

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA

RIJEČ

BROJ 851

9. KOLOVOZA 2019. CIJENA 50 DINARA

ISSN 1451-4257

9 771451 425001 >

Intervju: Marinko Piuković

Zaštititi Dužijancu od kopiranja

4

Operacija *Oluja* – zrcalo odnosa i tumačenja

Hrvatska i Srbija danas

6

Proslava Velikih Tekija u Biskupijskom svetištu Gospa Tekijske u Petrovaradinu

Poticaj na ljubav, razumijevanje i poštivanje drugoga

8

Grad Sombor financira nacionalna vijeća

Milijun dinara za četiri nacionalne zajednice

20

U Đurđinu održana manifestacija *Rič pod đermom*

U znaku književne prošlosti i sadašnjosti

30

Održana XXIII. međunarodna likovna kolonija *Bunarić 2019*.

Slike inspirirane lokalnim motivima

36

Ljetna škola jezika, kulture i duhovnosti

Ja nosim Prvić u srcu

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova

Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,

24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Ladislav Suknović (predsjednik), Josip Stantić (zamjenik predsjednika), Branimir Kuntić, Dragan Muharem, Marko Tucakov, Krunoslav Đaković, Josip Dumendžić, Tomislav Vuković i Karolina Bašić

RAVNATELJ:

Ivan Ušumović

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

V. D. GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

dr. sc. Jasminka Dulić (urednica@hrvatskarijec.rs)

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

Zvonko Sarić

(koordinatorska služba)

Jelena Dulić Bako

(novinarka)

Davor Bašić Palković

(novinar, urednik rubrike kultura)

Ivana Petrekanić Sič

(novinarka i korektorka)

Željka Vukov

(novinarka, urednica društvene rubrike)

Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)

Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnica@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Trkulja (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 325950060001449230

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Doo Magyar Szó Kft Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Derikože

Hoće li se problemi tumačenja i sagledavanja tragedije rata devedesetih riješiti, dakle okončati? Uz neprimjerene riječi, ponovno se od strane političke i crkvene elite s ove strane Dunava, forsira teza o ugroženosti Srba u državi Hrvatskoj.

Branimir Štulić ima i sljedeće stihove u pjesmi *Tko to tamo pjeva*, koja otvara Azrin dvostruki album *Filigranski pločnici* iz 1982. godine: *Blindirani brodovi vozili te na četiri strane, / zbilja si bio dosljedan i velikodušan rođače, / raspolagati tuđom mukom nije mala zajebackanija...* Stihovi su to o **Titu**, a u intervjuu za *Feral Tribune* (7. 9. 1993.) na pitanje hoće li doći na ovo podneblje i ponovo zasvirati, Štulić kaže: »Neću. Ja sam se uvijek mjerio s generacijom od prije pedeset godina. S Titom i njegovima. Danas se nemam tući protiv koga. Ovi sada, to su pizde. Ne mogu se tući s pizdama«.

Važe ti Džonijevi stihovi i za neke današnje političare, ali i za poneke osobe iz hijerarhije ovdašnje kršćanske crkve, a riječ je o raspolaganju tuđom mukom. Idemo dakle sada u aktualnost. Nakon paljenja svijeća u Crkvi svetog Marka u Beogradu u ponedjeljak za stradale u akciji *Oluja*, srbijanski ministar obrane **Aleksandar Vulin** je izjavio, među ostalim, kako se navodi u priopćenju Ministarstva obrane »da ne postoji zemlja na svijetu koja se raduje protjerivanju svojih državljana«, te da »ne postoji zemlja u Europi koja se još drži fašističke ideologije i prakse, kao što to čini Hrvatska«. Bez puno petljanja i razglabanja o pojmu fašizma, zaista je neosnovana, nakaradna i odvratna ta izjava Vulina, među brojnim njegovim izjavama, kojom i sada uspoređuje jednu članicu Europske unije s Trećim Reichom, jer je on sigurno mislio pri toj njegovoj rečenici na totalitarnu ideologiju i praksu nacionalsocijalizma NSDAP pod vodstvom **Hitlera**. Ide sad pitanje: treba li Vladi Srbije takav ministar? Zaletio sam se malo jače. Fikus od ovdašnje premijerke se ne pita za to. Jer je na ovdašnjoj političkoj sceni autokrat. Dakle, pitanje je: treba li predsjedniku **Vučiću** takav ministar? Prije nego što odgovorite na pitanje uzmite u obzir sljedeće: prošle godine Vučić je u ovo vrijeme u Bačkoj Palanci na skupu u povodu Dana sjećanja na stradale i izbjegle Srbe rekao da je »Hitler htio svijet bez Židova, Hrvatska je željela Hrvatsku bez Srba... Vučić je *Olju* nazvao pogromom i Hrvatsku usporedio s nacističkom Njemačkom.

A što ćemo sada s riječima i tvrdnjama **Danice Drašković**, koje su objavljene u tjedniku *Srpska reč* 14. kolovoza 1995.? Pročitajte: »Da bi prikrili i opravdali poraz i bežaniju pred jačom i spremnijom hrvatskom vojskom, potjerali su ceo narod pred sobom plašeći ih pričom da će biti poklani od Hrvata ako ostanu u svojim kućama. Tako je krenula rijeka narodne nesreće ispred svojih unesrećitelja i derikoža i nastavilo se beskonačno nevino stradanje naroda za grijeha vođa i vojskovođa. Priča o povlačenju na rezervne položaje i napuštanju gradova i države bez borbi i radi izvlačenja naroda slamka je spasa koju hvataju komandanti pred neminovnom odgovornošću i sudom naroda«.

A što je izjavio patrijarh Srpske Pravoslavne Crkve u Krušedolu prošle nedjelje na Dan sjećanja na sve stradale i prognane Srbe u akciji *Oluja*? Patrijarh **Irinej** je kazao da su stradanja u *Oluji* ravna stradanjima Srba za vrijeme Drugog svjetskog rata, a da se ne razlikuju ni u broju žrtava. E sad, a i onda, kristalno je jasno kako je ustaški režim bio oličenje zla, ali patrijarhu izgleda ne pada na pamet spomenuti Narodnooslobodilački pokret u Hrvatskoj koji je bio dio antifašističkog pokreta NOP-a na području okupirane Jugoslavije. Što je još rekao Irinej u Krušedolu? Ustvrdio je kako je *Oluja* bila zločin koji je planirala hrvatska država i osudio šutnju Katoličke Crkve, koja je, kako je kazao, osnažila mnoge koji su činili zlo i »ostali neosuđeni od te božanske organizacije«. Teške riječi, a kako to kaže Džoni, raspolagati tuđom mukom nije mala zajebackanija. A je li Irinej ikada prozborio nešto o srpskim zločincima? Ma tko se danas sjeća glupana **Mileta Martića**, milicionera, ratnog zločinca i posljednjeg predsjednika tzv. Republike Srpske Krajine, koji je odbio plan Z4?

A evo prošle subote i **Janka Veselinovića** koji je govorio na prosvjedu oporbe u Beogradu, pa je izjavio kako je »*Oluja* zločinačka akcija«. Pa kako se nije sjetio da citira književnika **Svetislava Basaru** koji je napisao: »Ultrabeslovesno jeste strategija oslobodilačke teritorijalne ekspanzije koja se svodila na tvrdnje (dogme) da tamo žive Srbi, da Srbi na te zemlje imaju historijsko pravo«?

Obrnimo sad malo stvar. Jesmo li u svoj ovoj priči ravnodušni na tuđe patnje? Možete li rat promotriti očima neprijatelja? Razmišljamo li o poraženima? Hej! No, život ide dalje. Počela je *Guča*, pa da se malo zaboravi na derikože. A rokenrol smo davno zaboravili, pa idemo u šoping-mol.

Zvonko Sarić

Hrvatska i Srbija danas

Predsjednica Grabar-Kitarović rekla je prošle subotu u Glini, gdje je otkrila spomenik Franji Tuđmanu da je Hrvatska radi mira i budućnosti puno toga oprostila, ali ratne zločine mora istražiti i procesuirati. »Radi mira i budućnosti oprostili smo puno toga, ali ratne zločine moramo istražiti i procesuirati, to je dug hrvatske države žrtvama«, rekla je predsjednica * Predsjednik Srbije Aleksandar Vučić izjavio je u nedjelju u Krušedolu, ispred manastira na Fruškoj gori da su Srbi postali pametniji i učili na svojim greškama i poručio onima koji slave Oluju da ne trebaju misliti da Srbija ne umije odgovoriti snažnije, jer »umije, ali neće«

Hrvatska i Srbija su i ove godine obilježile 24. obljetnicu vojno-redarstvene operacije *Oluja*. Svaka na svoj način, kao dan pobjede i dan žalosti. U obje su države organizirani skupovi tim povodom. Polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća na Spomeniku hrvatske pobjede *Oluja 95* u Kninu u ponedjeljak je počelo središnje obilježavanje Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja.

Zajednički vijenac položili su predsjednica Hrvatske i vrhovna zapovjednica Oružanih snaga Republike Hrvatske **Kolinda Grabar-Kitarović**, predsjednik Hrvatskog sabora **Gordan Jan-**

osobno, hrvatskim braniteljima čestitao njihov dan, a svim Hrvatima i Hrvatima u domovini i diljem svijeta i svim sugrađanima Dan pobjede i domovinske zahvalnosti.

»Tog je 5. kolovoza 1995. u ustavno-pravni poredak Republike Hrvatske vraćen najveći dio okupiranih hrvatskih teritorija, što je donijelo slobodu i mir domovini. U svega četiri dana oslobođen je najveći dio okupiranih područja Hrvatske. Grad Knin, jedno od sjedišta hrvatske državnosti, vraćen je u ustavni poredak suverene, samostalne i međunarodno priznate Hrvatske, a omogućen je i prekid opsade Bihaća, kao i oslobađanje velikog dijela Bosne i Hercegovine«, napisao je među ostalim premijer.

»Zahvaljujući *Oluji*«, dodao je, »hrvatsko je vodstvo, uz pomoć Ujedinjenih naroda, osiguralo i mirnu reintegraciju Vukovara i cijelog hrvatskog Podunavlja, čime je 1998. konačno ostvarena cjelovitost hrvatskog državnog teritorija. Tisuće prognanih vratili su se svojim domovima, a trajni je mir omogućio postupnu obnovu, revitalizaciju i izgradnju zemlje.«

Čestitke je uputila i predsjednica Republike **Kolinda Grabar-Kitarović**, naglasivši kako je Hrvatska pobjedom u *Oluji* dosanjala svoj povijesni san slobodne i neovisne Hrvatske i postala punopravni član međunarodne zajednice.

Predsjednica Grabar-Kitarović rekla je prošle subote u Glini, gdje je otkrila spomenik **Franji Tuđmanu** da je Hrvatska radi mira i budućnosti puno toga oprostila, ali ratne zločine mora istražiti i procesuirati.

»Radi mira i budućnosti oprostili smo puno toga, ali ratne zločine moramo istražiti i procesuirati, to je dug hrvatske države žrtvama«, rekla je predsjednica.

Predsjednik Hrvatskoga sabora **Gordan Jandroković** također je uputio čestitku u povodu Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja. Jandroković smatra da je 24 godine od pobjede, »naša obveza čuvati vrijednosti Domovinskog rata putem osnaživanja svekolikog razvoja naše domovine. Prije svega, njezine unutarnje stabilnosti i sigurnosti

droković, predsjednik Vlade **Andrej Plenković** te predsjednica Zajednice udruga nestalih i poginulih hrvatskih branitelja **Ljiljana Alvir**.

Dva dana ranije premijer **Andrej Plenković** uputio je čestitku u povodu Dana pobjede i domovinske zahvalnosti te Dana hrvatskih branitelja, poručivši da se danas u uređenoj Hrvatskoj, koja će u prvoj polovici 2020. predsjedati EU, »s ponosom i posebnim pijetetom prisjećamo svakoga života i žrtve utkane za slobodu Hrvatske«, poručio je Plenković koji je u ime Vlade i

Predsjednik Srbije **Aleksandar Vučić** izjavio je u nedjelju u Krušedolu, ispred manastira na Fruškoj gori da su Srbi postali pametniji i učili na svojim greškama i poručio onima koji slave *Oluju* da ne trebaju misliti da Srbija ne umije odgovoriti snažnije, jer »umije, ali neće« (Srbija, op. a.) i istaknuo kako je »obveza srpskog naroda da nam se više nikada ne dogodi nesloga« i među ostalim naglasio: »Ne možemo samo plakati i kukati već možemo izvući pouke. Da znamo što je mir i pokažemo poštovanje prema tuđim žrtvama, ali da nikad ne dozvolimo nipodaštavanje srpskih žrtava i svima da kažemo da ćemo biti svoj na svome.«

Patrijarh Srpske Pravoslavne Crkve **Iri-**

nej izjavio je u Krušedolu da je *Oluja* bila zločin koji je planirala hrvatska država i osudio šutnju Katoličke Crkve, koja je, kako je kazao, osnažila mnoge koji su činili zlo i »ostali neosuđeni od te božanske organizacije«, prenio je RTS.

Javila se i oporba. Tako je predsjednik Narodne stranke **Vuk Jeremić** izjavio povodom godišnjice *Oluje* da je Srbiji potrebna daleko promišljenija i odgovornija državna politika kako se u budućnosti našem narodu ne bi dogodio neki novi Jasenovac – na Cetinju ili u okolini Prištine«, dok je lider Pokreta slobodnih građana **Sergej Trifunović** ocijenio kako nešto ozbiljno nije u redu s onima koji »današnji dan, kada se dogodilo etničko čišćenje Srba u Hrvatskoj, mogu obilježavati kao praznik.«

Z. S.

građana, gospodarskog rasta i razvoja, uz zapošljavanje, pravne i socijalne izvjesnosti, društvene pravednosti, solidarnosti i uključenosti, znanja i demografske vitalnosti. Pritom je naša posebna odgovornost briga o mladima kako bismo im osigurali obrazovne, gospodarske i druge prilike koje će im omogućiti da ostvare u Hrvatskoj svoje uspješne poslovne i obiteljske priče, zaključio je Jandroković.

U nedjelju, 4. kolovoza, izaslanici državnog vrha na *Mirogoju* povodom Dana pobjede i Dana hrvatskih branitelja položili su vijence i zapalili svijeće kod Središnjeg križa u Aleji poginulih hrvatskih branitelja, na grobu prvog hrvatskog predsjednika Franje Tuđmana i na zajedničkoj grobnici neidentificiranih žrtava iz Domovinskog rata.

Žigmanov: Za vojvođanske Hrvate poruke jednostrane i prijeteće

Predsjednik Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini (DSHV) **Tomislav Žigmanov** izjavio je u utorak kako je ta stranka odlučila šutjeti u povodu obilježavanja obljetnice akcije *Oluje* u Srbiji da »opet ne bi bili žrtve« te da prijeteće poruke i uvredljivi iskazi spram Hrvata onespokojavaju njezine pripadnike.

»Zaglušujuće je ovih dana bilo u Srbiji od poruka koje ne samo da ne pridonose normalizaciji, nego i straše! Ujedno, brine to što gotovo nije bilo umirujućih izjava drugih aktera. DSHV je odlučio dostojanstveno šutjeti! U protivnom, opet bismo bili žrtve«, napisao je na svojem twitter nalogu Žigmanov.

Objašnjavajući tu izjavu, predsjednik DSHV-a je rekao da se »iz godine u godinu osnažuju narativi od strane predstavnika vla-

sti koji govore o isključivoj krivici jedne strane, a ne govori se o tome što je prethodilo *Oluji*, niti se spominju stradanja građana Srbije hrvatske nacionalnosti nakon *Oluje*«.

»Ove godine to je, čini mi se, vrhunilo! Drugih glasova, bilo od strane političkih takmaca, nevladinih organizacija ili intelektualaca, gotovo da nije bilo, što dodatno onda onespokojava Hrvate u Srbiji«, poručio je Žigmanov.

U govorima i izjavama, dodao je, previše je strasti, prijetećih poruka i uvredljivih iskaza, što zacijelo ne pridonosi daljnjoj normalizaciji odnosa između Srbije i Hrvatske.

»Takva atmosfera negativno će se, bojim se, odraziti i na buduću društveni položaj Hrvata u Srbiji, što će dodatno otežati ostvarivanje prava i artikuliranje naših interesa«, zaključio je.

Državni kabelski distributer *Pošta NET* je kao i ranijih godina 5. kolovoza, na teritoriju Subotice, ugasio reemitiranje prvog programa HRT-a u vrijeme kada je ova medijska kuća prenosila svečanost proslave obljetnice i emitirala emisije o *Oluji*. Ni ova ga puta na njihovim službenim stranicama nije bilo službenog obrazloženja takva postupka.

(Hina)

Poticaj na ljubav, razumijevanje i poštivanje drugoga

»Cilj nam je da nas posjete biskupi iz hrvatskog govornog područja kako bi se uvjerali da nas ovdje ima i da ovdje postoji živa katolička kršćanska vjera. Smatram da ne smijemo ostati izolirani kao vjernici«, navodi župnik Ivan Rajković

U svetištu Gospe Snježne na Tekijama u Petrovaradinu proslavljena je Snježna Gospa, koja u narodu nosi naziv Velike Tekije. Slavlje je i ove godine započelo 4. kolovoza dolaskom brojnih vjernika hodočasnika u svetište iz svih župa Srijemske, Beogradske i Subotičke biskupije, te vjernika iz Hrvatske, dok je središnje slavlje održano 5. kolovoza. Kao i svih prethodnih godina hodočasnici su prije misnih slavlja pristupali sakramentu ispovijedi na hrvatskom, mađarskom i staroslavenskom jeziku nakon čega su služene svete mise. Večernju pontifikalnu misu na hrvatskom jeziku predvodio je hvarski biskup mons. **Petar Palić** u koncelebraciji sa srijemskim biskupom mons. **Đurom Gašparovićem**, generalnim vikarom Srijemske biskupije mons. **Eduardom Španovićem**, župnikom domaćinom upraviteljem biskupijskog svetišta vlč. **Ivanom Rajkovićem**, te svećenicima Srijemske biskupije.

Eugen Savojski, prvi hodočasnik Tekija

U zavjetnoj crkvi kao spomeniku zahvalnosti Nebeskoj Majci u svetištu Srijemske biskupije više od tri stoljeća se nalazi čudotvorna slika Gospe Tekijske, po čijem zagovoru Bog dijeli obilje milosti hodočasnici, što svetište čini povlaštenim mjestom molitve. Prema predaji, u neposrednoj blizini današnje crkve svetišta nalazila se srednjovjekovna bogomolja posvećena Blaženoj Djevici Mariji koju su najvjerojatnije podigli petrovaradinski cisterciti. Nakon osmanlijskoga zaposjednuća 1526. godine, na tom se prostoru spominju derviši i skromna tekija s džamijom koja je služila i kao dom za molitvu i kao odmorište.

»Naše svetište vezano je za petrovaradinsku bitku koja se odigrala 5. kolovoza 1716. godine i nerazdvojno je povezano s tom bitkom. U toj bitci austrougarska vojska je pobijedila islamsku vojsku i poslije nje rekao bih da je na ovim prostorima naša vjera katolička, kršćanska, ostala. Turci više nikada nisu došli na ove prostore. U tome je značaj toga datuma i posebno zato što je sam vojskovođa princ **Eugen Savojski** po vlastitom priznanju dobio nadahnuće upravo od Gospe Snježne da u toj bitci i pobijedi. Uvjeren da je pobjeda izvojevana Gospinim zauzimanjem, Eugen Savojski je crkvi Bezgrješnoga začeca Blažene Djevice Marije darovao sliku Bogorodice s djetetom – Isusom u naručju,

čijoj je zaštiti povjeravao sebe i svoju vojsku u ratnim pohodima«, kaže upravitelj svetišta vlč. Ivan Rajković.

Vjerovanje u čudotvorna svojstva slike

Hodočasnici sliku Bogorodice s djetetom smatraju čudotvornom zbog nebrojano uslišanih molitava, o čemu svjedoče zavjetni darovi i zahvale u crkvi. Svetište Gospe Tekijske u Petrovaradinu je veoma poznato hodočasničko mjesto brojnih vjernika, domaćih i stranih. Ipak, najveći broj ih se okupi na proslavi blagdana sv. Joakima i Ane, roditelja Blažene Djevice Marije, kojega Petrovaradinci nazivaju Male Tekije i proslavi svetkovine Gospe Snježne, odnosno Gospe Tekijske, Velike Tekije, kao središnjeg slavlja u godini.

»Tradicijski, na svetištu se i na dan Malih i Velikih Tekija okuplja veliki broj hodočasnika. Proteklih godina učinjeno je mnogo na

osvješćivanju vjernika o značaju toga datuma. Prošle godine, kada je Srijemska biskupija slavila 10. obljetnicu osamostaljenja, bilo je 20 posto više hodočasnika nego što ih uobičajeno bude na proslavi Velikih Tekija. Postala je praksa da uoči blagdana večernjice budu posjećeni zato što ljudima više odgovara doći nedjeljom nego radnim danom», ističe vlč. Rajković.

Prema njegovim riječima, vjernici su svjesni značaja svetišta, a tijekom cijele godine posjećuju ga vjernici iz Srijema, Bačke, Banata, Hrvatske. Osim vjernika katolika, u svetište dolaze i vjernici drugih vjeroispovijesti. Posljednjih godina postala je praksa da središnje misno slavlje uoči i na dan proslave Velikih Tekija predvode biskupi iz Hrvatske.

»Cilj nam je da nas posjete biskupi iz hrvatskog govornog područja kako bi se uvjerali da nas ovdje ima i da ovdje postoji živa katolička kršćanska vjera. Smatram da ne smijemo ostati izolirani kao vjernici«, navodi župnik Rajković.

Mjesto posebne milosti

U svojoj propovijedi mons. Palić je posebno istaknuo da na svetištu Gospe Tekijske u Petrovaradinu svećenici i hodočasnici osjećaju sigurnost, Marijin zagovor i njezinu majčinsku zaštitu, zbog čega su nam, kako je kazao, svima skupa marijanska svetišta posebno draga.

»Bez obzira na to s kakvim događajima povezujemo njihov nastanak i početak, svetišta su danas za svakog kršćanina dobre volje mjesto posebne milosti i uslišanja. Gledajući Mariju i njezin primjer i mi danas želimo učeći od nje, u svoje srce primiti riječ Božju i prihvatiti je da nam bude vodilja u životu. Svi smo razumjeli da na ovom svijetu nije onako kako bi moglo biti ili kao što je nekada bilo. U ovom svijetu u kojem danas živimo osjećamo da nam ponestaje vina, a to se vino danas zove ljubav, razumijevanje, odgovornost, poštivanje drugoga, sklad u obitelji. Naša djeca za svoj život trebaju puno više od površnosti i materijalnih stvari. Uzrok ove krize je zapravo kriza Boga. U ovom svetištu nam je na poseban način pred očima lik Nebeske Majke, koju zovemo odvjetnicom, braniteljicom, pomoćnicom i posrednicom. U tjeskobama smo i zato molimo Blaženu Djevicu Mariju da nam ona pomogne i da se zagledani u njezin primjer otvo-

renosti Božjem naumu spasenja svi mi prisnije privinemo uz Isusa Krista i prihvatimo njegovu ruku spasa«, poručio je, među ostalim, mons. Palić.

Euharistijsko slavlje završeno je tradicionalnom procesijom sa svijećama i slikom Majke Božje Tekijske kroz prostor Križnoga puta uz svetište Gospe Tekijske. Na dan svetkovine, 5. kolovoza, svečano misno slavlje predvodio je također biskup Petar Palić, u zajedništvu sa srijemskim biskupom mons. Đurom Gašparovićem, beogradskim nadbiskupom mons. **Stanislavom Hočevarem**, rektorom svetišta vlč. Ivanom Rajkovićem i deset koncelebranata Srijemske biskupije.

Dojmovi hodočasnika

I ove godine svetište Gospe Tekijske posjetilo je više stotina hodočasnika iz više biskupija.

»Svake godine dolazim na ovaj dan u svetište najviše radi procesije. To je za nas nešto posebno. I mi u Zemunu poštujemo Zemunsku Gospu. Aktivan sam u pastoralu preko 50 godina, a 28 godina sam bio orguljaš u crkvi i vodio zbor. Obilježavanje ovog blagdana je za mene od velikog značaja, jer sam uz Gospu oduvijek, od kako znam za sebe«, kaže **Ivan Figl** iz Zemuna.

Organizirano sa svojim župnikom su i ove godine na svetište u Petrovaradinu došli i hodočasnici iz Maradika.

»Meni ovo svetište kao vjerniku puno znači. Dolazim svake godine i dolaziti ću dokle god me zdravlje bude služilo. Još kao dijete sam na ovo sveto mjesto dolazila s prabakom. Tada je bilo mnogo ljepše, a bilo je i više vjernika. Sada nas je, nažalost, sve manje. Ovdje odmorim svoju dušu i probleme ostavim Majci Božjoj da se moli za moju obitelj i za cijeli svijet«, kaže **Ana Olih**.

»Svake godine dolazim u ovo svetište, jer boravak na ovom mjestu je za mene duševni mir«, kaže **Marija Huber** dodajući:

»Dolazila sam još kao dijete sa svojom obitelji, a sada dolazimo organizirano autobusom sa svećenikom. Ove godine nas je mnogo manje nego prošle, ali je neopisivi osjećaj spokoja duše koji osjetimo kada smo ovdje.«

S. D.

Grad Sombor financira nacionalna vijeća

Milijun dinara za četiri nacionalne zajednice

Iz lokalnog proračuna Grada Sombora prvi puta bit će izdvojena sredstva za nacionalna vijeća. HNV-u 200.000 dinara

Nacionalna vijeća mađarske, hrvatske, njemačke i bunjevačke nacionalne zajednice dobit će iz proračuna Grada Sombora milijun dinara, a ta sredstva namijenjena su za financiranje rada nacionalnih vijeća tih zajednica. Odluku o tome tek trebaju donijeti vijećnici lokalne skupštine, a prije toga u obliku prijedloga i Gradsko vijeće, ali ona je bez primjedbi prošla javnu raspravu i očekuje se da će biti usvojena u obliku koji je dan u nacrtu. Ovom odlukom Grad Sombor samo ispunjava obvezu koja je lokalnim samoupravama propisana Zakonom o nacionalnim vijećima. Zakonom je utvrđeno i koji uvjeti moraju biti ispunjeni da bi neka nacionalna zajednica dobila sredstva, ali Grad Sombor je te uvjete proširio, pa je tako, uz mađarsku, hrvatsku i njemačku pravo na financiranje dobila i bunjevačka manjinska zajednica.

Kriteriji

Nacrt odluke o kriterijima za raspodjelu sredstava iz proračuna Grada Sombora za financiranje rada nacionalnih vijeća prvo je dobio pozitivno mišljenje Savjeta za međunacionalne odnose (u kome svog predstavnika ima i hrvatska zajednica), a od 17. srpnja do 5. kolovoza trajala je javna rasprava tijekom koje je bilo moguće dati primjedbe na ovaj Nacrt. Prema riječima načelnice Odjela za društvenu djetanost **Nevene Rosić**, tijekom javne rasprave nije stigla niti jedna primjedba na Nacrt odluke.

»Prema Nacrtu odluke o kriterijima za raspodjelu sredstava iz proračuna Grada Sombora za financiranje rada nacionalnih vijeća pravo na dodjelu sredstava imaju nacionalna vijeća čije je sjedište na teritoriju Grada Sombora, nacionalna vijeća koja predstavljaju nacionalnu zajednicu koja čini više od deset posto stanovništva na teritoriju Grada Sombora prema posljednjem popisu stanovništva, te nacionalna vijeća koja predstavljaju nacionalne manjine čiji je jezik u službenoj uporabi na teritoriju Grada Sombora. Prvi kriterij zadovoljava njemačka manjina, jer je sjedište njihovog nacionalnog vijeća u Somboru, više od deset posto stanovništva na teritoriju Grada Sombora čini mađarska nacionalna zajednica, a mađarski i hrvatski jezik su u službenoj uporabi, tako da uvjete zadovoljavaju i ove dvije nacionalne zajednice«, kazala je Nevena Rosić, ističući da su pobrojani kriteriji definirani Zakonom o nacionalnim vijećima (članak 115.), ali je Grad Sombor kriterije proširio kako bi veći broj nacionalnih zajednica mogao ispuniti uvjete za dodjelu sredstava.

»U Nacrt odluke dodan je i uvjet da sredstva iz proračuna mogu dobiti i nacionalna vijeća, ukoliko je Odlukom Skupštine grada Sombora utvrđeno da je ustanova kulture i obrazovanja od posebnog značaja za očuvanje, unaprjeđenje i razvoj kulturne posebnosti i očuvanja nacionalnog identiteta nacionalne manjine, a taj uvjet uz mađarsku manjinu zadovoljavaju i Bunjevci«, pojašnila je Rosićeva.

Za mađarsku nacionalnu zajednicu ustanove kulture od posebnog značaja su Muzej, Arhiv i Knjižnica, te Tehnička i Medicinska škola i Osnovna škola *Nikola Vukičević*, dok su za bunjevačku nacionalnu zajednicu ustanove kulture od posebnog značaja Muzej i Arhiv.

Raspodjela

Milijun dinara, koliko će ukupno ove godine biti na raspolaganju nacionalnim vijećim pobrojanih nacionalnih zajednica, bit će raspoređeno na sljedeći način: Mađarsko nacionalno vijeće dobit će pol milijuna dinara, Hrvatsko nacionalno vijeće 200.000 dinara, Bunjevačko nacionalno vijeće 175.000 i Njemačko nacionalno vijeće 125.000 dinara. Do ovog iznosa došlo se proračunom koji proistječe iz Nacrta odluke. Tako polovicu izdvojenog novca u jednakim dijelovima dobivaju sva četiri nacionalna vijeća koja na to imaju pravo. Preostala polovica se dijeli, i to na sljedeći način: polovica od tih preostalih 50 posto daje se nacionalnom vijeću čija je nacionalna zajednica na teritoriju Grada Sombora najbrojnija. Dalje, 30 posto se u jednakim dijelovima raspoređuje nacionalnim vijećima manjina čiji je jezik u službenoj uporabi u Somboru i 20 posto se u jednakim dijelovima raspoređuje nacionalnim vijećima ukoliko pripadaju nacionalnoj zajednici koja na teritoriju Grada Sombora ima ustanove kulture ili obrazovanja koje su za njih od posebnog nacionalnog značaja. Rješenje o raspoređivanju sredstava potpisat će gradonačelnica kada Odluka bude usvojena, uz prethodno pribavljeno mišljenje Savjeta za međunacionalne odnose. Sredstva će biti uplaćena na račune nacionalnih vijeća, ali se moraju koristiti na teritoriju Grada Sombora.

Javna rasprava

Javnoj raspravi koja je održana 5. kolovoza nazočili su predstavnici njemačke, mađarske i bunjevačke nacionalne zajednice.

»Mi jesmo po broju mala nacionalna zajednica, ali je sjedište Njemačkog nacionalnog vijeća u Somboru, tako da smo

zadovoljili uvjet propisan zakonom. Očekujemo u Somboru i otvorenje Muzeja podunavskih Švaba, koji će biti pri Gradskom muzeju Sombor tako da ćemo time steći još jedan od uvjeta za dodjelu ovih sredstava, te se nadam da će narednih godina to biti veći iznos od 125.000 dinara koliko smo dobili ove godine», kaže predsjednik Njemačkog nacionalnog vijeća **Mihael Plac**.

»Iznos nije velik i morat ćemo ga mudro rasporediti. Pretpostavljam da će to biti obrazovanje, uporaba jezika, manifestacije od značaja za našu manjinsku zajednicu«, kazao je vijećnik Gradskog vijeća za područje nacionalnih manjina i vjerskih zajednica i predstavnik mađarske nacionalne manjine **Szilárd Jankovics**.

Bez poziva za HNV

Završnici javne rasprave nisu nazočili predstavnici HNV-a, jer, kako nam je potvrđeno, na javnu raspravu, ali i za pripremu

Odluke nisu ni znali, niti je priprema te Odluke spomenuta na sastanku predstavnika HNV-a s gradonačelnicom Sombora **Dužankom Golubović**.

»HNV ni na koji način nije bio upoznat s intencijom, pa samim tim niti uključen u proces donošenja spomenute odluke. Da smo bili uključeni, ili makar na javnu raspravu pozvani, sasvim sigurno bismo nazočili i primjedbe imali«, kazao je član IO HNV-a **Darko Sarić Lukendić**.

Predstavnik hrvatske zajednice u Savjetu za međunarodne odnose **Antun Borovac** potvrđuje da je Nacrt odluke bio na sjednici Savjeta za međunarodne odnose na kojoj je i on nazočio. Prema njegovim riječima, ta sjednica nije trajala duže od desetak minuta. Borovac kaže da nakon sjednice Savjeta o Odluci koja se priprema nije izvijestio HNV.

Z.V.

Novi projekt prekogranične suradnje

Vukovar će razvijati urbani, a Subotica ruralni turizam

Čelnici Vukovara i Razvojne agencije Vukovar predstavili su novi projekt koji će biti realiziran iz Programa prekogranične suradnje Hrvatska – Srbija 2014. – 2020, objavio je *Glas Slavonije*. Riječ je o projektu naziva *Panona net model upravljanja destinacijom* (*Panona net destination management model*), koji se temelji na raznovrsnosti turističke ponude. Nositelj je Udruga za kreativni razvoj SLAP iz Osijeka, a partneri su Grad Vukovar, Općina Velika, Otvoreno sveučilište Subotica te Fond turistički klaster mikroregije Subotica – Palić, s tim da će Vukovar razvijati urbani, Subotica ruralni, a Velika ekološki turizam.

Direktorica Razvojne agencije Vukovar (VURA) **Vedrana Žilić** naglasila je kako cikloturizam bilježi kontinuirani rast na tom području.

»Na tragu naša dva festivala – Vukovar film festivala i *VukovArta* – nastavit ćemo razvoj urbanog turizma. Kroz ovaj ćemo projekt mapirati šetnicu od Luke Vukovar do Dvorca Eltz, tako da će to biti šetnica svih pobjednika Vukovar film festivala, pa će cikloturisti koje zanima ta vrsta sadržaja možda upravo zbog toga i doći na festival, prošetati šetnicom i upoznati se i s drugim sadržajima«, rekla je Žilić.

Dodala je kako će odobrenim europskim sredstvima aktivno

raditi na promociji *VukovArta* i cjelokupne turističke ponude u inozemstvu, posebice u Njemačkoj i Austriji, što je dobar način da se za grad na Dunavu čuje daleko i da turisti odaberu baš Vukovar za posjet na ruti *EuroVelo 6*.

Gradonačelnik **Ivan Penava** izrazio je zadovoljstvo što su Grad i VURA uspješno realizirali još jednu suradnju i osigurali gotovo 850 tisuća kuna za razvoj turističkih programa.

»Nastavljamo rad na projektima započetim prije četiri godine, a tiču se urbanog turizma, odnosno 3D slika kojima su oslikana pročelja zgrada na području grada. S našim partnerima pričamo komplementarnu priču u kojoj svatko razvija jedan segment turizma«, poručio je Penava.

Naglasio je kako Vukovar razvija urbani turizam, koji je u značajnom porastu, te će ga ovim projektom dodatno marketinški promovirati kako bi privukli što više cikloturista.

Ukupna vrijednost projekta, koji će trajati do polovice srpnja 2021. godine, iznosi nešto više od 4,7 milijuna kuna, od čega se 837.712 kuna odnosi na programe u Vukovaru, a svi su partneri suglasni kako je ovo iznimna prilika za promociju turističkih potencijala sredstvima osiguranim u EU fondovima.

(*Glas Slavonije*)

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
POVJERENSTVO ZA IZRADU GODIŠNJEG PROGRAMA
ZAŠTITE, UREĐENJA I KORIŠTENJA
POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA
Broj: I-320-2/2019
Datum: 31. 7. 2019. godine
Subotica
Trg slobode 1

JAVNI POZIV

ZA DOKAZIVANJE PRAVA PRVENSTVA NAJMA POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA U DRŽAVNOM VLASNIŠTVU NA PODRUČJU GRADA SUBOTICE ZA 2020. GODINU

Sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu (*Službeni glasnik RS*, br. 62/06, 65/08 – dr. zakon, 41/09, 112/2015 i 80/17 i 95/2018-dr. zakon) i Pravilniku o uvjetima i postupku davanja u najam i na korištenje poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu (*Službeni glasnik RS*, broj 16/2017, 111/2017, 18/2019 i 45/2019), Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta Grada Subotice, raspisuje javni poziv svim fizičkim i pravnim osobama, kojim obavještava: vlasnike sustava za navodnjavanje, odvodnjavanje, ribnjaka, poljoprivrednog objekta, staklenika, plastenika i višegodišnjih zasada (voćnjaka i vinograda koji su u rodu) na poljoprivrednom zemljištu u državnom vlasništvu i koji su upisani u Registar poljoprivrednih gospodarstava i nalaze se u aktivnom statusu najmanje tri godine (u daljnjem tekstu: poljoprivredna infrastruktura) i vlasnike domaćih životinja, koji su i vlasnici, odnosno zakupnici objekata za uzgoj tih životinja na području jedinice lokalne samouprave na kojoj se pravo prvenstva najma ostvaruje, koji su upisani u Registar poljoprivrednih gospodarstava i nalaze se u aktivnom statusu najmanje jednu godinu (u daljnjem tekstu: stočarstvo),

da dostave potrebnu dokumentaciju radi dokazivanja prava prvenstva najma na poljoprivrednom zemljištu u državnom vlasništvu na području Grada Subotice za 2020. godinu, do 31. listopada 2019. godine.

DOKUMENTACIJA O DOKAZIVANJU PRAVA PRVENSTVA NAJMA

I. Potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju vlasništva nad poljoprivrednom infrastrukturom je:

1. Zahtjev za priznavanje prava prvenstva najma na temelju vlasništva nad poljoprivrednom infrastrukturom potpisan od fizičke osobe, odnosno odgovorne osobe u pravnoj osobi (dostavlja podnositelj zahtjeva);
2. Dokaz o vlasništvu nad poljoprivrednom infrastrukturom:
 - a) Izvadak iz javne evidencije o nekretnini za poljoprivrednu infrastrukturu koja je uknjižena u javnoj evidenciji o nekretnini (pribavlja jedinica lokalne samouprave) i/ili
 - b) Popisna lista i knjigovodstvena dokumentacija potpisana i ovjerena sukladno Zakonu o računovodstvu za pravnu osobu, kao i za poljoprivrednu infrastrukturu koja nije uknjižena u javnoj evidenciji o nekretnini (dostavlja podnositelj zahtjeva) i/ili
 - c) Suglasnost/odobrenje Ministarstva nadležnog za poslove poljoprivrede na investicijska ulaganja za poljoprivrednu infrastrukturu koja je podignuta nakon srpnja 2006. godine, odnosno kupoprodajni ugovor fizičke osobe (podnositelja zahtjeva) s pravnom osobom koja je podigla poljoprivrednu infrastrukturu sukladno tada vrijedećim propisima (dostavlja podnositelj zahtjeva).
3. Zapisnik Republičke poljoprivredne inspekcije (dostavlja podnositelj zahtjeva);
4. Dokaz da je podnositelj zahtjeva nositelj ili član Registriranog poljoprivrednog gospodarstva u aktivnom statusu najmanje tri godine (pribavlja jedinica lokalne samouprave).

II. Potrebna dokumentacija za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju stočarstva je:

1. Zahtjev za priznavanje prava prvenstva najma na temelju stočarstva potpisan od fizičke osobe, odnosno odgovorne osobe u pravnoj osobi (dostavlja podnositelj zahtjeva);
2. Dokaz da je podnositelj zahtjeva nositelj ili član Registriranog poljoprivrednog gospodarstva u aktivnom statusu najmanje jednu godinu (pribavlja jedinica lokalne samouprave);
3. Dokaz da je pravna ili fizička osoba vlasnik domaćih životinja i vlasnik, odnosno zakupnik objekta za uzgoj tih životinja s utvrđenim brojem uvjetnih grla:
 - a) Potvrdu o broju uvjetnih grla koju izdaje Institut za stočarstvo Beograd-Zemun (izuzev za konje, koju izdaje Poljoprivredni fakultet Beograd-Zemun), odnosno za područje AP Vojvodine Poljoprivredni fakultet Novi Sad – Departman za stočarstvo – za životinje u sustavu umatičenja (dostavlja podnositelj zahtjeva);
 - b) Zapisnik Republičkog veterinarskog inspektora – za životinje koje nisu u sustavu umatičenja (dostavlja podnositelj zahtjeva); (Napomena: Republički veterinarski inspektor zapisnikom utvrđuje broj uvjetnih grla koja obračunava na temelju zatečenog stanja, odnosno isprave osobe o prodaji, predaji na klanje i izvozu životinja);
4. Ugovore o najmu poljoprivrednog zemljišta zaključene s drugim osobama za zemljište koje se nalazi na području jedinice lokalne samouprave na kojoj se podnosi zahtjev, a koji su ovjereni od nadležnog tijela (dostavlja podnositelj zahtjeva);
5. Izjava podnositelja zahtjeva kojom daje suglasnost da se izvrši provjera podataka kod nadležnih tijela koji su neophodni za rea-

lizaciju javnog poziva;

6. Izjava podnositelja zahtjeva o točnosti podataka, potpisana od fizičke osobe, odnosno odgovorne osobe u pravnoj osobi, dana pod punom kaznenom, prekršajnom i materijalnom odgovornošću, koja sadrži:

izjavu da je dostavio sve dokaze koji se odnose na najam poljoprivrednog zemljišta na području lokalne samouprave na kojoj je podnio zahtjev,

popis povezanih osoba (naziv pravne osobe s matičnim brojem/ime prezime fizičke osobe, srodstvo i JMBG)

(Napomena: kod fizičkih osoba povezanim osobama smatra se: djed, baka, majka, otac, djeca, supružnik, usvojenik, izvanbračni partner ukoliko imaju prebivalište na istoj adresi; kod pravnih osoba povezanim osobama smatra se: pravna osoba i/ili fizička osoba koja ima najmanje 25% udjela u kapitalu (dionica, udjela ili glasova);

7. Potvrda iz javne evidencije o nekretnini kojim se dokazuje ukupna površina poljoprivrednog zemljišta koje podnositelj zahtjeva ima u svom vlasništvu na području jedinice lokalne samouprave na kojoj se podnosi zahtjev (pribavlja jedinica lokalne samouprave);

8. Potvrda iz javne evidencije o nekretnini kojom se dokazuje ukupna površina poljoprivrednog zemljišta koje je u vlasništvu povezanih osoba s podnositeljem zahtjeva (pribavlja jedinica lokalne samouprave nakon uvida u popis tih osoba iz izjave iz točke 6. koji dostavlja podnositelj zahtjeva);

9. Izvadak iz registra poljoprivrednih gospodarstava – strukture biljne proizvodnje (dostavlja podnositelj zahtjeva).

Sva ograničenja iz članka 64. a, stavak 17. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (ugovor s drugim osobama, vlasništvo poljoprivrednog zemljišta, vlasništvo poljoprivrednog zemljišta povezanih osoba, najam poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu) odnose se na područje jedinice lokalne samouprave gdje se nalazi objekt, odnosno životinje.

Napomena: Sve osobe koje su zainteresirane za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju poljoprivredne infrastrukture dužne su pravodobno, a najkasnije do 1. rujna 2019. godine podnijeti Zahtjev za izlazak Republičke poljoprivredne inspekcije, odnosno za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju stočarstva podnijeti Zahtjev za izlazak Republičke veterinarske inspekcije najkasnije do 1. rujna 2019. godine.

Zapisnik Republičke poljoprivredne inspekcije je sastavni dio dokumentacije koja se dostavlja do 31. listopada 2019. godine i obvezno sadrži točno navedene sve katastarske čestice ili dijelove čestica na kojima je utvrđena funkcionalnost sustava za navodnjavanje, odvodnjavanje, ribnjaka, poljoprivrednog objekta, staklenika, plastenika, kao i roda voćnjaka i vinograda).

Dokumentaciju iz dijela I. točke 2a i 4, odnosno iz dijela II. točke 2, 7 i 8, jedinica lokalne samouprave pribavlja najkasnije do 30. studenog 2019. godine.

Napominjemo da se kod osoba koje ispunjavaju uvjete za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju stočarstva, sukladno ovom Javnom pozivu, opredjeljivanje površine poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu u Godišnjem programu zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta vrši na način da se površina koja im je utvrđena po broju uvjetnih grla, umanjuje za površinu poljoprivrednog zemljišta, sukladno članku 64. a stavak 17. Zakona o poljoprivrednom zemljištu (*Službeni glasnik RS*, broj 62/06, 65/08-dr. zakon, 41/09, 112/2015, 80/2017 i 95/2018-dr. zakon),

Sva dokumentacija koja se dostavlja sukladno ovom Javnom pozivu mora glasiti na istu pravnu ili fizičku osobu, koja može biti nositelj ili član Registriranog poljoprivrednog gospodarstva i mora biti ovjerena i potpisana od strane nadležnog tijela koje izdaje ispravu.

Ukoliko je pravna ili fizička osoba vlasnik više vrsta životinja, za svaku vrstu životinja dostavlja posebnu potvrdu, odnosno zapisnik iz dijela II. točke 3.

Za razdoblje najma koje je dulje od jedne godine, osim uplate najamnine za prvu godinu najma, radi zaključivanja Ugovora o najmu potrebno je dostaviti sredstvo osiguranja plaćanja, koje može biti: garancija poslovne banke u visini godišnje najamnine poljoprivrednog zemljišta ili ugovor o jamstvu između Ministarstva kao vjerovnika i pravne osobe kao jamca ili dokaz o uplati pologa u visini jedne godišnje najamnine kao sredstvo osiguranja plaćanja najamnine koji će se u slučaju redovitog plaćanja računati kao plaćena najamnina za posljednju godinu najma.

Ukoliko za katastarske čestice koje su opredijeljene osobama na temelju prava prvenstva najma dođe do promjena površine po bilo kojoj zakonskoj osnovi, daljnji postupak davanja poljoprivrednog zemljišta u najam po pravu prvenstva najma će se provesti samo za tako utvrđenu površinu zemljišta.

Obrazac zahtjeva može se preuzeti svakog radnog dana od 8 do 14 sati, u prostorijama Službe za poljoprivredu i poljoprivredno zemljište Gradske uprave Subotica, Subotica, Trg slobode, br. 1, II. kat, ured broj 200, ili s internetske stranice www.subotica.rs.

Rok za dostavljanje zahtjeva i potrebne dokumentacije iz ovog javnog poziva je 31. listopada 2019. godine. Zahtjev prispio po isteku datuma određenog u ovom javnom pozivu smatrat će se nepravodobnim i Povjerenstvo će ga vratiti podnositelju neotvoren.

Zahtjev s potrebnom dokumentacijom se podnosi neposredno na pisarnici ili poštom, u zatvorenoj omotnici s naznakom na prednjoj strani: »Zahtjev za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju vlasništva poljoprivredne infrastrukture za 2020. godinu« ili »Zahtjev za ostvarivanje prava prvenstva najma na temelju stočarstva za 2020. godinu«, za Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta, na adresu: Gradska uprava grada Subotice, Služba za poljoprivredu i poljoprivredno zemljište, Subotica, Trg slobode br. 1. Na poledini omotnice navodi se naziv/ime i prezime i adresa podnositelja zahtjeva.

Sve informacije u svezi s ovim javnim pozivom mogu se dobiti osobno u Službi za poljoprivredu i poljoprivredno zemljište Gradske uprave (Gradska kuća, Trg slobode 1, II. kat, ured 200) ili na telefon 024/626-871.

Ovaj javni poziv objaviti u listu *Subotičke novine*, *Magyar Szó* i *Hrvatska riječ*, na internetskoj stranici grada www.subotica.rs, oglasnoj ploči Gradske uprave i oglasnim pločama mjesnih ureda.

Predsjednik Povjerenstva
Simon Osztragonác

Marinko Piuković, direktor Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* iz Subotice

Intervju vodila: Željka Vukov

Put do nacionalnog registra popločan teškoćama

Ono što je nama bitno jest zaštititi Dužijancu koju živimo više od stoljeća * U narednim godinama ćemo raditi na tome da se Dužijanca promovira i u drugim mjestima * Član Europske komisije i povjerenik za kulturu, obrazovanje, sport i mladež pri Europskoj uniji u Bruxellesu Tibor Navracsics bit će prisutan na ovogodišnjoj Dužijanci

Dužijanca kao stoljetna manifestacija susretala se s brojnim problemima, ali i doživjela velike uspjehe. Bez obzira na sva vremena, političke promjene koje su je sustizale, uspjela je opstati. Od prošle godine postala je prepoznatljiv dio kulturnog identiteta ovdašnjih Hrvata i u matičnoj nam domovini, a ove godine bit će proslavljena 109. puta. Iako je najčešće gledamo kao manifestaciju, ona je puno više. *Dužijanca* je, kako je jedan svećenik rekao, »živo evanđelje bačke ravnice«. Zahvala Bogu i pohvala čovjeku koji je živi. Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanca* želi *Dužijancu* onakvu kakva jest već više od jednoga stoljeća, zaštititi. Bio je to jedan od povoda za razgovor s direktorom ove Udruge **Marinkom Piukovićem**.

HR **Nedavno ste bili na razgovoru kod ministra kulture Vladana Vukosavljevića na kom je tema bila upis *Dužijance* u nacionalni registar nematerijalne kulturne baštine Srbije. Kad je pokrenuta ova inicijativa i dokle se stiglo s procesom upisa?**

Inicijativa je pokrenuta prije više od sedam godina. Krenut ću od početka. Prvi puta smo započeli priču o kandidaturi ili nominaciji za upis *Dužijance* u nacionalni registar nematerijalne kulturne baštine Srbije još 2012. godine. Tijekom 2012./13. se intenzivno radilo na tome. Na samome početku potražili smo stručno mišljenje iz Hrvatske i oko popunjavanja potrebnih obrazaca pomagala nam je povjesničarka umjetnosti i etnologinja i kulturna antropologinja **Martina Šimunković**, kao i Zavod za kulturu vođanskih Hrvata, konkretno **Tomislav Žigmanov**. Po dobivenim uputama završili smo prvu verziju popunjavanja potrebnih podataka, međutim to nije urodilo plodom. Nakon 2014. godine uslijedile su promjene u Centru za nematerijalnu baštinu, zapravo smijenjeni su ljudi koji su tada radili na ovome predmetu. Važno je napomenuti da su 2013. godine pet etnologa iz Etnografskog muzeja iz Beograda bili na *Dužijanci* i pomno bilježili sve podatke, što je *Dužijanca* i što ona za nas predstavlja. Voditelj te skupine bio je muzejski savjetnik Etnografskog muzeja u Beogradu **Saša Srećković**, koji je sudjelovao na sastanku u Hrvatskom nacionalnom vijeću na kojem su bili nazočni Tomislav Žigmanov, **Darko**

Sarić Lukendić, mons. dr. **Andrija Anišić** i moja malenkost. Već tada nam je skrenuo pozornost da postoje naznake da će inicijativu oko upisa pokrenuti i bunjevačka zajednica, ali tada s njihovim Nacionalnim praznikom *Danom Dužijance*. Tada je, nakon 2014., uslijedila velika pauza. U međuvremenu, ljudi koji su bili smijenjeni u Centru za nematerijalnu baštinu su vraćeni, te je ponovno oživjela priča o *Dužijanci* i njenom upisu. Komunikaciju smo najviše radili sa spomenutim Srećkovićem, koji je izuzetno spreman pomoći da se dođe do upisa *Dužijance* u ovaj registar. U tom vakuumu prostoru i bunjevačka zajednica je podnijela svoju aplikaciju i u međuvremenu je stručni tim iz Etnografskog muzeja objedinio oba zahtjeva i napravio svoj prijedlog. Ta objedinjena verzija nije bila nikako prihvatljiva, jer je bilo puno apsurdnih stvari. Praksa koju mi prakticiramo bila je izmiješana s praksom koju prakticira bunjevačka zajednica, te na tako nešto nismo pristali. Ne želimo takvu *Dužijancu* zaštititi. Nakon toga je uslijedilo više razgovora, da bi 2017. godine bio usvojen prijedlog da se *Dužijanca* pokuša zajedno upisati u registar u kom bi svaka od zajednica štitila svoju praksu. Na neki način ideja je prihvaćena kao mogućnost i izradili smo jednu takvu verziju, koju su koncem 2017. godine Centar za nematerijalnu kulturnu baštinu i njihova komisija načelno prihvatili. Za ovu verziju Hrvatsko nacionalno vijeće nije dalo suglasnost. Dolaskom novog rukovodstva HNV-a dolazi i do promjena po ovome pitanju. U međuvremenu bunjevačka zajednica je imala nekoliko razgovora s ministrom kulture, na što je hrvatska zajednica reagirala i zatražila također razgovor s ministrom kulture Vukosavljevićem. Tako smo stigli do njega.

HR **Je li na tome sastanku bilo nekih konkretnih dogovora?**

Na sastanku s ministrom smo iznijeli naše probleme i želju da želimo samostalno zaštititi *Dužijancu*, te smo iznijeli činjenice da je bunjevačka zajednica u posljednjih nekoliko godina počela kopirati naše manifestacije. Nismo ništa konkretno dogovorili nego je donesen zaključak da trebamo svi skupa sjesti i pokušati se usuglasiti. Taj sastanak je predviđen za početak rujna, te očekujemo da ćemo na njemu imati puno posla. U međuvremenu smo ponovno zatražili stručnu pomoć od Ministarstva kulture Hrvat-

ske. Nakon *Revije novog ruva*, koja je održana 21. srpnja u Subotici, naše gošće, viša kustosica Etnografskog muzeja u Zagrebu, voditeljica Zbirke narodnih nošnji istočne Hrvatske i Zbirke narodnih nošnji hrvatske dijaspore **Katarina Bušić** i muzejska savjetnica Etnografskog muzeja u Zagrebu **Iris Biškupić-Bašić**, su bile na sastanku u HNV-u gdje se razgovaralo o ovoj temi. Zauzele su se da će posredovati kod nadležnih tijela.

Koje su sporne točke s kojima se niste složili?

Prvo s čim se nikako nismo mogli složiti je, kako je bunjevačka zajednica prikazala, da je *Dužijanica* prastari poganski običaj. Ne slažemo se s time, jer mi štitimo *Dužijancu* koja je uvedena u Crkvu 1911. godine kao zahvala Bogu za žetvu. U povijesti *Dužijance*, kada znamo da je ona prije svega bila obiteljska zahvala, to nikako ne možemo nazvati poganskim. Jednostavno, to je bilo neprihvatljivo. Drugo što nam je također smetalo jest da se praksa bunjevačke zajednice izmiješala s našom, te je tako stavljeno da svečana povorka *Dužijance* kreće od Bunjevačke matice do subotičke katedrale, što se nikada nije dogodilo i nije točno. S tim podatkom se nije složila ni bunjevačka zajednica, a ni mi. Bilo je više takvih primjera koji su neprihvatljivi. Ono što je nama bitno jest zaštititi *Dužijancu* koju živimo više od stoljeća, a bunjevačka zajednica želi zaštititi svoj nacionalni praznik, *Dan Dužijance*. Struka će morati dati sud, može li se tako nešto štititi ili ne. Činjenica je da je bunjevačka zajednica u svoje *Dane Dužijance* počela uvoditi neke sadržaje koje mi prakticiramo već 50 ili više godina, poput *Takmičenja risara* i drugih.

Pitanje bunjevačke i hrvatske zajednice u Subotici i okolicama je već godinama pod lupom, no postoji li uopće mogućnost sjesti, razgovarati i dogovoriti nešto konkretno?

Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanica*, kao organizator, nema nikakvih dodirnih točaka s bunjevačkom zajednicom. Svatko samostalno organizira svoje manifestacije. Hrvatska zajednica u Srbiji podržava naše manifestacije i nas kao organizatore. Stoga, kada je u pitanju *Dužijanica*, ni ne vidim neku potrebu za suradnjom.

Kakva su vaša očekivanja, hoće li se *Dužijanica* u skorije vrijeme naći u Nacionalnom registru nematerijalne baštine?

Moja procjena je da ćemo nakon sastanka koji nas očekuje u Beogradu otvoriti novo poglavlje razgovora, ali teško je procijeniti kada će i što biti.

Prošle godine prvi puta održana je *Dužijanica* u Zagrebu. Pojedinci su očekivali da će to biti ponovljeno i ove godine. Planira li se možda *Dužijanica* promovirati i u nekim drugim mjestima?

Da, *Dužijanica* se planira promovirati i u drugim mjestima, ali ne u tom obliku kako je bilo u Zagrebu. Tako nešto zahtijeva veliku organizaciju, uključivanje puno ljudi i velike financijske izdatke. Neka manja predstavljanja bi nam dobro došla i u narednim godinama ćemo raditi na tome da se *Dužijanica* promovira i na drugim mjestima. Sada imamo praksu odlaziti na Sajmove turizma u Srbiji, ali bismo to voljeli proširiti i na Hrvatsku, pa i Mađarsku. Cilj nam je i predstaviti se s *Dužijancom* kroz naše male sadržaje koje možemo lakše odraditi na nekim sličnim manifestacijama poput naših.

Jesu li se s *Dužijancom* u Zagrebu Udruzi otvorila neka nova vrata?

Ono što je nama bio cilj, koji smo uspjeli ostvariti, jest da *Dužijanica* bude vidljiva široj javnosti. U ta tri dana koliko smo boravili u Zagrebu, na Hrvatskoj radio-televiziji i mnogim drugim medijima se puno govorilo o *Dužijanci*. Bilo je izravnih prijenosa, gostovanja u raznim emisijama, televizijskim i radijskim. Također su brojni tiskani mediji prenijeli sva događanja u Zagrebu. Osim što je javnost upoznata, *Dužijancu* je podržao i Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Ministarstvo kulture Hrvatske, Hrvatski sabor, pokrovitelj je bila i Vlada Hrvatske, a pokroviteljstvo je imala i predsjednica Hrvatske **Kolinda Grabar-Kitarović**. Na *Dužijanci* u Zagrebu su bili najviši izaslanici državnih tijela, koji su izvijestili svoje nadređene tako da smo na ovaj način uspjeli direktno pokazati ono što mi baštinimo, što radimo i kako naša *Dužijanica* u Subotici izgleda. Osim toga, bila je to jubilarna godina i želja nam je bila da se cijela hrvatska zajednica iz Vojvodine pojavi u Zagrebu, da se kroz *Dužijancu* promovira svojom kulturom. S nama su tada bili i Šokci i Srijemci, koji su prezentirali svoj dio kulturne tradicije i na gradskom trgu i na svetoj misi koja je bila veličanstvena.

Nakon *Dužijance* u Zagrebu Udruga bunjevačkih Hrvata *Dužijanica* je prošle godine dobila međunarodnu turističku nagradu *Zlatni Interstas 2018*. koja je dodijeljena u Solinu. Također, nagrađen je i film *Dužijanica*. Koliko vam ta priznanja znače?

Produkt našeg boravka u Zagrebu su i dobivene nagrade. Naime, mnogi su se s *Dužijancom* prvi puta sreli, konkretno tu mislim na ljude u turističkoj zajednici. Oni su se nakon našeg boravka u Zagrebu detaljno raspitali i pregledali sav materijal i uvidjeli da je *Dužijanica* duhovno-religiozna manifestacija koja je spojila Crkvu i Grad, što je na neki način jedinstveno. Ocijenili su da je to veliki doprinos kulturi i na njihov prijedlog i Grad Subotica i gradonačelnik **Bogdan Laban** i mi kao organizatori smo bili nominirani za tu nagradu. UBH *Dužijanica* se prijavila na tu nominaciju i dobili smo spomenutu nagradu u Solinu. Grad i gradonačelnik se nisu odazvali nominaciji.

Također, nagrađen je i film *Dužijanica* redatelja **Branka Ištvanića** u produkciji Hrvatske radio-televizije. Naime, odlukom Međunarodnog žirija 21. Međunarodnog festivala turističkog filma ITF-CRO dokumentarni film *Dužijanica* proglašen je za najbolji film festivala u kategoriji do 60 minuta. Svako priznanje za rad je značajno, pa tako i ove dobivene nagrade.

Član Europske komisije i povjerenik za kulturu, obrazovanje, sport i mladež pri Europskoj uniji u Bruxellesu **Tibor Navracsics bit će prisutan na ovogodišnjoj *Dužijanci*, te će biti i njezin osobni pokrovitelj. Kako je došlo do te suradnje i koliko je to bitno za *Dužijancu*?**

Udruga ima više svojih tijela koji funkcioniraju na određeni način i na raznim poljima. Tako postoji *Senat udruge*, a čine ga bivši predsjednici Organizacijskih odbora *Dužijance*. **Marin Skenderović**, koji je bio predsjednik OO *Dužijance* 1990. godine, je jedan od senatora. Na prošlogodišnjoj sjednici je razgovarano na temu da bi *Dužijancu* trebalo predstaviti ne samo kao što smo imali u Zagrebu nego i šire. On se osobno angažirao i razgovarao s **Tiborom Navracsicsom**, kojega smo upoznali s *Dužijancom* priloživši mu povećani materijal i na koncu smo zatražili pokroviteljstvo. Gospodin Navracsics se vrlo rado odazvao pozivu i prihvatio osobno pokroviteljstvo. On dolazi u nedjelju i bit će na svetoj misi, sudje-

lovat će u povorci, na predaji kruha i nakon gradonačelnika će se obratiti javnosti. Sudjelovat će i na svečanom ručku, te na sastanku koji će biti s čelnicima Udruge i vodstvom hrvatske zajednice u HNV-u na kom će se razgovarati na temu kulture i *Dužijance* svakako. Ovo je prvi puta da nam na *Dužijancu* dolazi zvaničnik Europske unije, a osobito nam je drago, jer je zadužen za kulturu. Ovdje nam se otvaraju nova vrata i mogućnosti predstavljanja *Dužijance*.

Može li dolazak Tibora Navracsicsa doprinijeti lakšem ili bržem upisu *Dužijance* u Nacionalni registar nematerijalne baštine?

Sam njegov dolazak možda u ovome momentu ne. Ali ako bi se *Dužijanica* pojavila u Nacionalnom registru i Srbija kandidirala *Dužijancu* da se upiše na UNESCO-vu listu, možda bi jedan takav segmenet bio evidentiran, te bi njegov izvještaj mogao doprinijeti da se *Dužijanca* nađe na spomenutoj listi.

Kako se *Dužijanica* financijski pokriva i jesu li dovoljna dobivena sredstva koja ste ostvarili putem natječaja?

UBH *Dužijanica* je ove godine krenula s pozitivnim ishodom i mi smo na početku godine imali dovoljno sredstava za funkcioniranje. Sredstva koja pristižu od natječaja stižu sredinom ili drugom polovicom godine, što nam dodatno otežava rad. Godinama smo gradili povjerenje i razumijevanje i sada ga imamo kod svih dobavljača i oni su spremni sačekati nas za isplatu. I ove godine je Grad Subotica izdvojio najviše sredstava. Za središnju *Dužijancu* 400.000 dinara, za *Takmičenje risara* 450.000 dinara i za *Reviju novog ruva* 30.000 dinara. Ministarstvo kulture Srbije je izdvojilo 120.000 dinara, Pokrajinsko tajništvo za kulturu 50.000 za *Dužijancu*, Pokrajinsko tajništvo za obrazovanje, propise, upravu i nacionalne manjine-nacionalne zajednice za *Dužijancu* 100.000 dinara, *Takmičenje risara* 150.000 dinara i za *Reviju novog ruva* 50.000 dinara. Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske je za *Dužijancu* i *Takmičenje risara* izdvojio ukupno 50.000 kuna. Osim državnih tijela Srbije i Hrvatske, pokrovitelji *Dužijance* 2019., su i *Podravka* iz Koprivnice i *Petrokemija* iz Kutine, kao i drugi sponzori i donatori. Iako trenutno imamo smetnji, a to je da radimo bez novaca na računu, vjerujem da smo osigurali dovoljno sponzora i da ćemo sve troškove ovogodišnje *Dužijance* uspjati pokriti.

Brojne manifestacije u sklopu *Dužijance* su već održane. Jeste li zadovoljni proteklim događanjima?

Vidimo da *Dužijanica* kao sama manifestacija i kao središnji događaj ima svoj tijek, a samim time i svoje uspone i padove. Također vidimo da je posjećenost na *Dužijanci* po nekima manja, po nekima dovoljna. Uvidjeli smo da je potrebno uraditi nešto drugo, te više dajemo akcent na manje manifestacije i na radionice kojih ima tijekom cijele godine. Radionice i nove manifestacije također okupe lijepi broj posjetitelja. Izdvojit ću neke: radionica pravljenja tarane, *Revija novog ruva*, *Natjecanje u pucanju bičevima...* a tu je i *risarski disnator* (kolinje), koji se radi isključivo kako bismo napravili vlastite proizvode koje koristimo za *Takmičenje risara*. Dakle, pravu domaću slaninu, kobasicu, a imamo i svoju taranu, pa i risarsku rakiju. Želja nam je bila i mislim da u tome uspijevamo napraviti cjelogodišnji ciklus, a ne samo za centralnu manifestaciju. Samim time ćemo obogatiti naš sadržaj, a dati prostora da se marketinški isprati, te da na našim manifestacijama to

bude atraktivno i za posjetitelje i eventualne turiste. Na tome planiramo više raditi i u budućnosti.

Sve ovo što ste rekli iziskuje veliki broj ljudi i moglo bi se onda reći kako *Dužijanica* zapravo ne traje samo od Markova, od blagoslova žita, nego cijelu godinu?

Upravo tako. To nam je bila želja i kada smo razmišljali o risarskom salašu. Sve nabrojano, radionice i manje manifestacije bile su zamišljene da se odvijaju na risarskom salašu, ali ne samo u danima *Dužijance* ili pred *Dužijancu* nego tijekom cijele godine. *Risarski salaš* već na neki način živi, a sam objekt koji je u dugoročnom planu Udruge iziskuje brojne preduvjete. Prvo je potrebno imati njivu koja će biti u našem vlasništvu, kako bismo mogli aplicirati na natječajima i praviti projekt salaša. Na taj način bismo sve proizvode koji su nam potrebni za naše manifestacije mogli sami proizvoditi na jednome mjestu. Za *Dužijancu* zaokružiti i onda će biti živa i prisutna cijele godine. Znamo da *Dužijanica* neće nestati, jer dok traje zahvale Bogu za kruh, a to je bit *Dužijance*, *Dužijance* će biti. Sadržaji se mogu mijenjati, mogu biti manje ili više posjećivani, s manje ili više sudionika, ali *Dužijance* će uvijek biti. Samo želimo kroz druge sadržaje obogatiti njeno postojanje.

Spomenuli ste novu manifestaciju u programu *Dužijance* 2019. *Reviju novog ruva*. Što je ono što vas je potaklo za organiziranje ove revije?

Teško je zamisliti *Dužijancu* bez nošnje, osobito bez bunjevačke nošnje. To je jedan od ključnih momenata. Voditi brigu o tome je ozbiljan posao. Zbog toga smo željeli prikazati nošnju koja je šivena na osobni zahtjev, ne za potrebe folkloru nego da bi djevojke za određenu manifestaciju zasjale u najljepšem svjetlu. Ukazala se potreba i želja prezentirati nošnju, ali i žene koje su ju šile i kojim povodom. Vidjeli smo da je to uglavnom sve šiveno za *Dužijancu*, izbor pratitelja bandaša i bandašice, *Veliko prelo...* Sve se na kraju svodi da su naši ljudi, točnije žene, željele biti lijepo uređene za manifestacije koje žive u našem narodu, koje su u organizaciji hrvatske zajednice.

Stigli smo i do središnje proslave *Dužijance*. Što je ono što nas očekuje za vikend u Subotici?

Danas, u petak, cijeloga dana bit će izložba rukotvorina u središtu Subotice. U večernjim satima u predvorju Gradske kuće u 19 sati bit će otvorena izložba radova od slame nastalih na XXXIV. Sazivu Prve kolonije naive u tehnici slame u Tavankutu. Zatim na središnjim trgu slijedi *Tamburaška večer*, predstavljanje ovogodišnjih bandaša i bandašice, koje će predstaviti katedralni župnik mons. **Stjepan Beretić**. Istu večer bit će i dodjela nagrada najboljim aranžerima izloga. U subotu (10. kolovoza) u 18 sati je Svečana večernja u katedrali, zatim polaganje vijenca od žita na spomenik *Risaru* i spomen-bistu **Blaška Rajića**, te na trgu slijedi *Skupština risara* i nastup folklornih ansambala. U nedjelju je središnja proslava *Dužijance*, te se, kako je već uobičajeno, kreće iz kolijevke *Dužijance*, iz župe sv. Roka gdje će biti svečani blagoslov i ispraćaj bandaša i bandašice. Povorka će ići do katedrale sv. Terezije Avilske, gdje će svečano euharistijsko slavlje predvoditi pomoćni zagrebački biskup mons. dr. **Ivan Šaško**. Slijedi povorka kroz grad i predaja kruha gradonačelniku. U kasnim poslijepodnevni sati posjetit će se grob **Blaška Rajića** i slijedi bandašicino kolo na trgu. Time će središnja proslava *Dužijance* biti završena.

Detalj stare škole na slici

Jedna od nekoliko starih paličkih školskih zgrada, koje su se koristile prije izgradnje velike škole u Trogirskoj ulici sedamdesetih godina prošlog stoljeća, nalazila se u Ulici biskupa Lajče Budanovića, na lokaciji iza vile obitelji **Hartmann** (u kojoj se danas nalazi Pošta). Do izgradnje nove škole, za obrazovne svrhe koristila se i vila (nekadašnji đaci sjećaju se zbornice u ovom prostoru), a učionice su bile nedaleko, u znatno većoj zgradi u dvorištu, u koju se ulazilo iz druge ulice. No, nema fotografije koja prikazuje taj cjelokupni nekadašnji prostor; ostale su đачke uspomene. Na učeničkim fotografijama od prije šest desetljeća, poput ove u prilogu iz obiteljskog albuma **Rozalije Cvi-jin**, udane **Kvala**, vide se samo manji dijelovi zgrade.

Neobičan detalj stare škole (na fotografiji), u umjetničkoj izvedbi, ostao je zabilježen zahvaljujući paličkom slikaru **Jánosu Magyaru**, što je razlog ponovnom tekstu o ovoj obrazovnoj instituciji, kao dopuni podataka o povijesti Palića. Kako je škola, tj. đачka igra pokraj zgrade, postala motiv slike i tako ostala sačuvana za sva vremena? Naime, János Magyar je šezdesetih godina prošlog stoljeća radio u spomenutoj školi na poslovima održavanja, bio je stolar po zanimanju, a slikao, i to vrlo nadareno, iz hobija. Prizori Palića bili su mu i narednih godina česti motivi. Lijepu sliku vidio je **László Balázs Brindza**, također Palićanin i zaljubljenik u ovo mjesto, i poklonio je u to vrijeme svojoj kćeri **Mariji**. Marijina obitelj i danas s ljubavlju čuva sliku, pa i sjećanje na staru paličku školu.

Pozdrav iz banje Palić!

» Dragi naši roditelji. Posle kratke vožnje, sretno smo stigli u Suboticu a potom na Palić, gde smo smešteni u jedan stari simpatični hotel. Vreme je divno, voda je ugodno topla i čista, mnogo se kupamo u njoj, a po celi dan se zabavljamo na raznovrsnim toboganima. Hrana je izvrsna, jedemo puno jezerske ribe: pečene i u kotliću kuvane, naročito uveče, kada sedimo na jednoj divnoj starinskoj terasi i slušamo živu starin-

plivanje, što je bio užitak nakon zimskih treninga u malom bazenu Fekete kupatila. Pravi užitak je bio pak doplivati u društvu nekoliko drugova i drugarica do usamljenih, izdignutih posebnih drvenih građevina koje su služile za sunčanje usred jezera. Prvi dio maturske večeri također smo proveli na Paliću, u staroj *Maloj gostioni* uz pratnju ciganske muzike. Ujutro smo se vlakom vratili u grad. Drugi dio mature, kada smo napisali pismeni sastav iz materinjeg jezika i obranili maturski rad iz jednog predmeta, proslavili smo u Klubu umjetnika u zgradi nekadašnjeg Narodnog kazališta. To jutro smo prošetali Korzom pjevajući (ne galameći) i nosili smo veliki maturski tablon i naravno poveću kantu domaćeg vina. Došli smo do kuće razrednog starješine, kome smo za dugo sjećanje predali kolektivnu sliku razreda. Onda još nije bilo nijedne fontane u centru, osim vatrogasnog bazena zaostalog iz rata, ali nije nam padalo na pamet da se okupamo u njemu. Naravno, u to vrijeme nije bilo ni »pleh muzike dragačevskog stila«. No, vremena se mijenjaju, što je sasvim normalno.

Prve razglednice su bili crteži

sku muziku koju izvodi jedan romski orkestar. Primite mnogo pozdrava od Vašeg sina i kćerke, Ivica i Marice! Ovu retku, još rukom pisanu razglednicu iz tridesetih godina drugog milenijuma, pronašli su istraživači prošlosti 2050. godine u ruševinama jednog velikog i bogatog salaša u okolini Subotice. Nakon restauracije ova retka razglednica smeštena je u novoizgrađeni muzej grada Subotice, u zbirku starih razglednica Subotice i Palića. Nedavno mi je moj stari prijatelj pokazao svoj novi futuristički roman na kojem radi. Uz njegov pristanak, omogućeno mi je da objavim ovaj kratki citat, s ciljem da dokažem da danas postoji i pozitivno viđenje budućnosti, ne samo takvi koji predviđaju katastrofu ljudskog društva, atomske ratove i razorene države i primitivne zajednice preostalih preživjelih. Ovakvi futuristički, znanstveno-fantastični filmovi danas se proizvode kao na tekućoj traci, prije svega u SAD-u.

Malo nostalgije

Drugi vid književnosti su memoari, koji odišu nostalgijom za lijepim starim »predratnim vremenima« (zavisno od životne dobi, kao polazište sjećanja uzmite u obzir bilo koji od prošlih ratova). Meni predratno doba počinje šezdesetih godina XX. vijeka, kada je još tramvaj zvonio našim ulicama. U ovo doba godine, znači usred ljeta, od kuće sam stigao za pet minuta do Rudić stajališta i sjedajući u otvorena ljetna kola za pola sata sam stigao do Muškog štranda koji je bio pravo narodno kupalište s velikim drvenim moloima. Tu smo s društvom igrali nogomet u plićaku (danas se to na moru zove »picigin«) i neki od nas su trenirali i

Nova vremena, novi trendovi

Opet je ljeto i ja bih vrlo rado malo plivao, recimo u paličkoj vodi. No, to mogu učiniti na vlastiti rizik, jer voda nije za kupanje. Problem paličke vode nije od jučer. Počelo je 1972. godine kada je jezero doživjelo pravu ekološku katastrofu. Sanacija je trajala šet godina. Izgrađen je pročištač otpadne vode, nedovoljnog kapaciteta, pa je dograđen i proširen, ali problem čiste jezerske vode nije riješen, jer, npr., otpadne vode naselja Palić ipak dospijevaju u jezero. Ove godine je gradonačelnik »pompezno objavio« izgradnju kanalizacije. S jednim »iščašenim rješenjem«: umjesto da se izgradi mini biološki pročištač koji može opslužiti naselje, sva otpadna voda će se pumpama, zbog visinske razlike, prebaciti u postojeći pročištač, koji je u slučaju velikih oborina nedovoljnog kapaciteta. Palić bi trebale biti ljekovite toplice, jer (»za sad«) ima dva izvora termalne vode provjerene kvalitete. Od toplica samo tragovi. Na Muškom štrandu postoji jedan »termalni bazenčić« u koji, da mi plate, ne bih ušao, prije svega zbog higijenskih razloga. Gradnja »wellness centra« stoji, podignuti su samo tobogani, bez bazena, bez vode i pratećih zgrada. Znači, za sada ništa od toga. Takav pothvat od prefabriciranih elemenata može izvesti i jedna putujuća cirkuska družina za par dana (kao npr. cirkuski šator), za to nije bilo potrebno dovlačiti izvođača iz Crne Gore. Zato se mogu prošetati i svratiti na riblji paprikaš, ali pošto nemam auto teško mi je uopće doći do Palića, a red vožnje autobusa je takav da ću prije stići biciklom. Ako se želim »banjati«, mogu se s društvom provozati do Kanjiže ili do Pačira, a mogu i u inozemstvo u Mórahalom (6.090 st.) koji je po broju stanovnika manji od Palića (7.745 st.), ali u turističkim sadržajima je daleko bogatiji i možda jeftiniji. Palić je danas »semiturističko« mjesto, bez odgovarajuće kanalizacije. Zna li gdje se može kupiti razglednica Palića ili Subotice? Po mom znanju postojale su dvije prodavaonice, ali nisam siguran da obje i danas rade.

Lijepo, a opet... tužno

Drugo lice SUBOTICE

Da nije radosna, bila bi žalosna.

Tako bi se, u najkraćem, mogla prokomentirati vijest da je prije nešto manje od mjesec dana počela sanacija 1.200 četvornih metara mola na Muškom štrandu na Paliću.

Izdvojena iz konteksta, koji podrazumijeva desetljećima dugu agoniju Paličkog jezera, ova informacija svakako spada u red onih pozitivnih, jer se vjerojatno ne bi našao nitko tko bi se protivio izdvajanju deset milijuna dinara za ove namjene. Raduju svakako i riječi rukovoditeljice Sektora za investicije, održavanje i razvoj poduzeća **Park Palić Ljubice Bertović** da je u tijeku zamjena starih (i dotrajalih) i postavljanje novih fosni od borovine kao što raduje i činjenica da je riječ o trećoj, posljednjoj, fazi rekonstrukcije mola na Muškom štrandu čime će on od rujna u potpunosti biti funkcionalan. Na taj način mol na Muškom štrandu ne samo da će biti funkcionalan i estetski primamljiv nego će imati i vrlo bitnu sigurnosnu ulogu za sve one koji se odluče (pro)šetati po njemu.

Sve ostalo, na žalost, što stoji iza ove informacije je žalosno, jer je žalosna sama suština, a ona je, naravno, vezana za sam izgled i kvalitetu vode u Palićkom jezeru bez čije sanacije i sanacija mola na Muškom štrandu djeluje samo kao šminkanje mrtvaca. U tom smislu vijest od kraja ožujka ove godine da će Vlada Njemačke izdvojiti šest i pol milijuna eura za početak sanacije i zaštite jezera jest ne samo lijepa nego i ozbiljna, prije svega zbog toga što iza nje stoji jedna ozbiljna država koja najavljeno i provede u djelo, jer nije toliko bogata da rasipa novce u džepove politikanata-lopova. Rezultat prve mjere ovog dvogodišnjeg projekta navela je ravnateljica JP-a *Palić* – **Ludoš Márta Dobó**: dosadašnji

izlov 20 tona srebrnog karasa, a ono što će svakako biti jedan od presudnih faktora za poboljšanje kvalitete vode jest činjenica da ovih dana počinju radovi kanalizacijske mreže na šest lokacija na Paliću, za što je Vlada Njemačke predvidjela dva milijuna eura. Kako navodi ravnatelj JKP-a *Vodovod i kanalizacija György Sugár*, to znači da će do travnja sljedeće godine biti izgrađeno 15 kilometara kanalizacijske mreže na koju će biti priključeno oko 500 kućanstava, plus još pet kilometara potisnog voda za prebacivanje otpadne vode s Palića na gradski pročištač u Suboticu. Ono što je također lijepo u svakodnevnoj bari ružnih vijesti jest to da će građani za priključak na kanalizacijsku mrežu plaćati 27.000 dinara, uz mogućnost otplate na 24 mjesečne rate. Naime, vjerojatno je manjem dijelu javnosti poznata činjenica da trenutno svega oko 35% stanovnika Palića ima priključak na kanalizacijsku mrežu dok ostalih 65% ima septičke jame iz kojih otpadna voda u velikom broju slučajeva svoj podzemni put završava upravo u jezeru.

Dodamo li ovim vijestima i onu da će se u Kraljevom Brigu, na Paliću i Kelebiji početi s izgradnjom biciklističke staze – u okviru projekta *Opti-bike* – s ciljem prometnog spajanja ovih mjesta s Tompom (tamo su radovi prema graničnom prijelazu uveliko u tijeku) i Ásotthalomom i rasterećenja prometa u pograničnim mjestima eto povoda onima koji u međuvremenu ne odu u inozemstvo da dio ljeta provedu na obnovljenim molovima na Muškom štrandu. Na koncu ostaje samo jedno pitanje: zašto sve to mi ne znamo sami?

Z. R.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br. 135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O DONIJETOM RJEŠENJU DA NIJE POTREBNA IZRADA STUDIJE PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

za projekt »Emitiranje radijskog programa u Crvenom Selu«, na katastarskim parcelama 33910/2, 33900/3, 33900/1, 33910/4, 33902/1, 33924/2 i 33924/3 KO Donji grad, Subotica (46.075546°, 19.629254°) nositelja projekta Fondacija *Panonija*, Subotica, Age Mamužića br. 11. Zainteresirana javnost ima pravo žalbe u roku od 15 dana od dana objavljivanja obavijesti u sredstvima informiranja. Tekst rješenja se u cijelosti može preuzeti na internet adresi http://www.subotica.rs/documents/zivotna_sredina/Resenja/501-168-2019.pdf

Novi kontejneri za lakše odlaganje smeća

Kako bi građanima olakšali odlaganje smeća, JKP *Čistoća i zelenilo* nabavilo je kontingent novih kontejnera s dvodjelnim poklopcima. Razlika u odnosu na stare je što novi imaju manji otvor i ne mora im se podizati čitav poklopac prilikom otvaranja, objavila je TV Subotica.

»Ovo smo učinili kako bismo izišli građanima u susret, jer ima mnogo djece koja bacaju smeće u kontejnere, kao i slabijih osoba, pa da ne moraju podizati taj teret od jednodjelnog poklopca. Ovim putem je znatno olakšano otvaranje, zatvaranje i ubacivanje otpada, jer se podiže samo jedan manji dio poklopca«, izjavio je **Robert Malušćik**, voditelj Radne jedinice za odlaganje i deponiranje otpada u JKP *Čistoća i zelenilo*.

Nabavljeno je ukupno 210 kontejnera, koji će najprije biti postavljeni u užem centru grada, a potom i na obodima, prema ostalim mjesnim zajednicama i blokovskim naseljima.

H. R.

Subotica

Subotica dobila status turističkog mjesta prve kategorije

Među prvih šest!

Grad Subotica, kao destinacija, dobila je status turističkog mjesta prve kategorije. Ovako laskavi rang trenutno u Srbiji imaju još samo Beograd, Novi Sad, Niš, Vrnjačka Banja i Zlatibor.

Naime, nadležna komisija Ministarstva trgovine, turizma i telekomunikacija izvršila je procjenu raspoloživih (podvukao A. D.) podataka opsega turističkog prometa u prethodne tri godine (kvantitativni kriteriji) i utvrdila činjenično stanje glede stupnja izgrađenosti komunalne, prometne i turističke infrastrukture, kao i turističke suprastrukture neposrednim uvidom na licu mjesta u okviru Grada Subotice (kvantitativni kriteriji).

Brojne naše sugrađanke i sugrađani ovu svakako lijepu vijest primili su s iznenađenjem i s priličnom dozom nevjerice: »Kakva prva kategorija s ovakvom vodom u Palićkom jezeru?!«. Ali, podimo redom. Nije sve samo u palićkoj vodi, ima tu i do metodologije. Ali i Subotica, bar što se tiče Srbije, ima svoje adute.

Na osnovu Pravilnika o kategorizaciji turističkih mjesta, kvantitativni kriteriji se procjenjuju na osnovu raspoloživih podataka opsega turističkog prometa dobijenih od Republičkog zavoda za statistiku i odnose se na registrirani broj dolazaka turista, na registrirani broj noćenja u ugostiteljskim objektima za smještaj i ukupnog broja noćenja turista u ugostiteljskim objektima za smještaj tijekom godine u odnosu na broj stanovnika područja (destinacije), i to po popisu iz 2011. godine (podvukao A. D.).

Kvalitativni kriteriji odnose se na komunalnu infrastrukturu u koju po Pravilniku spadaju i dostupnost medicinske pomoći, prometna i turistička infrastruktura, prirodna i kulturna baština, turistička suprastruktura kategoriranih ugostiteljskih

objekata kao i turistički proizvodi mjesta određenog za kategorizaciju.

Nesumnjivo, presudni su bili kvalitativni kriteriji koji se odnose prvenstveno na kulturnu baštinu, a zatim na turističke proizvode kao što su vinske ture, razne manifestacije i ruralni turizam, kao i visoka kvaliteta suprastrukture – kategoriranih smještajnih i drugih ugostiteljskih objekata, a dijelom i prirodna baština.

A evo i jedan interesantan (iznenađujući?) adut. Subotički turistički pregaoci su prilično veći poštovatelji važećih zakona – vezanih ne samo za turizam – u odnosu na kolege diljem naše zemlje. Naime, 2018. godine u našoj destinaciji (Subotica, Palić i okolna naselja) službeno je registrirano 91.752 dolaska i 148.656 noćenja. Po nekim procjenama, uslijed rada i »na crno«, kod nas nije registrirano oko 5%, što noćenja, što dolazaka, dok je ovaj pokazatelj po destinacijama u Srbiji ponegdje čak i 20% (!) što je prilično utjecalo na kvantitativne kriterije nekih naših poznatih i u javnosti uvažanih destinacija. Ako uzmemo u obzir da je na teritoriju Grada Subotice po popisu iz 2011. bilo oko 150.000 stanovnika, onda po kvantitativnim kriterijima određenim Pravilnikom ispada da je odnos stanovnika i broja noćenja turista 1:1. Za sadašnje naše subotičke turističke mogućnosti – zadovoljavajuće.

Međutim, ovo rangiranje nas ne smije zavaravati. Teško se stječe, a lako gubi. Brojne su anomalije i nedostaci koji koče uspješniji turizam u Subotici, počevši od shvaćanja, politike, organizacije i načina ponude, preko zagađenog Palića i Ludaša, vidljive zapuštenosti grada, pa sve do, nažalost, sve prisutnijeg vandalizma. Turizam je unovčavanje kulture življenja!

A. Dunderski

U Đurđinu održana manifestacija *Rič pod đermom*

U znaku književne prošlosti i sadašnjosti

Rič pod đermom novi je kulturni događaj u hrvatskoj zajednici, koji je u organizaciji HKPD-a Đurđin održan u subotu i nedjelju, 3. i 4. kolovoza, u dvorištu đurđinskog etno salaša i kojim će od ove godine biti obogaćena proslava (svečana akademija) tamošnje seoske *Dužijance*.

Inicijator ovog projekta, **Josip Bako** iz HKPD-a Đurđin, u svom je pozdravnom obraćanju istaknuo kako je jako važno da se ljudi okupe i u jednoj manjoj sredini, kao što je Đurđin, i da se podsjetite odnosno upoznaju s velikanima koji su stvarali ili stvaraju na našem podneblju.

»Manifestaciji smo dali naziv *Rič pod đermom* jer želimo očuvati tradicijski govor, bunjevačku ikavicu i odlučili smo da traje dva dana, jer smo uvidjeli da je jako važno da na neki način sagledamo ono gdje smo s dvije točke gledišta. Jedna je da se zagledamo malo u prošlost i zato je prva večer posvećena velikanima prošlosti. Na organiziranje ovog događaja potaknulo me je osobno isku-

tikva bez korjena i koja nam ukazuje na ljude na koje se možemo ugledati. Danas među nama postoje ljudi koji su se ugledali upravo na te velikane iz prošlosti i inspirirani njima rade, stvaraju, trude se i bore. Zato je drugi dan manifestacije posvećen velikanima sadašnjosti«, rekao je Bako.

Pjesnik bačke ravnice

Subota je tako bila u znaku **Jakova Kopilovića**, jednog od plodnijih vojvođansko-hrvatskih književnika 20. stoljeća. Filmska večer pod zvijezdama, nakon što su Kopilovićeve dvije pjesme (*U brazdi rođen* i *Lipa naša*) pročitali ovogodišnji đurđinski bandaš i bandašica **Tomislav Stipić** i **Helena Štrbo**, koji su i predstavljeni ovom prigodom, započela je prikazivanjem dokumentarnog filma **Rajka Ljubića** o ovom plodnom pjesniku inspiriranom bačkom ravnicom, životom na njenim salašima, Suboticom, običajima, ljubavlju i koji je svojim djelima 1971. godine uvršten u *Antologiju poezije bunjevačkih Hrvata*.

Osim ovoga, prikazan je i dokumentarni film **Branka Išvančića** *Dužijanica*, snimljen u produkciji HRT-a prošle godine na području Subotice.

Nazočne je u subotu pozdravila i predsjednica HKPD-a Đurđin **Marica Stantić** ističući kako je jedna ovakva manifestacija značajna za kulturu i očuvanje tradicije bunjevačkih Hrvata na sjeveru Bačke i izražavajući nadu da će ona postati tradicionalna.

Književna sadašnjost

Druga večer manifestacije *Rič pod đermom* bila je posvećena književnom djelu jednog suvremenog autora, a bio je to **Tomislav Žigmanov**. Riječ je o nagrađivanom književnom autoru koji piše pjesme, refleksivnu i inu prozu, eseje te znanstvene i filozofske radove. Autor je ukupno četrnaest naslova, od kojih su devet književna djela. Svoju prvu knjigu objavio je prije nešto više od dva desetljeća, 1998. godine. Žigmanov je poznat kao autor

koji, osim na književnom standardu, stvara i na bunjevačkoj ikavici, a u tom kontekstu ističu se njegova djela: knjiga pjesama *Bunjevački blues*, zbirka monologa romaneskne strukture *Prid svitom: saga o svitu koji nestaje* (koja je imala i svoje kazališno uprizorenje u produkciji zagrebačkog *Histriona*), zbirka priča (*Ne*)*Sklad(a)ni divani*, te dva djela inspirirana religijskom tematikom – molitvenik *Bunjevački Put križa* i zbirka haikua *O čuj, puče, haiku o viri s piska*. Svojim je pjesmama i kratkim pričama zastupljen u nekoliko panorama i antologijskih izbora.

stvo budući da sam u Đurđinu završio osnovnu školu, u Subotici društveno-jezični smjer Gimnazije, a za mnoge ljude nisam čuo ili sam čuo a ništa nisam znao o njima. Jedan od tih ljudi je i veoma plodan pjesnik **Jakov Kopilović** koji je živio i stvarao u Subotici, ali se u moje vrijeme nije spominjao u školi. I tu je čitav niz generacija koje nisu čule za naše velikane. Zato želimo nadomjestiti tu prazninu, jer gledajući u prošlost, na neki način možemo bolje razumjeti sadašnjost i hrabrije koračati u budućnost. Prošlost je ta koja nas uči, koja nam daje određeni ponos, koja nam pokazuje da nismo

Uz autora Žigmanova, o njegovom književnom djelu, s naglaskom na djela pisana na govoru bunjevačkih Hrvata u Bačkoj, govorili su novinar **Davor Bašić Palković** i povjesničar **Vladimir Nimčević**.

»Bunjevački blues«

Novinar Davor Bašić Palković je naveo kako Žigmanov piše na ikavici i bavi se zavičajnim temama, ali da za razliku od većeg broja djela koja nastaju u sličnom okviru, njegove tekstove karakterizira suvremeni senzibilitet i oni nude jedno složenije čitateljsko iskustvo.

»Žigmanov se u svojim djelima gotovo u potpunosti bavi svijetom svojih sunarodnjaka, suzavičajnika, koji, pred izazovima asimilacije i globalizacije, kako i sam veli u jednom od naslova svojih knjiga – nestaje. To je svijet koji uveliko gubi bitke s modernitetom, svijet s ruba, u nacionalnom smislu izvan matice, izranjan, po njega često tragičnim povijesnim previranjima na ovim prostorima. Autor se i sam pita kako u takvim okolnostima straha, neizvjesnosti i krahova, izgraditi samopoštovanje, dostojanstvo. Njegov 'bunjevački blues', odnosno tuga, nije mala i laka, ali ipak nije konačnost već potraga da se ta bol nadogradi, da se pronađe utjeha, nađe snage kako bi se nastavilo dalje. Neka od tih književnih istraživanja jesu katarzična i oslobađajuća, kako u njegovoj poeziji tako i u pričama«, kazao je Bašić Palković uz zaključak kako je za Žigmanova književnost i »svojevrsno aktivističko i političko oruđe«, budući da se prepliće s njegovim javnim angažmanom na polju zaštite ljudskih i manjinskih prava.

»Više od bečara«

Povjesničar Vladimir Nimčević smatra kako je Žigmanov svojim djelima uspio dekonstruirati neke od stereotipova spram bunjevačkih Hrvata, pokazavši kako su oni više od bečara i veseljaka.

»Pokazao je da je bunjevačka duša pogodna za svestranije književno tematiziranje, u stilu jednog **Tolstoja**, **Dostojevskog**, **Krleža**... Uvjerljivo je razbio zabluđu da smo mi samo dio prevladanog folklornog svijeta. Ukratko, pokazao je da smo mi dio suvremenog svijeta: književnosti, znanosti i drugih tekućih procesa. Imajući u vidu ukuse današnje publike, koja je sklonija lakim, vedrim i šaljivim štivima, Žigmanovljevo prozno stvaralaštvo će se možda nekome dojmiti pesimistično i zamorno na prvi pogled. Međutim, onaj tko se udubi u čitanje, primijetit će da se unatoč crnom pesimizmu, razarajućim slutnjama, kod Žigmanovljevih likova ipak nazire neka vedrina, svježina«, rekao je Nimčević.

O suradnji sa Žigmanovim trebao je govoriti autor naslovnica nekoliko njegovih knjiga, grafički dizajner i izvanredni profesor na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu **Darko Vuković**. Kako nije bio u prilici doći u Đurđin, pročitan je njegov govor u kojem se, među ostalim, navodi:

»Prijateljstvo s Tomislavom je inspiracija koja me je odvela u samoistraživanje, gubitak pojma o vremenu u *Minijaturama vlastitosti*, otkrivanje dijela sebe kroz ilustracije na kojima ću mu uvijek biti zahvalan. Rekli su davno: 'O knjizi nemojte suditi po njenoj naslovnici', s čime se, oprostite, apsolutno ne slažem. Jer napisani redovi (*Ne*)*Sklad(a)nih divana*, stihovi bunjevačkog haikua, *Vivisekcija*, traže pozornost i prije nego li se knjiga otvori, ne zbog toga jer ih je napisao jedan od najplodonosnijih hrvatskih

Davor Bašić Palković, Tomislav Žigmanov i Vladimir Nimčević

autora iz Vojvodine našeg vremena, već Tomislav Žigmanov, moj ponajbolji prijatelj«.

Lica zemlje, naroda i sebe

Autor Tomislav Žigmanov je kazao kako je, baveći se književnošću, tražio lica – lica zemlje, ljudi (naroda) i sebe.

»Tražio sam ono što se u mom neposrednom okruženju vidi i što postoji. Lice ove predivne i plodne zemlje, lice sviju nas ljudi i svoje lice. I u povijesti i u sadašnjosti. O tomu sam promišljao, što nas je određivalo, čemu smo bili izloženi, kako smo se spram kojih izazova postavljali. Jesmo li to osvijestili i na koji način. Tražio sam na koncu i svoje lice – tko sam ja, što mi je činiti, i kamo ići? Impresije i refleksije, ono što sam slušao od drugih, pokušao sam pretakati u medij književnoga djela. Nastojao sam dati vlastiti biljeg tragičnosti i radostima naših ljudi, utopljen u krajolik, govor, kulturne kodove, sudbine... A sve da u prostoru književnosti pokušamo naći prostora za olakšanje, za izazove pred kojima se nalazimo«, kazao je Žigmanov.

Osvrnuo se i na, kako je kazao, uspješnu suradnju s drugim autorima s kojima je svoje priče o bunjevačkim Hrvatima iz književnosti prenio i u druge medije, poput kazališne predstave, radijske drame, glazbe ili likovne umjetnosti.

Žigmanovljevu poeziju tijekom večeri recitali su **Davorin Horvacki** i **Josipa Dulić**. Publika je imala priliku čuti i ulomak iz radio-drame *Bunjevački blues* u produkciji Hrvatskog radija, isječak video zapisa u kojem glumac **Vlatko Dulić** čita poemu *Bez svlaka mraka*, a program je bio praćen glazbom skladatelja **Pere Istvančića** i video prezentacijom jednog dijela naslovnica Žigmanovljevih knjiga i grafičkih radova iz djela *Bunjevački Put križa*. U programu je nastupio i dječji zbor iz Đurđina pod ravnanjem **Verice Dulić** te tamburaši pod vodstvom **Ane Dulić**.

Održavanje manifestacije *Rič pod đermom* pozdravio je u svojem obraćanju publici i veleposlanik Hrvatske u Beogradu **Gordan Bakota** koji je najavio da će Hrvatska i ubuduće podupirati ovakve projekte ovdašnjih Hrvata.

»Ova manifestacija ima tri važna elementa za opstojnost neke zajednice: ona brine o svojoj tradiciji, vlastitim istaknutim pojedincima, te mladima koje ovdje vidimo u lijepom broju«, kazao je veleposlanik Bakota.

Rič pod đermom održana je uz potporu AP Vojvodine, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan RH i Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata.

I. P. S. / D. B. P.

Cijena rajčice na somborskoj tržnici

Skupo, skuplje, najskuplje

Rajčica. Sočna i ukusna. Tradicionalno prisutna u našoj prehrani. Pa tko bi joj onda odolio, naročito u vrijeme kada je uobičajeno da rajčica zri i bere se u našim vrtovima? Ali, ako istu tu rajčicu, umjesto da berete u svom vrtu, kupujete na tržnici ili u dućanu, neće baš toliko goditi. Ne zbog okusa već cijene koja je gotovo tri puta veća nego li u isto vrijeme prošle godine. Prošlog petka cijena na somborskoj tržnici bila je do 150 dinara, ali su uporniji kupci mogli rajčicu kupiti i za 130, pa i 120 dinara. Ipak i ta najniža cijena, za 40-50 dinara viša je od cijene po kojoj se rajčica na somborskoj tržnici mogla kupiti prije desetak dana. I kada se u prodaji očekivala rajčica iz proizvodnje na otvorenom, pa samim tim i još niža cijena, desilo se suprotno. Kupce je šokirala cijena. Kako na tržnici tako i u supermarketima i malim dućanima. A za sve su krivi loši vremenski uvjeti koji nisu pogodovali rasadima rajčice na otvorenom.

Vrijeme obralo rod

Cijena jest za glavobolju, ali ne može se reći da na somborskoj tržnici nema rajčice. Manje nego što bi trebalo u ovo doba godi-

ne, ali svi prodavači za tezgama reći će kako je u pitanju baš ona domaća. A zašto je skupa kada se više ne bere u plastenicima već na otvorenom? Najsigurnije mi se za početak činilo pitati Kupusince, iskusne povrtlare koji su nekada povrće osiguravali čak i za zagrebačku tržnicu. Na jednoj od tezgi zatječem snahu i svekrvu **Katalin i Pirosku Klajo** koje na istoj tezgi prodaju 45 godina.

»Zašto je rajčica skupa? Pa loše je rodila, malo je ima pa je takva i cijena. U vrijeme cvjetanja bile su visoke temperature tako da su cvjetovi opali. Onda je došla kiša i ništa nije bilo kako treba«, kaže Piroška Klajo koja pamti i početak kolovoza prošle godine kada je istu tu rajčicu prodavala za 50-60 dinara po kilogramu.

A sada njena snaha rajčicu prodaje za 120 dinara.

»Ovo je prva rajčica iz proizvodnje na otvorenom koju iznosimo na tržnicu. Nismo baš zadovoljni kvalitetom, nije prva klasa, ali svima je tako«, kaže Katalin.

I **Mara Kecman** rajčicu je prošlog petka prodavala za 120 dinara po kilogramu.

»To je sorta *volovsko srce*. Jeste, skupa je za one koji kupuju, a kako i ne bi bila kada je malo ima? S obzirom na to koliko je

rodilo, po mom sudu, ovo je jedna realna cijena. Vrijeme je bilo loše. Puno je bilo kiše, noći su bile hladne, onda je došlo pretoplo vrijeme, a sve to nije dobro za rajčicu na njivama», kaže Mara Kecman.

Objašnjenje za neprimjerenu cijenu rajčice ima i **Nikola Prica**, koji također za nedaće u proizvodnji krivi vrijeme.

»Kasno je rajčica sađena, bilo je dosta hladno i mogu reći da na pola strukova rajčice uopće nema roda. Jednostavno prazno«, kaže naš sugovornik.

Skupa zimnica

Usprkos neočekivano visokoj cijeni rajčice, Somborci još mogu biti i zadovoljni, jer ju ne plaćaju 200 ili 250 dinara, što je slučaj u većim gradovima. Ipak, povrtlari kažu ne isplati im se ići na te tržnice zbog visokih troškova.

»Do prije pet godina išla sam na kvantasku tržnicu u Beogradu, ali sada se to više ne isplati. Troškovi puta, zakup prodajnog prostora, sve kada se sračuna veća je zarada od prodaje na somborskoj tržnici usprkos tome što je ovdje rajčica jeftinija i stotinjak dinara«, kaže Katalin Klajo.

Cijenu od 120-130, a za ljepšu rajčicu, ili kako prodavači kažu, iz organskog uzgoja i 150 dinara može se podnijeti za kupovinu nekoliko kilograma rajčice tjedno, ali je pitanje kakva će cijena biti u sezoni kuhanja rajčice. A ta sezona početak će oko 15. kolovoza kada se kućanice hvataju pasirke i kazana.

»Neće ostati ova cijena, past će ona prvo na oko 100 dinara, a kada pristignu velike količine bit će i niža, ali ne mogu sada kazati koliko«, kaže Nikola Prica.

.....

Albanska rajčica

Srbija godišnje uveze 87.400 tona svježeg povrća čija je vrijednost 39,3 milijuna dolara. Najviše se uveze rajčice, i to čak 27.500 tona i za taj uvoz plati se 18 milijuna dolara. Više od 50 posto uvezene rajčice dolazi iz Albanije.

Nadovezuje se prodavačica sa susjedne tezge Mara Kecman koja procjenjuje da će u sezoni najveće proizvodnje i za kupovinu na gajbice rajčica biti 40 dinara.

»Možda i 50, a lani se na gajbice prodavala za 25-30 dinara«, kaže Mara Kecman.

Koliko će koštati rajčica za tjedan-dva najviše ovisi od onoga što će donijeti nebo. Proizvođači kažu ne bi trebalo biti visokih temperatura niti previše kiše da rajčica prije branja ne bi pucala.

Ono što je primjetno na somborskoj tržnici početkom kolovoza je da rajčice iz uvoza, kojima je tržnica bila preplavljena prije nekoliko tjedana, sada nema. Možda je i to razlog ovog cjenovnog udara.

Z.V.

Odgovor

Dužionica

Odgovor na demanti netočnih navoda, autora **Mate Matarića**, predsjednika HKUD-a **Vladimir Nazor** u Somboru, objavljen u *Hrvatskoj riječi* broj 850 na 23. stranici.

Točno je da u tjednom komentaru *Dužionica*, koji je objavljen u *Hrvatskoj riječi* u broju 849, na 23. stranici ne stoji da je 85. *Dužionicu* u Somboru organizirao HKUD **Vladimir Nazor**, kao što ne stoji ni da je 18. *Dužionicu* organiziralo UG *Bunjevačko kolo*. O 85. *Dužionici* HKUD-a **Vladimir Nazor** opširno izvješće objavljeno je u istom broju, a svrha tjednog komentara nije bila izvijestiti o događaju (jer je to već učinjeno u posebnom tekstu) već dati osobni pogled na dvije *Dužionice* koje se u Somboru organiziraju bezmalo dva desetljeća. I suština nije u nazivu udruga koje ih organiziraju već u onome što je specifikum Sombora, a to su dvije *Dužionice* (jedna hrvatska i jedna bunjevačka) koje se u gradu održavaju u isto vrijeme i od svete mise, bandašicinog kola na gradskom trgu, pa do predaje kruha u sjedištu gradske vlasti i na istom mjestu.

A sintagma bunjevački Hrvati nije jezična tvorevina potpisnice tjednog pregleda, niti njen pokušaj »udaljavanja Hrvata od Hrvata« već odrednica koja se koristi u hrvatskoj manjinskoj zajednici kako bi se bliže odredila subetnička pripadnost dijela hrvatske manjinske zajednice u Srbiji. Toj subetničkoj skupini pripada i najveći broj Hrvata u samom Somboru i na okolnim salašima i oni su ti koji njeguju bunjevačku tradiciju, običaje i jezik. Ali isto tako oni sebe vide ne kao pripadnike zasebne bunjevačke nacionalne zajednice već kao pripadnike hrvatske zajednice.

Bunjevački Hrvati ne bježe od svoje pripadnosti hrvatskom narodu. Dapače, ali će isto tako s ponosom istaknuti i svoju bunjevštinu kroz jezik, pjesmu, nošnju, običaje, manifestacije. Uostalom, kao što to radi i HKUD **Vladimir Nazor** u Somboru. Veliko bunjevačko-šokačko prelo ili *Dužionica* očiti su primjeri.

Zlata Vasiljević, novinarka *Hrvatske riječi*

Neobično zanimanje mlade majke Kristine Balić iz Novog Sada

Majčinstvo kao inspiracija

**»Majčinstvo je upravo ono što mi je dalo motivaciju i inspiraciju da pokrenem vlastiti biznis *
Ovaj posao mi omogućuje vlastitim radom kreirati osmjehe u nečijem odrastanju,
a pritom ravnopravno financijski doprinosim obitelji«, kaže Kristina Balić**

Majčinstvo je jedna od važnih i urođenih uloga žene, koja uz sve ljepote nosi i veću odgovornost. Jer biti majka treba veliku umjetnost i treba veliko razumijevanje. A upravo su i razumijevanje i podrška bračnog druga presudni i veoma značajni u momentu kada stigne prinova, pogotovo ako je žena ambiciozna. **Kristina Balić** iz Novog Sada primjer je mlade majke kojoj je majčinstvo poslužilo kao inspiracija za kreativni rad. Kada je prije 20 mjeseci donijela na svijet svog sina **Viktora Maksa**, prvi put se u njoj rodio impuls da bude kreativna i da počne raditi ono što želi. Uz podršku svog supruga **Milana**, ona danas izrađuje predivne kreacije od prirodnih materijala za bebe, na prvom mjestu ljuljaške koje su postale prepoznatljive na širem području i postale brend nove generacije.

Trenutak ostvarenja sna

Kristina je po struci master inženjer grafičkog inženjerstva i dizajna. Po završetku studija se tim poslom i bavila. Oduvijek je voljela posao za koji se školovala, ali nikako se nije osjećala udobno u situaciji gdje je morala trpjeti autoritet.

»Kao osoba sam veoma samokritična, ali se trudim da to maksimalno okrenem u svoju korist i spoznajući osobne nedostatke

lakše dođem do odgovora šta je to što bih mijenjala i usavršavala. Volim stvarati i volim činiti ljude sretnim. To su dvije stvari koje me ispunjavaju i mislim da sam pronašla način da ih spojim. Nikada nisam željela raditi od 9 do 17 sati. Pri samoj pomisli da sam dio nekog sustava obuzimala me je mučnina«, kaže ona, dodajući da joj je trenutak kada je postala majka bio presudan da počne raditi ono što želi.

»Tada se javio prvi impuls da budem kreativna i da ta kreativnost dobije oblik. Zнала sam da bih voljela raditi, ako treba i od 6 sati ujutru, samo da ne moram do 17 sati sjediti u uredu i zimi se po mraku vraćati kući i provoditi tek nekoliko sati sa svojom bebom. Željela sam kreativan posao, u kom će se moj trud cijeniti, radno vrijeme biti fleksibilno i u kom neću imati direktnog šefa.«

Isključivo prirodni materijali

U izradi igračaka i ljuljaški za bebe koristi isključivo prirodne materijale koji su, prema njenim riječima, danas rastući trend.

»U našim krajevima se svijest o značaju proizvoda koji su sigurni za djecu i okolinu polako ali sigurno budi. Ne mogu reći da je na zavidnoj razini, ali se mogu pohvaliti da uspijevamo mlade ljude educirati o prednostima igračaka i ostalih proizvoda za djecu koji su malo više ekološkog karaktera od onih koje smo navikli vidjeti i koristiti. Ljudi našu priču prihvaćaju s oduševljenjem i to je ono što me raduje. Uvijek napomenem da *Lolita Creations* ljuljaška nema vremenskog ograničenja niti trendova koji će učiniti da ovi budu prevladani. Za razliku od neke plastične igračke, taj proizvod mogu jednog dana koristiti i vaši unuci. I to je priča koja se njima jako dopada«, ističe naša sugovornica koja kaže da je ponekad teško uklopiti sve obveze s obzirom na to da imaju malo djeteta koje zahtijeva punu pažnju:

»Kao i svakoj poslovnoj ženi, balansiranje između posla i majčinstva predstavlja veliki izazov. U gradu bez bake, djeda i rodbine, s bebom od godinu i pol dana u kući, obaveza je uvijek mnogo. Osim velike količine energije, ljubavi i dobre organizacije tu je i nevjerovatna podrška koja me okružuje. *Lolita Creations* postoji zbog mog muža, našeg divnog i poslušnog Viktora Maksa, obitelji i prijatelja, i svi oni zajedno, svatko na svoj način, daju ogroman doprinos da ova priča živi.«

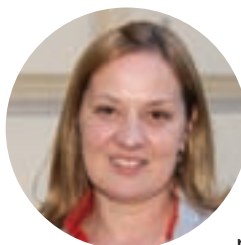
Suradnici, poduzetnici iz malih sredina

U posao izrade igračaka za bebe uključili su male poduzetnike, uglavnom iz seoskih sredina iz Vojvodine.

»Ti ljudi nemaju svoje internet stranice niti bilo kakav vid reklame. Morali smo sjesti u auto i raspitivati se po selima tko se

Tjedan u Srijemu

Poticaji za vinogradare

Prema riječima jednog od vinogradara iz Srijema, najbolji recept za uspješno bavljenje vinogradarstvom jest poštivanje tradicije, iskustva predaka, suvremenika, mnogo učenja, još više rada i ulaganja, maksimalno korištenje onoga što nudi podneblje, ali i država. Gajenje vinove

loze i proizvodnja vina u Srijemu i na Fruškoj gori spadaju među najstarije u Europi. Procvat vinogradarstva povezuje se sa starim Rimljanima. Da su vina s Fruške gore kontrolirana i kvalitetna potvrđeno je koncem svibnja kada je Udruženje proizvođača grožđa i vina s oznakom geografskog porijekla *Srem – Fruška gora*, dobilo od Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede priznanje da njihova vina mogu nositi oznaku geografskog porijekla za srijemski vinogradarski rajon. Elaboratom se štiti porijeklo 147 etiketa vina iz 34 vinarije članice udruženja. Za proizvođače vina to predstavlja veliki uspjeh od kojeg će koristiti imati i vinari i potrošači i država. Istovremeno se promovira i destinacija Srijema u svrhu razvoja turizma. Jedan od prepoznatljivih vinogradarskih, voćarskih i stočarskih krajeva u Srijemu, Rivice, u iriškoj općini, posjetili su prošloga tjedna pokrajinski tajnik za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo dr. **Vuk Radojević** i ministar za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu **Branislav Nedimović**. S poljoprivrednicima iz tog kraja razgovarali su o tome kako da unaprijede poljoprivrednu proizvodnju, a posebno je bilo riječi o razvoju vinogradarstva, voćarstva i stočarstva, te o podršci za nabavu opreme za preradu voća i povrća. Obećanja su da će od države biti podržan razvoj vinogradarstva u tom kraju po posebnom projektu koji će Vlada Srbije predložiti koncem godine. Prema Nedimovićevim riječima, projekt će podrazumijevati ne samo nabavu sadnog materijala i opreme nego i razvoj čitave jedne platforme koja će biti jedan od alata za razvoj turizma. Bilo je riječi i o ostanku mladih na selu. Kako bi ih potaknuli da ostanu u svom mjestu, za rujan je najavljen novi natječaj za grantove za zasnivanje i unaprjeđenje poljoprivredne proizvodnje. Prema pravilniku, prvi koji će dobiti ta sredstva upravo su mladi ljudi koji se bave povrtlarstvom, voćarstvom i stočarstvom. Kao i uvijek, ostala je nada da će mladim ljudima to biti dovoljan poticaj da ostanu na selu.

čime bavi. Dobili smo sjajne preporuke i upoznali divne ljude. To je čar onoga što radimo, jer nije komunikacija samo razmjena email-ova. Šteta bi bila da pored toliko talentiranih zanatlija kojima svaki dodatni dinar puno znači mi naručujemo materijal iz Kine», kaže Kristina.

Slušajte isključivo sebe

U dosadašnjem radu joj je od velike koristi bilo prethodno radno iskustvo i stečeno znanje na fakultetu. »U trenutku kada se rodila ideja

o *Lolita Creations* ljuljaškama saznala sam da očekujemo bebu. Naravno, bili smo sretni i još više motivirani da pokrenemo cijelu priču, ali mala beba je značila puno obveza. Za mlade roditelje koji žele pokrenuti vlastiti biznis, jedinstvenog savjeta nema, osim da slušaju sebe, svoje želje i da rade u skladu s mogućnostima, bez obzira na zvanje koje su, ili još uvijek nisu, stekli fakultetom. Ovaj posao mi omogućuje vlastitim radom kreirati osmjehe u nečijem odrastanju, a pritom ravnopravno financijski doprinosim obitelji. Kod jedne uspješne žene sam pročitala rečenicu 'U XXI. vijeku sramota je nemati posao. Ukoliko nema idealnog posla – osmisli ga sama', i zaista se slažem s njom«, kaže na kraju razgovora naša sugovornica.

Vizija ove mlade obitelji je da *Lolita Creations* proizvode uskoro vide na policama određenih koncept prodavnica s bebi opremom, kao i da steknu mogućnost i osiguraju odgovarajuće certifikate kao potvrdu iste te kvalitete i sigurnosti koji su toliko bitni i koji bi im omogućili izvoz u druge zemlje gdje već imaju zainteresirane trgovine koje su prepoznale njihovu kvalitetu.

S. D.

S. D.

Izlozi u znaku *Dužijance*

U Subotici je dobro poznato da se za *Dužijancu* ne odijevaju samo najljepše nošnje, ukrašavaju karuca i kola nego se za ovu svečanost posebno aranžiraju i izlozi. S počecima organiziranja *Dužijance* na nivou grada počeli su se ukrašavati izlozi u središtu grada, a ovaj običaj se održao sve do danas. Po riječima članice Organizacijskog odbora *Dužijance* zadužene za aranžiranje izloga **Jelene Piuković** ove godine ukrašeno je devet izloga, dva su u revijalnom, dok je njih sedam u natjecateljskom dijelu.

Kako bi bilo jasno što može biti u izlogu za *Dužijancu* postoji i pravilnik koji je sastavio **Alojzije Stantić**, a ono najvažnije, misao vodilja, jest da sve mora biti u duhu *Dužijance*. Za ovu prigodu formiran je i stručni žiri koji je obišao sve izloge, a čine ga dr. sc. **Aleksandra Prčić** – predsjednica, te članice **Jozefina Skenderović** i **Sanda Benčik**.

Na književnoj večeri koja je u organizaciji Katoličkog društva *Ivan Antunović* održana jučer proglašeni su najbolji izlozi, a nagrade će aranžerima biti dodijeljene danas, 9. kolovoza, u sklopu *Tamburaške večeri*.

Prva nagrada pripala je izlogu u butiku *Mondo* i nosi naslov *Bandašicina oprava*, a aranžirale su ga **Marina Piuković** i **Slavica Temunović**. Drugu nagradu dobile su **Iris Miljački**, **Emina Kujundžić** i **Nada Sudarević**, a izlog se nalazi u butiku *Veruška* i nosi naziv *Kruh naš svagdanji...*

Trećenagrađeni izlog se nalazi u *Simpu* i nosi naslov *Pripravljanje vinaca za Dužijancu*, a aranžirale su ga **Zorica Ivković**, **Helena Štrbo** i **Vesna Čović**.

Izloge u duhu *Dužijance*, koji su bili u natjecateljskom dijelu možete pogledati i u butiku *Mademoiselle* koji je uredila **Snežana Nović**, u *Simpu* su izlog aranžirali **Tatjana** i **Ivan Pelhe**, **Silvester Pelhe** i **Anita Gatarić**. Butik *Persprective* aranžirale su članice udruga *LUSA*, dok je izlog u *Centar cafeu* aranžirala **Biljana Vasiljević Vasić**. Dva izloga u revijalnom dijelu nalaze se u butiku *Fara* koji su aranžirale **Barbara**, **Ivana** i **Jelena Piuković**, te u izlogu *JKP Pogrebno* koji je uz djelatnike uradila **Jelena Piuković**.

Iz godine u godinu broj aranžiranih izloga se mijenja, nekada ih je više nekada manje, ali je hvale vrijedno što se u ovaj vid umjetnosti uključuju i mlađi naraštaji. Po riječima **Jelene Piuković**, zahvala ide i vlasnicima spomenutih butika i poduzeća, koji svake godine nesebično ustupe svoje izloge.

Ž. V.

II. nagrada

 III. nagrada

 I. nagrada

Središnja proslava *Dužijance 2019.* u Subotici

9. kolovoza

- Izložba radova od slame nastalih na XXXIV. Sazivu kolonije slamarki u Tavankutu, predvorje Gladske kuće, Subotica – 19 sati
- Tamburaška večer, predstavljanje bandaša i bandašice i izbor pratilaca, te proglašenje najljepšeg izloga, Gradski trg, Subotica – 20 sati

10. kolovoza

- Svečana Večernja, katedrala-bazilika sv. Terezije Avilske, Subotica – 18 sati
- Polaganje vijenca od žita na spomenik *Risaru* i spomen-bistu Blaška Rajića, park ispred Gradske kuće, Subotica – 19.30 sati
- Skupština risara, Gradski trg, Subotica – 20 sati
- Nastup folklornih ansambala, Gradski trg, Subotica – 20.20 sati

11. kolovoza – Središnja proslava *Dužijance 2019.*

- Blagoslov i ispraćaj bandaša i bandašice, crkva sv. Roka, Subotica – 8.45 sati
- Povorka do katedrale sv. Terezije Avilske – 9 sati
- Svečano euharistijsko slavlje, katedrala sv. Terezije Avilske – 10 sati
- Povorka kroz grad, predaja kruha gradonačelniku, Gradski trg, Subotica – 12 sati
- Posjet grobu Blaška Rajića, Kersko groblje, Subotica – 19 sati
- Bandašicino kolo, Gradski trg, Subotica – 19 sati

Vojvođanski Hrvati na Ljetnoj školi hrvatskog folklora

ZADAR – Od 2. do 11. kolovoza Zadar je domaćin tradicionalne desetodnevne Ljetne škole hrvatskog folklora koja se u organizaciji Hrvatske matice iseljenika održava 25. godinu. Na programu su pjesme, glazba i plesovi Panonskoga područja: Turopolja, Moslavine, Posavine, Bilogore, područja Slatine, Donjeg Miholjca, Orahovice, Našica, Nove Gradiške i Požeške kotline, Baranje, Valpovštine, Brodskog Posavlja, Đakovštine, zapadne Slavonije, područja Županje i Vinkovaca te Srijema. Predaju se i plesovi Hrvata koji žive u Vojvodini (Srbija), Mađarskoj i Bosanskoj Posavini u BiH. Od teorijskih predavanja na programu je kinetografija i osnove notnog pisma te nošnje panonskog područja.

Ove godine je prijavljeno stotinu polaznika iz Njemačke, Švicarske, Austrije, Rusije, Mađarske, Srbije, Australije, Bosne i Hercegovine te raznih krajeva Hrvatske. Stečeno znanje i umijeće pokazat će na završnom svečanom koncertu u nedjelju, 11. kolovoza, na terasi Omladinskog hostela *Borik*.

Iz Srbije je troje polaznika Škole, a to su: **Senka Horvat** iz HKC-a *Bunjevačko kolo* iz Subotice, **Ana Hodak** iz HKD-a *Šid* iz Šida (u sekciji plesova) i **Nenad Temunović** iz HGU-a *Festival bunjevački pisama* iz Subotice (u sekciji tambure).

Hrvatima iz Srbije sudjelovanje na ovogodišnjoj školi, sufinanciranjem projekta, osigurala je Zadarska županija.

Seminar izrade ženskih oglavlja Donje Bačke

BAČ – U organizaciji UG-a *Tragovi Šokaca* iz Bača, a u sklopu projekta VII. Žensko tradicijsko češljanje i izrada oglavlja, od petka, 5. rujna do nedjelje, 7. rujna 2019. godine, bit će održan Seminar izrade ženskih oglavlja Donje Bačke. Seminar obuhvaća izradu ženskih oglavlja koja su se nosila tijekom XX. stoljeća u naseljima Bač, Vajska, Bođani i Plavna. Od oglavlja izrađivat će se: široka pletenica s nakudranim čelom, češljanje u okruglo - copovi s češljicama i brenovanim čelom, svečani mladenkin starovirski vinac, brundžuk, zavijanje u konđu i zlatni vinac, povezivanje marame na konđu.

Organizator će osigurati potreban materijal, te će izrađeni predmeti ostati u vlasništvu UG-a *Tragovi Šokaca* Bač. Sudionici koji se prijavljuju mogu sudjelovati u više radionica vodeći računa da za neka oglavlja treba više sati. Sudionici će biti raspodijeljeni po grupama. Za zavijanje u konđu i povezivanje marame organizator osigurava modele. Seminar će biti održan u etno kući *Didina kuća*, a bit će završen prezentacijom urađenoga uz kulturno-umjetnički program u *Didinoj kući*. Kotizacija za polaznike seminara za 5. i 6. rujna je 100 kuna (oko 1600 dinara).

Svi zainteresirani mogu se javiti UG-u *Tragovi Šokaca* Bač, radi detaljnog uputstva. Kontakt telefon je: 063/105-2512.

Srem Folk Fest u Srijemskoj Mitrovici

SRIJEMSKA MITROVICA – Od 11. do 14. kolovoza na Žitnom trgu u Srijemskoj Mitrovici bit će održan 16. po redu Međunarodni festival folklora *Srem Folk Fest*. Od ove godine *Srem Folk Fest* djeluje pod pokroviteljstvom Nacionalne komisije za suradnju s UNESCO-om, kao jedan od festivala koji ima za cilj očuvanje nematerijalne kulturne baštine cijelog svijeta. Na festivalu će sudjelovati 20 folklornih skupina iz 16 zemalja svijeta s četiri kontinenta i to iz: Bosne i Hercegovine, Bugarske, Egipta, Gruzije, Hrvatske, Mađarske, Meksika, Slovenije, Sjeverne Makedonije, Poljske, Rumunjske, Rusije, Španjolske, Turske i Srbije.

Cilj festivala je njegovanje i promoviranje kulture i tradicije naroda svijeta pjesmom, plesom, muzikom i kostimima, te uspostavljanje suradnje i prijateljskih odnosa na internacionalnoj razini. Osnivač i organizator festivala je Centar za kulturu *Sirmiumart*, a pokrovitelj je Grad Srijemska Mitrovica.

S. D.

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
POVJERENSTVO ZA IZRADU GODIŠNJEG PROGRAMA
ZAŠTITE, UREĐENJA I KORIŠTENJA
POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA
Broj: I-320-2/2019
Datum: 31. 7. 2019. godine
Subotica
Trg slobode 1

**JAVNI POZIV
ZA OSTVARIVANJE PRAVA KORIŠTENJA BEZ PLAĆANJA NAKNADE POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA
U DRŽAVNOM VLASNIŠTVU NA PODRUČJU
GRADA SUBOTICE ZA 2020. GODINU**

Sukladno Zakonu o poljoprivrednom zemljištu (*Službeni glasnik RS*, br. 62/06, 65/08 – dr. Zakon, 41/09, 112/2015, 80/2017 i 95/2018-dr. zakon) i Pravilniku o uvjetima i postupku davanja u najam i na korištenje poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu (*Službeni glasnik RS*, broj 16/2017, 111/2017, 18/2019 i 45/2019), Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta (u daljnjem tekstu: Povjerenstvo), raspisuje javni poziv kojim obavještava:

- obrazovne ustanove – škole, stručne poljoprivredne službe i socijalne ustanove da im se može dati na korištenje površina poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu koja je primjerena djelatnosti kojom se bave, a najviše do 100 hektara;
- visokoobrazovne ustanove – fakultete i znanstvene institute čiji je osnivač država i ustanove za izvršenje kaznenih sankcija da im se može dati na korištenje površina poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu koja je primjerena djelatnosti kojom se bave, a najviše do 1.000 hektara;
- pravne osobe u državnom vlasništvu registrirane za poslove u području šumarstva;

da dostave potrebnu dokumentaciju radi ostvarivanja korištenja bez plaćanja naknade poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu na području Grada Subotice za 2020. godinu, do 31. listopada 2019. godine.

Potrebna dokumentacija:

- 1) Zahtjev za ostvarivanje besplatnog korištenja bez plaćanja naknade potpisan od odgovorne osobe;
- 2) Akt o osnutku ustanove, odnosno izvadak iz gospodarskog registra za pravnu osobu (ne stariji od šest mjeseci);
- 3) Izjava podnositelja zahtjeva koju površinu poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu već koristi bez plaćanja naknade (sukladno članku 61. Zakona o poljoprivrednom zemljištu) na području Republike Srbije.

Podnositelji zahtjeva dostavljaju potrebnu dokumentaciju iz ovog javnog poziva, u neovjerenim preslicima koji moraju biti čitljivi, pri čemu Povjerenstvo zadržava pravo u slučaju potrebe zatražiti dostavljanje originala ili ovjerenog preslika dostavljene dokumentacije.

Obrazac zahtjeva može se preuzeti svakog radnog dana od 8 do 14 sati u prostorijama Službe za poljoprivredu i poljoprivredno zemljište Gradske uprave Subotica, Subotica, Trg slobode, br. 1, II. kat, ured broj 200, ili s internetske stranice: www.subotica.rs.

Rok za dostavljanje zahtjeva i potrebne dokumentacije iz ovog javnog poziva je 31. listopada 2019. godine. Zahtjev prispio po isteku datuma određenog u ovom javnom pozivu smatrat će se nepravodobnim i Povjerenstvo će ga vratiti podnositelju neotvorenog.

Zahtjev s potrebnom dokumentacijom se podnosi neposredno na pisarnici Gradske uprave Subotica ili poštom, u zatvorenoj omotnici s naznakom na prednjoj strani: »Pravo korištenja poljoprivrednog zemljišta u državnom vlasništvu bez plaćanja naknade za 2020. godinu« za Povjerenstvo za izradu Godišnjeg programa zaštite, uređenja i korištenja poljoprivrednog zemljišta na adresu: Gradska uprava grada Subotice, Služba za poljoprivredu i poljoprivredno zemljište, Subotica, Trg slobode br. 1. Na poledini omotnice navodi se naziv i adresa podnositelja zahtjeva.

Sve informacije u svezi s ovim javnim pozivom mogu se dobiti osobno u Službi za poljoprivredu i poljoprivredno zemljište (Gradska kuća, ured II./200) ili na telefon 024/626-871.

Ovaj javni poziv objaviti u listu *Subotičke novine*, *Magyar Szó* i *Hrvatska riječ*, na internetskoj stranici grada www.subotica.rs, na oglasnoj ploči Gradske uprave i oglasnim pločama mjesnih ureda.

Predsjednik Povjerenstva
Simon Osztrogonác

Održana XXIII. međunarodna likovna kolonija *Bunarić* 2019.

Slike inspirirane lokalnim motivima

Kolonija je ove godine okupila 42 sudionika iz Srbije, Bosne i Hercegovine, Hrvatske i Slovačke, a nastalo je oko 80 slika u raznim tehnikama

Kao mjesto stvaranja, ali i razmjene iskustava i upoznavanja, likovne kolonije zanimljiva su događanja u prvom redu za njihove sudionike, a nakon što se nastala djela izlože javnosti, bivaju potencijalno važnima i za publiku. Tako je svake godine, u vrijeme subotičke žetvene svečanosti *Dužijance*, aktualna i Međunarodna likovna kolonija *Bunarić*, koju organizira Hrvatski kulturni centar *Bunjevačko kolo* iz Subotice, odnosno njihov Likovni odjel. Ove je godine kolonija, XXIII. po redu, okupila ukupno četrdeset i dvoje autora, 14-ero gostiju iz inozemstva, uglavnom iz Bosne i Hercegovine, ali i iz Hrvatske i Slovačke, te petero slikara iz Subotice, uz redovito sudjelovanje »domaćih«, ove godine 23 člana Likovnog odjela HKC-a. Oni su u Subotici boravili u razdoblju od 1. do 3. kolovoza i tom prilikom naslikali čak oko 80 slika u raznim tehnikama.

Slikari ovom prilikom obično provedu jedan dan na Marijanskom svetištu *Bunarić* u blizini Subotice (po kojemu kolonija i

nosi ime), no ovoga puta ih je u tome omela najava lošega vremena, te se od ovoga izleta odustalo. Vrijedno su i nadahnuto radili u prostorijama subotičkog HKC-a.

Mjesto susretanja

Za ovu je koloniju uobičajen »mješovit« sastav sudionika – akademskih slikara, slikara amatera, likovnih pedagoga. Očekivane teme su *Dužijanca*, polja, žeteoci (*risari*), salaši i tomu slično. Ali to nije obvezatno.

Zlatko Krstić iz Osijeka već treću godinu dolazi na ovu likovnu koloniju.

»Privlači me društvo dobrih prijatelja ovdje, ali i ljubav prema slikarstvu. Koristim tehniku akvarela, a obično rabim prizore vašega grada, s obzirom da obiluje lijepim motivima. Tu su i narodni običaji, žetelačke svečanosti«, kaže on.

Napominje kako nije lako pronaći uvijek novi i odgovarajući motiv.

»U današnje vrijeme veliki je broj slika dostupan putem interneta. Ipak, za realizirati određeno nadahnuće koristim više izvora, razne slike i kutove, te ih u svome radu spojim u cjelinu, kako meni odgovara, a ne da bude kao kopija. Ranije nisam slikao poljodjelske motive, ali sam odlučio da ću ih ove godine naslikati. Inače, akvarel je teška i osjetljiva tehnika i zahtijeva prepuštanje. Potrebne su godine rada kako bi se njome ovladalo«, kaže Zlatko Krstić.

Vinko Lamešić iz Tuzle u Bosni i Hercegovini dolazio je u ranijem razdoblju na kolonije u Subotici, ali je napravio stanku od nekoliko godina.

»Presretan sam da sam opet u lijepom gradu Subotici. Napravio sam dvije slike u tehnici akrila, s temom Vojvodine, jednu s proćeljima kuća, a drugu s pejzažom. U ovome podneblju ima tako lijepih i finih motiva za naslikati. Umjetnik ih lako prenosi na platno i to je njegov osobni izražaj. Ja sam navikao na vlastiti atelje, mir, tišinu i samoću u kojima stvaram i radim. Ovdje jest malo gužva i sve to utječe, ali ipak ostaju vrijedna djela«, kaže naš sugovornik.

Veliki interes kolega

Veliki je broj zainteresiranih za sudjelovanje na ovoj koloniji, ocijenio je voditelj Likovnog odjela HKC-a *Bunjevačko kolo* **Željko Vidaković**.

»I iz Srbije i iz Hrvatske su naše kolege slikari veoma zainteresirani za ovu koloniju. Ipak, moramo voditi računa o financijama, koje su ograničavajući čimbenik. Takoreći do posljednjeg dana nismo znali u kojem će opsegu biti zaključen financijski plan. Manje je i donatora nego ranije, ali ipak očekujemo da ćemo i s te strane biti pokriveni«, kaže Vidaković.

Dok traje kolonija, u isto vrijeme je u Velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* postavljena izložba slika nastalih na prošlogodišnjem susretu. Likovna kolonija *Bunarić* održava se od 1996. godine. Poslije svake kolonije slike se žiriraju, pravi se katalog i održava izložba sljedeće godine.

Na koncu su gostima likovnim stvarateljima uručene zahvalnice, a organizator im je upriličio i posjet izložbi likovnog umjetnika i pedagoga **Györgya Borosa**, inače također i člana Likovnog odjela HKC-a, koja je otvorena u subotičkoj Suvremenoj galeriji.

S. Jurić

Dužijanica u Đurđinu

Bogu hvala

Euharistijskim slavljem u nedjelju, 4. kolovoza, proslavljena je *Dužijanica* u Đurđinu. Ovogodišnji nositelji žetvene svečanosti ovoga mjesta bili su bandaš **Tomislav Stipičić** i bandašica **Helena Štrbo**, dok su male bandašice bile **Sara Dulić** i **Ana Horvacki**. U prepunoj crkvi sv. Josipa Radnika misu je predvodio kapelan iz Novog Sada **Danijel Katačić** uz koncelebraciju mjesnog župnika **Dražena Dulića**, umirovljenog vlč. **Miroslava Orčića**, kapelana bajmačke župe **Luke Poljaka** te predsjednika Udruge bunjevačkih Hrvata *Dužijanica* i župnika subotičke župe svetog Roka mons. **Andrije Anišića**.

Kruna ovogodišnje *Dužijance* u Đurđinu, koju su na oltar prinijeli bandaš i bandašica je u obliku srca, koje predstavlja zemlju i ljude. U središtu *kruna* je Gospin znak i poziv da u našim srcima trebamo imati mjesta za molitvu i Boga. Ovogodišnja *kruna* je djelo ruku slamarke **Marije Vidaković**.

Navečer je održano bandašicino kolo kome je prethodila nova manifestacija Hrvatskog kulturno-prosvjetnog društva *Đurđin Rič po đermom*.

Josipa D.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Podnositelj zahtjeva »GLOBAL Innovation Projects« d.o.o., Novi Beograd, Dušana Vukasovića br. 37/23, ovlašten od poduzeća »SIEMENS« d.o.o., Beograd, Omladinskih brigada br. 90v – Fabrika Subotica, Batinska br. 94, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta »Postrojenje za neutralizaciju štetnih materija u zraku iz uređaja u hali impregnacije (hala IV.1) i komora za farbanje (hala II.)«, zaveden pod brojem IV-08/I-501-205/2019, a koji se planira na katastarskoj parceli 33964/1, KO Donji grad, Subotica (46.081319°, 19.639591°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 128).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gorenavedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu životnog okoliša, Služba za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na životni okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA ŽIVOTNI OKOLIŠ

Podnositelj zahtjeva »TEHNOPAPIR« d.o.o., Beograd – Zemun, Autoput za Novi Sad br. 74, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na životni okoliš projekta »Postrojenje za privremeno skladištenje i tretman neopasnog otpada«, zaveden pod brojem IV-08/I-501-207/2019, a koji se planira na katastarskim parcelama 35950/19 i 35950/40, KO Donji grad, Subotica, Čantavirski put bb (46.055836°, 19.677665°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta može se izvršiti u prostorijama Službe za zaštitu životnog okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 128).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objavljivanja ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na životni okoliš, osobno ili poštom na gorenavedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Dužijanica u Mirgešu

Skromna zahvala velikog srca

Dužijanica u Mirgešu održana je u nedjelju, 4. kolovoza, u mjesnom Domu kulture. Iako ovo mjesto još uvijek nema katoličku crkvu, svake godine Mirgešani se okupe kako bi zahvalili Bogu za kruh svagdašnji, za darove i plodove zemlje koju marljivo obrađuju.

Misno slavlje predvodio je mladomisnik, župni vikar u Bajmaku vlč. **Luka Poljak** u koncelebraciji župnika župe sv. Roka iz Subotice i predsjednika UBH-a *Dužijanica* mons. dr. **Andrije Anišića**.

U prigodnoj homiliji vlč. Poljak je govorio o smislu života, o posjedovanju i ulaganju te je potaknuo okupljene na dublje promišljanje o *Dužijanci* »... I među nama postoje mnogi koji žele *Dužijancu* podijeliti, poput dva brata koji žele podijeliti baštinu, a čija je pohlepa za čašću zaslijepila mnoge. Međutim, oni se ne bogate u Bogu. I njima će se postaviti pitanje: A to što si pripremio čije će biti? Nisi pripremio dušu za zahvalu Bogu nego si okrenuo dar Božji u svoju vlastitu korist i vlastitu čast. *Dužijancu* si odvojio od Boga kako bi sebi stvorio čast i uspjeh. Ali dragi Bog ima zanimljiv smisao za humor, jer taj uspjeh jest i ostat će samo zemaljski. Onaj koji propada i koji umire, koji je isprazan...«, kazao je Poljak i dodao »Poruke su vrlo jasne: nije grijeh imati, nego je grijeh i ludost misliti i živjeti tako kao da nam je život u posjedovanju. Život je puno više. Život je spoznaja da je sve što imamo dar Božji.

Nije grijeh imati posjed nego je grijeh radi posjeda zamrziti svoga brata ili sestru. Nije grijeh imati i posjedovati nego kada to što imam stavljam ispred ili iznad Boga i bližnjega. Nije grijeh obnavljati običaje i čuvati baštinu, dapače, pohvalno je. Ali je grijeh ako se ulaže samo u ono materijalno, a ne u čovjeka. Nije grijeh ulagati u našu ljepotu, ako će se iz te ljepote jasnije pokazati i zasjati do-

brota i ljepota Božja. Nije grijeh voljeti *Dužijancu*, ako će ta zahvala doći iz dubine našega bića i zaoriti Božjim domom nego je grijeh *Dužijancu* uzeti Bogu i zahvaljivati se zemaljskim vladarima. Dobrota Gospodina našega neka bude nad nama«.

Dunja Juhas i Relja Gazdek su ovogodišnji mali bandaš i bandašica u Mirgešu, koji ujedno imaju i ulogu velikog bandaša i bandašice, ali kako je rekao mons. Anišić bit će oni i veliki, a sada su se kao prvopričesnici spremno odazvali nositi ovu važnu ulogu u svome mjestu.

Križ u ovome selu je mjesto okupljanja, a on se kao simbol vjere našao i na ovogodišnjoj kruni *Dužijance* – slici od slame koju je izradila slamarka **Marija Dulić**.

Svečanost su svojom nazočnošću upotpunili i risari i risaruše, koji su ove godine sudjelovali na *Takmičenju risara*, te je nakon mise uslijedio scenski prikaz *pogodbe risa*, a potom i tradicionalno bandašicino kolo. Goste u kolu zabavljao je ansambl *Amajlija*.

Ž. V.

Zlatni jubilej s. Ancile

Na blagdan Preobraženja Gospodnjeg, 6. kolovoza, u samostanu Sestara Kćeri Milosrđa s. **Ancila Vujković Lamić** proslavila je 50. obljetnicu svojih redovničkih zavjeta. Iako je teško bolesna, Sestre subotičkog samostana ove družbe priredile su joj slavlje.

Misno slavlje u samostanskoj kapeli predvodili su župnik župe sv. Roka u kojoj sestre djeluju, mons. dr. **Andrija Anišić** i župni vikar vlč. **Dražen Skenderović**. Okupljeni na ovome slavlju zahvalili su Bogu što je pozvao s. Ancilu među redovnice i darovao joj život koji je provela u služenju Bogu, Crkvi, Družbi i narodu. Također na misi se molilo da s. Ancila po zagovoru blažene Marije Petković, čudesno ozdravi kako bi mogla nastaviti svoje služenje.

S. Ancila rođena je 10. svibnja 1949. godine u Maloj Bosni i prve zavjete imala je 1969. godine. Završila je medicinsku školu

u Novom Sadu, te je kao medicinska sestra dugo radila u općoj bolnici u Puli, zatim u Zagrebu u bolnici Sestara Milosrdnica, a posljednjih desetak godina s. Ancila vodila je dnevnu bolnicu za narkomane. Za vrijeme službe u Zagrebu bila je u samostanu u Šestinama, a po odlasku u mirovinu došla je u rodnu Suboticu 2013. godine.

Po riječima poglavarice samostana Sestara Kćeri Milosrđa u Subotici, s. **Silvane Milan**, s. Ancila je bila vrsna medicinska sestra, te za nju nije postojala prepreka koju nije uspjela riješiti. Sudjelovala je na brojnim seminarima nove evangelizacije i duhovne obnove kod fra. **Zvezdana Linića** i **Tomislava Ivančića**, te i na taj način puno radila na duhovnosti drugih.

A. A / Ž. V.

U susret blagdanima

Sveti Lovro, mučenik

Sveti Lovro, čiji blagdan slavimo 10. kolovoza, bio je đakon Rimske Crkve. Mučeništvo je podnio za Valerijanova progona u III. stoljeću. Grob mu se nalazi kraj Tiburtinske ceste, u Veranskom polju, a car Konstantin Veliki podigao je kraj njegova groba veliku baziliku. Štovanje mu se raširilo u Crkvi već od IV. stoljeća. Mnoge župne i filijalne crkve posvećene su sv. Lovri, mučeniku, te na njegov blagdan slave svoj crkveni god. U Rimu, gdje je bio i mučen, posvećena mu je bazilika *San Lorenzo fuori le mura*, a osim nje i šest drugih crkava. Sv. Lovro u Rimu naročito je štovan mučenik. Već tamo od V. stoljeća pa nadalje, a nadasve u srednjem vijeku, nije bilo biskupije niti grada koji ne bi imali bar jednu crkvu posvećenu njemu u čast. U Rimu je blagdan sv. Lovre po važnosti dolazio odmah poslije blagdana apostolskih prvaka Petra i Pavla. U Subotičkoj biskupiji ovaj svetac se osobito štuje u Sonti, gdje je mjesna crkva posvećena ovome mučeniku.

Svetkovina Velike Gospe

Velika Gospa je dan svetkovine Uznesenja Blažene Djevice Marije na nebo. Slavi se 15. kolovoza, te na ovu svetkovinu mnoštvo vjernika hodočasti u mnogobrojna Marijina svetišta diljem svijeta. Prema katoličkoj teologiji, Marija je uznesena na nebo dušom i tijelom. Nauk o Marijinu uznesenju na nebo proglasio je papa Pio XII. 1. studenog 1950. Tome prethodi duga tradicija stara gotovo kao i samo kršćanstvo. Velika Gospa je blagdan kad se katolički vjernici prisjećaju dogme svoje vjere: da je Blažena Djevica Marija dušom i tijelom po završetku svoga zemaljskog života uznesena u slavu neba u društvo sa svojim uskrnulim sinom Isusom Kristom. To je, kako vjeruju katolici, završnica njezina Bogu predanog života, vrhunac i cilj kojem je okrenuta svaka ljudska egzistencija.

Velika Gospa je zapovjedni blagdan, dok je u Hrvatskoj i neradni dan.

Priredila: Ž. V.

Događanja na svetištu Majke Božje na Bunariću

15. kolovoza – Velika Gospa, sveta misa je u 18 sati
Trodnevica
22. kolovoza – klanjanje poči-
nje u 19 sati
23. kolovoza – pobožnost križ-
noga puta u 19 sati
24. kolovoza – bdijenje sa svije-
ćama započinje u 19 sati
Proštenje
25. kolovoza – misa za hodoča-
snike pješake u 6.30 sati (dvo-
jezična)
– biskupska misa u 8 sati (ma-
đarski)
– biskupska misa u 10 sati (hr-
vatski)
– misa za bolesnike i djelatnike
Caritasa u 16 sati (dvojezična)

Proštenje u župi sv. Roka

Na blagdan sv. Roka, 16. ko-
lovoza, u istoimenoj subo-
tičkoj župi bit će proslavljeno
proštenje. Od 9 do 17 sati bit
će klanjanje u tišini i molitva za
spas nerođenih; zadovoljština
za grijeh pobačaja. Svečana
sveta misa započinje u 17.30
sati, a nakon mise bit će blago-
slov trudnica.

Misli sluge Božjega o. Gerar- da Tome Stantića – iz knjige *Božja blizina*

** Ako ću se poniziti, slast ću
primiti. Dužnost: pobožnost ili
barem poniznost. Pobožnost
zahtijeva revnost u službi Božjoj,
a kada ne uspije, poniznost smi-
ruje.*

** Što je moje, opasni je otrov, a
što je Tvoje, slast je nebeska!*

** U životu je najvažnije pitanje:
hrana, ali da tko sebe dade za
hranu, takvu ljubav čovjek ne
čini. To je samo bog Isus učinio.*

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Isus čuva svoje učenike

Ljudski život ispunjen je različitim vrsta-
ma straha, te se čovjek nastoji zaštititi
koliko može i kako zna. Jedini strah koji
teško pobjeđuje je onaj od onostranosti, od
završetka života i susreta sa smrću. Zato mno-
gi o tome ne žele ni misliti, zaboravom zato-
mljuju taj strah i usredotočuju se isključivo na
sadašnjost. No, Kristovi sljedbenici nemaju
se zašto bojati ni života ni smrti, jer Isus daje
jasne upute i čvrsta obećanja za sve koji ga
nasljeduju.

Riječi ohrabrenja

Isus ove nedjelje svoju pouku započinje ri-
ječima: »Ne boj se, stado malo...« (Lk 12,32).
Stado malo kojem se obraća su njegovi učeni-
ci. Oni su unutar židovstva uistinu malo stado
i poslije Isusove smrti i uskrснуća. Zbog svoje
vjernosti Isusu nailazili su na brojne otpore i
prezire, bili su često u životnoj opasnosti. Još
dok je Isus bio s njima, bilo je odbacivanja i
otpora. On poznaje budućnost, zna što čeka
njegove učenike i hrabri ih. Ne obećava im
da će nestati poteškoće i opasnosti, da će
navještaj evanđelja ići jednostavno, da će biti
prihvaćeni. Ne obećava im nikakve olakšice
u djelovanju nego im obećava kraljevstvo
nebesko. I stoljećima kasnije njegovi će sljed-
benici ostati malo stado. Najprije su među
Židovima učenici i oni koji su im se pridružili
bili manjina u odnosu na veliki broj onih koji
nisu prihvatili Isusa. Kasnije, kada je krenuo
navještaj evanđelja, diljem Rimskoga carstva
u poganskom svijetu oni opet ostaju mala
zajednica. A danas, nakon dva milenija od
kad su izgovorene Isusove riječi, iako se Crkva
proširila na sve kontinente i među gotovo sve
narode, oni koji zaista slijede Krista ostaju i
dalje malo stado. Iako su u ljudskoj povijesti
male zajednice tražile zaštitu većih i moćnijih,
Isus svoje stado ne upućuje na to nego daje
obećanje kraljevstva nebeskog.

Premda se već u prvim riječima naslućuje
apsurd, jer je malo stado uvijek ugroženo, pa
samim tim ima i razloga za strah, nastavak je
iz čovjekove perspektive još apsurdniji. Na-
ime, Isus od svojih traži da sve rasprodaju i
podijele, dakle da ostave i svaku vrstu mate-
rijalne sigurnosti, što svakom čovjeku djeluje
nezamislivo i neprihvatljivo. No, odricanjem
od zemaljskog blaga i potpunim oslanjanjem

na Isusa, stječe se blago na nebu, a »gdje vam
je blago, ondje će vam i srce biti« (Lk 12,34).

Na ovaj način Isus poručuje da njegov uče-
nik, onaj tko se potpuno predao nasljedova-
nju doista nema razloga za brigu, jer je Bog
uvijek s njim. Takve poruke ohrabrenja stiza-
le su još u Starom zavjetu svima koje je Bog
pozivao u svoju službu. Tako su, primjerice,
Mojsije i Jeremija, koji se nisu osjećali spo-
sobnima za zadaću koju im je Bog namijenio,
ohrabreni obećanjima zaštite i stalne Božje
prisutnosti. I uistinu je bilo tako. Unatoč svim
nedaćama na koje su naišli tijekom izvrše-
nja svoga poslanja, Bog je uvijek bio s njima
i štitio ih. Nije im bilo lako, osobito Jeremiji,
kojega je narod odbacivao te pokušao čak
i smaknuti, ali Božja ga ruka nije napustila.
Tako je do današnjeg dana Bog sa svakim koji
se stavlja u njegovu službu, koji slijedi Krista
i svjedoči evanđelje. Nedaće i teškoće ostaju,
ali Božja ruka štiti svakog vjernika i na kraju
puta uvodi ga u nebesko kraljevstvo.

Pripravnost

Uz poruku ohrabrenja i obećanja kraljev-
stva, Isus poziva na budnost. Budnost u kr-
šćanskom smislu znači pripravnost za susret s
Bogom. Kao primjer budnosti on priča prispo-
dobu o slugi koji čeka gospodara. Ako sluga
vrši svoj posao i pripravan dočeka gazdu koji
se iznenada kući vraća, gazda će ga nagra-
diti, a ako sluga ne vrši svoju zadaću dobro,
jer misli kako ne mora jer nema gazde, kada
ga gazda u tome zatekne kaznit će ga (usp.
Lk 12,35-48). Nije teško zaključiti da je gazda
Bog, a sluge su ljudi. Cijeli naš život mora teći
u pripravnosti za susret s Gospodinom. Ta se
pripravnost odnosi na sva područja života.
Potrebno je uvijek nastojati živjeti pravim
kršćanskim životom, svaki dan i svaki sat. To
znači i moliti i odlaziti na svetu misu i poma-
gati bližnje, ali i revno izvršavati poslove za
koje nas je Bog odredio. Svatko ima svoje za-
nimanje i to je njegovo poslanje u svijetu. Sve
što radimo moramo raditi odgovorno i s lju-
bavlju, jer smo na to od Boga pozvani. Dakle,
pripravnost i pobožnost nije samo formalno
izvršavanje vjerskih obveza nego ljubiti Boga
kroz revno vršenje svih svojih dužnosti koje
su naš doprinos boljem i ljepšem svijetu.

Ljetna škola jezika, kulture i duhovnosti

Ja nosim Prvić u srcu

Ljeto je vrijeme kad se svi trudimo odmoriti i pripremiti za jesen koja nam donosi nove i uglavnom veće obveze. Mjesto na kojem se uvijek dobro »napune baterije« jest otok Prvić na kojem je i ove godine održana ljetna škola jezika, kulture i duhovnosti. U organizaciji udruga *Naša djeca* i *Stopa* te Hrvatskog nacionalnog vijeća od 27. srpnja do 4. kolovoza u samostanu *Gospe od milosti* na Prviću uz gostoprimstvo don **Bože Škempera** boravilo je sedamdesetak sudionika ovog programa, djece, mladih i odraslih iz Subotice, Vajske i Monoštora.

Svakodnevno su se okupljali na duhovnom nagovoru, ali i svetoj misi koje je predvodio župnik iz Vajske vlč. **Vinko Cvijin**. Za tjelesne aktivnosti pobrinuo se **Čedomir Lišić**, glazbene

Ana Čavrgov, a održavane su i aktivnosti *Oratorija* koje je realizirala **Vedrana Cvijin**. Da sve organizacijski štima, bili su zaduženi **Mihajlo Mićo Skenderović** i **Antun Kozma**.

Razgovarajući s malim i velikim polaznicima ljetne škole na Prviću o tome što im je bilo najljepše dobili smo različite odgovore. Nekima je najbolje bilo plivanje i druženje na plaži (maloj ili velikoj), bilo je onih kojima se posebice svidio obilazak Memorijalnog centra *Faust Vrančić*, mnogima su bila posebna druženja na oratoriju gdje su se igrali, pjevali ali i izrađivali brodove, štapove za pecanje, dubinomjere i bičeve od grančica, školjki i kamenja. Naravno da je bilo glasova i za duhovne programe koji su ih osnažili kao i za večernja zajednička druženja uz pjesmu. No, svi su se složili da će im u posebnom sjećanju ostati sudjelovanje na pro-

štenju i procesiji na blagdan Gospe od anđela ali i dirljivi oproštaj s bećarcima od Ane i Miće, pokretačima ovog programa koji su se odlučili povući i predati organizaciju novim snagama. U znak zahvale izradili su im i albume s fotografijama i bećarcima nastalim u prethodnih dvanaest godina na različitim morskim ali i kontinentalnim destinacijama. I mi im od srca želimo obilje Božjeg blagoslova za sve što su učinili za hrvatsku zajednicu u Vojvodini.

B. I.

Obitelj

RECEPT NA TACNI

KOLAČ S MARELICAMA

Prethodne godine je problem bio što su marelice slabo rodile, pa je na velikoj cijeni bio pekmez od marelica, rakija od marelica, slatko od marelica i sve što u svom sastavu zahtijeva ove sočne loptice. Ove godine je sasvim drugačija situacija. Marelica je toliko rodila pa svi u goste donose punu vreću marelica. Ove godine u kamp je, od nas petero, troje donijelo teglu punu pekmeza od marelica. Ljudi ti počinju reći hvala tako što ti upakiraju teglu kompota od marelica. Generalno, marelica je postala simbol ljeta.

Ovu situaciju sam koristila i ja, kao i svaka žena, pa sam se igrala s receptima za kolače i jedan mi je postao posebno drag.

Potrebno: 2 jajeta / 1 šalica šećera / 1 žličica vanilin šećera / 1 šalica jogurta / 2/3 šalice otopljenog maslaca / 2,5 šalice brašna / 1 žličica praška za pecivo / 700 g očišćenih marelica

Postupak: Dobro umutiti jaja, šećer i maslac, pa im dodati vanilin šećer, jogurt, prašak za pecivo i brašno i dobro sve umiješati i sjediniti. Kada je smjesa spremna, pripremiti lim za pečenje, prekriti ga papirom za pečenje ili ga dobro namastiti, pa posuti brašnom. Izliti pripremljenu smjesu u pleh i po njemu poredati komade marelice. Sami odlučite hoće li komadi biti sitni ili krupni. Pećnicu zagrijati na 180 stupnjeva Celzija i peći pola sata.

Dodatak: Zbog puno tijesta ograničim se na dva-tri kolača, ali priznajem: nije lako. Uz svako parče odlično ide i šalica jogurta, mada me prilično čudno gledaju zbog te kombinacije. Sipali kavu, jogurt ili mlijeko, uživat ćete u svakom zalogaju. Dobar tek!

Gorana Koporan

Republika Srbija
Autonomna Pokrajina Vojvodina
Grad Subotica
Gradonačelnik

Broj: II-464- 195 /2019
Dana: 05.08.2019.
24000 Subotica
Trg slobode 1

Temeljem članka 99. stavak 5. Zakona o planiranju i izgradnji (*Sl. glasnik RS*, broj 72/09, 81/09-ispravak, 64/10 – odluka US i 24/2011, 121/2012, 42/2013 – odluka US, 50/2013 – odluka US, 98/2013 – odluka US, 132/14, 145/14, 83/2018, 31/2019 i 37/2019 – dr. zakon) i članka 16. Odluke o pribavljanju, otuđenju i davanju u zakup građevinskog zemljišta i pretvaranja prava zakupa na građevinskom zemljištu u pravo vlasništva (*Sl. list Grada Subotice*, broj 14/2015 i 53/2016).

Gradonačelnik Grada Subotice donosi

ODLUKU

O RASPISIVANJU JAVNOG OGLASA ZA OTUĐENJE GRAĐEVINSKOG ZEMLJIŠTA (ZEMLJIŠTE) U JAVNOM VLASNIŠTVU GRADA SUBOTICE RADI IZGRADNJE U POSTUPKU JAVNOG NADMETANJA (DRAŽBA)

I. Predmet otuđenja:

1. parc. br. 2332/5 u površini 06a 05m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
2. parc. br. 6273/3 u površini 20a 30m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
3. parc. br. 15879/6 u površini 04a 53m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
4. parc. br. 17916/6 u površini 11a 18m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
5. parc. br. 14777/7 u površini 84a 24m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
6. parc. br. 14777/8 u površini 84a 25m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
7. parc. br. 15799/9 u površini 06a 28m², upisana u list nepokretnosti br. 1383 K.O. Novi grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
8. parc. br. 7083 u površini 09a 68m², upisana u list nepokretnosti br. 6608 K.O. Donji grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice
9. parc. br. 23007 u površini 06a 66m², upisana u list nepokretnosti br. 10120 K.O. Stari grad, u javnom vlasništvu Grada Subotice

II. Komunalna opremljenost:

1. parc. br. 2332/5 K.O. Novi grad, javna kanalizacija, javni vodovod, asfaltirani pristupni put bez trotoara, javna rasvjeta, plinovod.
2. parc. br. 6273/3 K.O. Novi grad, javna kanalizacija, javni vodovod, asfaltirani pristupni put s trotoarom, javna rasvjeta, električni vod i plinovod.
3. parc. br. 15879/6 K.O. Novi grad, asfaltirani pristupni put bez trotoara.
4. parc. br. 17916/6 K.O. Novi grad, javna kanalizacija, javni vodovod, asfaltirani pristupni put s trotoarom, javna rasvjeta, električni vod i plinovod.
5. parc. br. 14777/7 K.O. Novi grad, javni vodovod, asfaltirani pristupni put bez trotoara, javna rasvjeta.
6. parc. br. 14777/8 K.O. Novi grad, javni vodovod, asfaltirani pristupni put bez trotoara, javna rasvjeta.
7. parc. br. 15799/9 K.O. Novi grad, javni vodovod, javna rasvjeta, plinovod.
8. parc. br. 7083 K.O. Donji grad, javna kanalizacija, javni vodovod, asfaltirani pristupni put s trotoarom, javna rasvjeta, plinovod i električni vod (s mogućnošću priključka za snagu do 17,25 kW, u slučaju potrebe za većom snagom Elektrodistribucija Subotica će iznaći tehničko rješenje za napajanje objekta prilikom izdavanja Uvjeta za projektiranje i priključenje na troškove Investitora).
9. parc. br. 23007 K.O. Stari grad, javni vodovod, asfaltirani pristupni put s trotoarom, javna rasvjeta.

III. Urbanistički uvjeti:

Uvidom u Plan generalne regulacije VII. za zone Kertvaroš i Novi grad i dijelove zona Mali Radanovac, Radanovac i Palić u Subotici (*Službeni list Grada Subotice* broj 11/2014 i 12/2014) utvrđeno je sljedeće:

- **k. p. br. 2332/5 K. O. Novi grad** se nalazi u urbanističkoj zoni MZ Kertvaroš u dijelu bloka 64 namijenjenom porodičnom stanovanju srednjih gustina.

Za ovu zonu su utvrđeni sljedeći urbanistički parametri:

- Min. veličina parcele za slobodnostojeći porodični stambeni objekt iznosi 300 m²,
- Min. širina uličnog fronta iznosi 10 m,
- Max. indeks zauzetosti parcele je 30%,
- Max. katnost glavnog objekta je P+1,
- Parcela mora imati pristup na javnu prometnu površinu.

- **k. p. br. 6273/3 K. O. Novi grad** se nalazi u dijelu prostora namijenjenog za izgradnju višeporodičnih stambenih objekata. Lokacija je razrađena Urbanističkim projektom br. 27-88/15 kog je izradio J. P. Zavod za urbanizam grada Subotice i opisani su svi uvjeti za izgradnju predmetnog objekta. Na parceli je planirana izgradnja višeporodičnog stambenog objekta P+1+Pk bruto površine 331,5m², s 12 stambenih jedinica.

- **k. p. br. 17916/6 K. O. Novi grad** se nalazi u dijelu prostora namijenjenog za izgradnju porodičnog stanovanja srednjih gustina.

Za ovu zonu za gradnju slobodnostojećeg objekta su utvrđeni sljedeći urbanistički parametri:

Vrsta objekta	Namjena objekta	Veličina parcele	Širina parcele
		Min. veličina parcele m ²	Min. širina parcele m
Slobodno stojeći objekti	stambeni objekt stambeni objekt max. 3 stana	300 500	10,0 15,0
	porodični stambeno – poslovni objekt (max. 2 stana) poslovni objekt s poslovnom djelatnošću	500	15,0

- Max. indeks zauzetosti parcele je 40%,
- Max. katnost glavnog objekta je P+1+Pk,
- Parcela mora imati pristup na javnu prometnu površinu.

- Uvidom u Plan generalne regulacije VIII. za zone Željezničko naselje i Makova sedmica i dio zone Mali Radanovac (*Službeni list Grada Subotice*, broj 52/2012), utvrđeno je da se parcele **k. p. br. 15879/6 i 15799/9 K. O. K. O. Novi Grad** nalaze u dijelu prostora namijenjenog izgradnji objekata porodičnog stanovanja srednjih gustina.

Za ovu zonu su utvrđeni sljedeći urbanistički parametri:

- Min. veličina parcele za slobodnostojeći porodični stambeni objekt iznosi 300 m²,
- Min. širina uličnog fronta iznosi 10 m,
- Max. indeks zauzetosti parcele je 40%,
- Max. katnost glavnog objekta je P+1+Pk,
- Parcela mora imati pristup na javnu prometnu površinu.

- **k. p. br. 14777/7 i 14777/8 K. O. Novi grad** prema Planu generalne regulacije VII. za zone Kertvaroš i Novi grad i dijelove zona Mali Radanovac, Radanovac i Palić u Subotici (*Službeni list Grada Subotice* broj 11/2014 i 12/2014) se nalaze u dijelu bloka 200 i namijenjene su za proizvodnju i privredu.

Za ovu zonu su utvrđeni sljedeći urbanistički parametri:

- Min. veličina parcele iznosi 1200 m², dok se maksimalna veličina ne uvjetuje,
- Min. širina uličnog fronta iznosi 30 m,
- Max. indeks zauzetosti parcele je 50%, ukoliko je parkiranje osigurano u podzemnoj etaži – maks. indeks zauzetosti je 60%,
- Maksimalni stupanj iskorištenosti parcela je 80% (računajući sve objekte visokogradnje i platoe s prometnicama i parkinzima),
- Max. katnost za proizvodne objekte i objekte male privrede je P+1, a maksimalna katnost poslovno-administrativnih objekata je P+2+Pk,
- Parcela mora imati pristup na javnu prometnu površinu.

U ovoj zoni dozvoljeno je građenje sljedećih objekata: proizvodni objekt, proizvodno-poslovni objekt, proizvodno-skladišni objekt, poslovno-skladišni objekt, poslovno-proizvodno-skladišni objekt, poslovni objekt, drugi pomoćni objekti (garaže, kotlarnice, bunari...).

Parcele ispunjavaju uvjete za gradnju, s tim da je za predmetni prostor propisana obveza izrade urbanističkog projekta, te se Investitoru nakon donošenja istog može odobriti izgradnja objekata.

Izrada Urbanističkog projekta je obveza Investitora.

- **k. p. br. 7083 K. O. Donji grad** prema Planu generalne regulacije XIII. za zonu prostorne cjeline - dijela MZ Dudova šuma, Novo selo, Gat i Ker (*Službeni list Grada Subotice*, broj 30/2017) parcela se nalazi u dijelu bloka 97 i namijenjena je zoni mješovitog stanovanja.

U ovoj zoni u zavisnosti od veličine parcele dozvoljeno je građenje sljedećih objekata:

- porodični stambeni objekt (maksimalno 3 stambene jedinice),
- porodični stambeno-poslovni ili poslovno-stambeni objekt (maksimalno 2 stambene jedinice),
- višeporodični stambeni, stambeno-poslovni ili poslovno-stambeni objekt (minimalno 4 stambene jedinice),
- poslovni objekt (može se graditi kao jedinstven objekt na parceli ili kao zaseban objekt na parceli s porodičnim stambenim objektom),
- drugi objekti na parceli (prateći, pomoćni).

Za ovu zonu su utvrđeni sljedeći urbanistički parametri:

- Min. veličina parcele za slobodnostojeći stambeni objekt iznosi 300 m², za porodično stambeno-poslovni ili poslovno-stambeni (max. 2 stana) i za poslovni objekt (max P+1+Pk) iznosi 500 m², za višeporodični stambeni objekt i za poslovni objekt (max P+2+Pk) je 600 m²,
- Min. širina uličnog fronta iznosi za slobodnostojeći stambeni objekt 10m, za višeporodični stambeni objekt je 20,
- Max. indeks zauzetosti parcele je 50% za središnje parcele, 65% za ugaone parcele,
- Max. katnost porodičnih stambenih objekata je P+1+Pk, za višeporodični stambeni objekt je P+2+Pk,
- Parcela mora imati pristup na javnu prometnu površinu.

- **k. p. br. 23007 K. O. Stari grad** prema Planu generalne regulacije X. za zonu Pješčara (*Službeni list Grada Subotice*, broj 55/2011) se nalazi u dijelu bloka 8 i namijenjena je porodičnom stanovanju srednjih gustina.

Za ovu zonu su utvrđeni sljedeći urbanistički parametri:

- Min. veličina parcele u ovoj zoni za slobodnostojeći porodični stambeni objekt iznosi 300 m², dok maksimalna veličina parcele iznosi 1500 m²,
- Min. širina uličnog fronta iznosi 10 m,
- Max. indeks zauzetosti parcele je 40%,

- Max. katnost glavnog objekta je P+1+Pk (prizemlje + sprat+potkrovlje),
- Parcela mora imati pristup na javnu prometnu površinu.

U ovoj zoni u zavisnosti od veličine parcele, dozvoljeno je građenje sljedećih objekata:

porodični stambeni objekt,
porodični stambeno-poslovni ili poslovno-stambeni objekt,
poslovni objekt (može se graditi kao jedinstven objekt na parceli ili kao zaseban objekt na parceli s porodičnim stambenim objektom),
drugi objekti na parceli (pomoćni).

Parking mjesta za parcele iz ovog oglasa predviđena su u okviru istih.

Rok za podnošenje urednog zahtjeva za izdavanje građevinske dozvole:

Osoba koje stekne vlasništvo (u daljem tekstu: Stjecatelj) se obvezuje da tijelu nadležnom za izdavanje građevinske dozvole, u roku od osam mjeseci od dana zaključenja ugovora o stjecanju zemljišta, podnese uredan zahtjev za izdavanje građevinske dozvole za izgradnju objekta čija je izgradnja predviđena važećim planskim aktom.

IV. Tržišna cijena zemljišta:

Početna cijena (tržišna vrijednost) zemljišta koje se otuđuje je:

1. parc. br. 2332/5 u površini 06a 05m², K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 2.567.589,75 dinara, iznos depozita: 770.276,93 dinara,
2. parc. br. 6273/3 u površini 20a 30m², K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 9.572.465,00 dinara, iznos depozita: 2.871.739,50 dinara,
3. parc. br. 15879/6 u površini 04a 53m², K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 659.527,51 dinara, iznos depozita: 197.858,25 dinara,
4. parc. br. 17916/6 u površini 11a 18m², K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 2.108.771,60 dinara, iznos depozita: 632.631,48 dinara,
5. parc. br. 14777/7 u površini 84a 24m², K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 34.857.164,20 dinara, iznos depozita: 10.457.149,30 dinara,
6. parc. br. 14777/8 u površini 84a 25m², K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 34.861.302,00 dinara, iznos depozita: 10.458.390,60 dinara,
7. parc. br. 15799/9 u površini 06a 28m², K.O. Novi grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 918.013,54 dinara, iznos depozita: 275.404,06 dinara,
8. parc. br. 7083 u površini 09a 68m², K.O. Donji grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 2.225.244,45 dinara, iznos depozita: 667.573,33 dinara,
9. parc. br. 23007 u površini 06a 66m², K.O. Stari grad, procijenjena tržišna vrijednost zemljišta 314.052,30 dinara, iznos depozita: 94.215,69 dinara.

Tržišnu vrijednost zemljišta utvrđuje ovlašteni sudski vještak.

Tržišna cijena zemljišta ne može biti niža od cijene utvrđene aktom nadležnog poreznog tijela.

Sudionici na javnom nadmetanju (u daljem tekstu: dražbi) su dužni uplatiti depozit (garantni iznos) koji predstavlja iznos u visini od 30% od početne cijene zemljišta, na depozitni račun Grada Subotice br. 840-1027804-55 s pozivom na broj 69-236, model 97.

Sudioniku na dražbi koji ne ostvari pravo na kupovinu zemljišta, uplaćeni depozit će se vratiti u roku od pet radnih dana od dana provedenog postupka (visina iznosa koji se vraća jednaka je dinarskom iznosu uplaćenom na ime depozita), izuzev ukoliko sudionik odustane od svoje ponude ili ne pristupi dražbi.

V. Postupak dražbe:

Postupak dražbe provodi Komisija za građevinsko zemljište (u daljem tekstu: Komisija).

Na dražbi mogu sudjelovati pravne i fizičke osobe koje podnesu pismene prijave na adresu: Subotica, Trg slobode 1, putem Službe za opću upravu i zajedničke poslove Gradske uprave Subotica, u uslužnom centru, na prizemlju Gradske kuće, šalter broj 16 i 17 ili poštom.

Prijave se podnose u zatvorenoj omotnici s naznakom »Prijava na oglas za otuđenje građevinskog zemljišta u javnoj svojini Grada Subotice - NE OTVA-RATI«.

Prijave se podnose Komisiji za građevinsko zemljište putem Tajništva za imovinsko-pravne poslove, Službe za imovinsko-pravne poslove, stambena pitanja i građevinsko zemljište.

Na poledini se upisuje naziv i adresa podnosioca prijave, broj telefona i ime i prezime ovlaštene osobe za kontakt.

Oglas je otvoren od 9. 8. 2019. godine, zaključno s 9. 9. 2019. godine, što predstavlja rok za podnošenje pismenih prijava.

Prijava pravne osobe sadrži: pun naziv i sjedište, matični broj, porezni identifikacijski broj i broj rješenja o registraciji kod nadležnog tijela.

Prijava se ovjerava potpisom i pečatom ovlaštene osobe.

Prijava fizičke osobe sadrži: ime i prezime, adresu, jedinstveni matični broj građana, a ako je osoba poduzetnik i podatke o upisu u registar nadležnog tijela (broj, datum i naziv tijela) i porezni identifikacijski broj.

Prijava treba sadržati sve podatke o parceli za koje se ista podnosi.

Uz prijavu se prilaže:

ovjerena preslika akta o registraciji, za pravne osobe
preslika osobne iskaznice ili putovnice, za fizičke osobe,
rješenje o upisu radnje u Registar - za poduzetnike
dokaz o uplati depozita,
izjava da prihvaća sve posebne uvjete iz oglasa i
za osobe koje zastupa punomoćnik, ovjerena punomoć od javnog bilježnika.

Pravo sudjelovanja na dražbi imaju samo osobe koje podnesu blagovremenu i potpunu prijavu, odnosno osobe koje po zahtjevu Komisije za građevinsko zemljište otklone nedostatke prijave.

Zemljište se otuđuje sudioniku dražbe koji ponudi najveću cijenu za predmetno zemljište, a koja se naknadno ne može umanjivati.

Sudioniku na dražbi čija se ponuda prihvati, uplaćeni depozit će se uračunati u kupoprodajnu cijenu i oduzeti od vrijednosti postignute na dražbi.

Dražbu otvara predsjednik ili ovlašteni član Komisije i utvrđuje:

Broj blagovremenih i potpunih prijava
Broj neblagovremenih i nepotpunih prijava
Nazive, odnosno imena sudionika koji su stekli pravo sudjelovanja
Prisutne sudionike javnog nadmetanja, odnosno njihove zakonske zastupnike ili ovlaštene predstavnike i imaju li urednu punomoć-ovlaštenje da sudjeluju na dražbi.

Dražba se provodi po sljedećem postupku:

Predsjednik ili ovlašteni član Komisije objavljuje početni iznos koji je predmet dražbe i poziva sudionike da isti iznos prihvate
Ukoliko sudionik ne prihvati početni iznos gubi pravo na povraćaj uplaćenog depozita
Predsjednik ili ovlašteni član Komisije poziva sudionike da daju svoje ponude iznosa cijene, uvećane za najmanje 1% od početnog iznosa, odnosno od posljednje dane ponude
Sudionici se javljaju za davanje ponude podizanjem ruke
Predsjednik ili ovlašteni član Komisije pokretom ruke dozvoljava sudioniku koji se najranije javio da da svoju ponudu
Sudionik dražbe dužan je reći u ime kojeg ponuđača koji iznos nudi
Predsjednik ili ovlašteni član Komisije pita tri puta daje li netko više od najvećeg prethodno ponuđenog iznosa i konstatira poslije trećeg poziva koji je najveći iznos ponuđen i ime ponuđača koji stječe pravo na stjecanje zemljišta.

Svaki sudionik dražbe ima pravo tijekom rada Komisije davati primjedbe na rad Komisije i na tijek postupka, što se unosi u zapisnik.

Po okončanom postupku dražbe gradonačelnik Grada Subotice će donijeti Rješenje o otuđenju zemljišta.

Rješenje se dostavlja svim sudionicima u postupku.

Stjecatelj je dužan da najkasnije u roku od 30 dana od dana donošenja rješenja o otuđenju zemljišta, s Gradom Subotica zaključi ugovor o otuđenju zemljišta.

Ukoliko Stjecatelj ne zaključi ugovor o otuđenju u navedenom roku, Rješenje o otuđenju zemljišta se stavlja izvan snage bez prava Stjecatelja na povrat uplaćenog depozita za sudjelovanje na dražbi.

Stjecatelj zemljišta cijenu zemljišta postignutu na dražbi plaća jednokratno u roku 15 dana od zaključenja ugovora o otuđenju.

Stjecatelj zemljišta preuzima zemljište u viđenom stanju.

Sudionicima će se dostaviti ugovor o otuđenju zemljišta s poukom da ukoliko smatraju da je zemljište otuđeno suprotno odredbama zakona, te da im je na taj način povrijeđeno pravo, mogu podnijeti nadležnom sudu tužbu za poništenje ugovora u roku od osam dana od dana saznanja za zaključenje ugovora, a najkasnije 30 dana od dana zaključenja ugovora.

Postupak dražbe će se u svemu ostalom provesti prema odredbama Odluke o pribavljanju, otuđenju i davanju u zakup građevinskog zemljišta i pretvaranja prava zakupa na građevinskom zemljištu u pravo vlasništva (*Sl. list Grada Subotice*, broj 14/2015 i 53/2016).

Dražba će biti održana 19. 9. 2019. godine s početkom u 12 sati u Plavoj dvorani Gradske kuće, Subotica, Trg slobode 1.

Kompletan tekst Oglasa bit će objavljen u *Službenom listu Grada Subotice*, na oglasnoj ploči Gradske uprave Subotica, Trg slobode 1, u razdoblju od 9. 8. 2019. godine do 9. 9. 2019. godine, na internet stranici Grada www.subotica.rs, u rubrici »Konkursi i oglasi« i u lokalnim listovima: *Subotičke novine*, *Magyar Szó* i *Hrvatska riječ*.

Sve informacije u vezi s oglasom mogu se dobiti u Službi za imovinsko-pravne poslove, stambena pitanja i građevinsko zemljište, II. kat, ured broj 213 ili na tel: 024/626-806, svakog radnog dana od 8 do 12 sati.

Gradonačelnik
Bogdan Laban

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com

Mijenjam stan u Pančevu, jednosoban od 30 m², III. kat bez grijanja blizu centra za sličan uz morskou obalu ISTRE. Tel: 065/689-35-47.

Starija kuća (4 sobe, ručaoa, 2 kupaone, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupaona) se prodaje ili mijenja za stan ili kuću u Zagrebu (centar). Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Prodajemo lijepu kuću u Subotici, 145 m², dvije terase, dvije garaže, svi priključci, bazen, legalizirano, može zamjena za manji dvosoban stan, plus doplata. Tel.: 024-456-12-05.

Traže se vozači C i E kategorije s hrvatskim ili mađarskim putnim ispravama za posao u Njemačkoj u okolini Stuttgarta i Ludwigsburga. Tel: +4917621561026 ili 064/1826160.

Prodaje se kuća na kat, plac 650 m², kuća 210 m², velika garaža, kotlarnica, 3 prostorije 5x4, ljetna kuhinja i za ogrjev. Dva trosobna stana – 6 soba, 2 kuhinje, 2 kupatila, 2 ostave, etažno grijanje i plin, KDS, telefon, interfon, parket sobe, pločice ostalo, autobus br. 16 Mali Radanovac, Subotica. Može zamjena po dogovoru. Tel.: 061 2323223.

Prodaje se kamionska prikolica registrirana za traktor s atestom 14 t, »Regent« trobozadni plug, obrtač i sijačica »Olt Gama 18« s lulama 2,25. Tel.: 024/532-570.

Prodajem salaš na Mirgeškom putu, 4 km od grada, nova gradnja, sve od čvrstog materijala, trofazna struja, bunar 50 m, dvije kupaonice, tri štale, svinjci, dvije garaže, vlasnik. Tel.: 064 247-09-49.

Primam u radni odnos zubnog tehničara s iskustvom u Županji, R. Hrvatska. Smještaj osiguran. Informacije na tel.: 00385-95-366-17-67.

Prodaje se građevinska parcela površine 844 m² za gradnju stambenog objekta, Mali Radanovac, Ulica Heroja Pinkija. Tel.: 063/551-871.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 544-92-20; 064 280-84-32.

Prodaje se kuća na kat s dva trosobna stana, 210 m², plac 650 m², Subotica, Mali Radanovac, s kompletnom infrastrukturom, plinom, dva strujna brojila legalizirana. Informacije na tel/024-546-061.

Prodaje se kuća u centru sela Golubinci, Šimanovačka 14, na parceli 796 K. O. Golubinci koja s parcelom 797 čini jednu cjelinu – plac u građevinskom području, ukupne površine 25a i 14m². Dragan 063-509-902.

Prodaje se poljoprivredno zemljište oko 2,5 km južno od sela Golubinci površine 42a i 73m², parcela broj 7138 K. O. Golubinci. Dragan 063-509-902.

Prodaje se elevator, plug leopard dvobrazni, špediter, auto lada samara (i krovni nosač i auto prikolica trabanta), motor. Tel.: 024/528-682.

Roleri i starinska kolijevka, ormari, kreveti, virangoši, stol, stolice, bunjevačka ruha, marame, pregače i sl. Tel.: 024/532-570.

Izdajem apartman u Šantićevoj ulici u Subotici. Tel.: 063/865-55-96.

Dvobrazni plug 14, roleri, bunjevačka ruha, papuče, marama i slično, starinska kolijevka. Tel.: 024/528-682.

Hrvatska obitelj iz Zagreba koja živi u Segedinu (Mađarska) traži ženu za čuvanje osmo-mjesečnog djeteta i pripomoć u kućanstvu na duže razdoblje. Plaćanje 800 eura. Stan i hrana osigurani, slobodni dani i ostalo po dogovoru. Kontakt telefon: Mirko, 0036-30-288-93-33.

Gradska uprava Subotica, Tajništvo za poljoprivredu i zaštitu okoliša, Služba za zaštitu okoliša i održivi razvoj, temeljem članka 10. i 29. Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (*Sl. glasnik RS* br.135/04 i 36/09) objavljuje:

OBAVIJEST O PODNIJETOM ZAHTEJU ZA ODLUČIVANJE O POTREBI PROCJENE UTJECAJA NA OKOLIŠ

Investitor »Intercord« doo Subotica, Beogradski put br. 242, podnio je Zahtjev za odlučivanje o potrebi procjene utjecaja na okoliš projekta: »Proširenje centra za reciklažu neopasnih otpadnih plastičnih materijala« zaveden pod brojem IV-08/I-501-195/2019, a koji se planira na katastarskim česticama 12010/1, 12010/5, 12010/6, 12010/9, 12010/10, 12010/11, 12010/12 i 12009/6 KO Donji grad, Ulica Senčanski put br. 150, Subotica (46.083232°; 19.691302°).

Uvid u podatke, obavijesti i dokumentaciju iz zahtjeva nositelja projekta, može se obaviti u prostorijama Službe za zaštitu okoliša i održivi razvoj (Trg slobode 1, Gradska kuća, I. kat, soba 129).

Zainteresirana tijela, organizacije i javnost u roku od deset dana od dana objave ove obavijesti mogu dostaviti mišljenja o potrebi procjene utjecaja predmetnog projekta na okoliš, osobno ili poštom na naprijed navedenu adresu, ili elektronički na adresu zivotnasredina@subotica.rs.

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi koji VAŽI DO 13. 8. 2019.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju Hrvatske riječi.

Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga CroArt prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge. Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218; e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC Bunjevačko kolo, Likovni odjel, prodaje slike svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, Ul. Preradovićeve 4, radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internet

već od
649 din

SUBOTICA KARADORDEV PUT 2 TEL: 024/555785 WWW.TIPPNET.RS

Nogometaši **Bačke 1901** spremno čekaju novu sezonu u Srpskoj ligi, grupa Vojvodina

Porasle ambicije crveno-bijelih

Već se niz godina govori da bi Nogometni klub **Bačka 1901**, kao najstariji u državi, ali i po cjelokupnoj sportskoj infrastrukturi, trebao biti u Prvoj ligi Srbije. Umjesto toga, sudbina **Bačke** je uglavnom bila između Srpske i Vojvođanske lige, odnosno između trećeg i četvrtog nogometnog ranga. Kako se sada čini, **Bačka** bi u sezoni koja počinje u subotu, 17. kolovoza, konačno mogla postati konkurentan tim za vrh Srpske lige, pa i za plasman u dugo čekanu Prvu ligu Srbije, gdje **Bačke** u povijesti dugoj 118 godina nije bilo, bar ne u ovom sustavu natjecanja.

Da je tako nešto u **Bačkoj** moguće, dalo se naslutiti u drugom dijelu prošle sezone kada su crveno-bijeli iz Subotice postali ozbiljan takmac u aktualnom rang natjecanja. Dolaskom trenera **Save Pavićevića**, iskusnog superligaškog igrača *Vojvodine*, *Crvene zvezde* i *Spartaka*, ali internacionalca u Njemačkoj, Grčkoj, Izraelu i Cipru, te ukazivanjem povjerenja nizu mladih talentiranih igrača, bodovi su često ostajali na kontu Subotičana koji su, tako, prošlu sezonu okončali na četvrtom mjestu.

Bio je to signal i za agilnu upravu da u **Bačkoj** postoji jezgra oko koje se može graditi tim za viši rang. Istina, pretrpjela je **Bačka** određene promjene u igračkom kadru između dvije sezone. Dobre igre preporučile su kapetana **Dejana Tumbasa** za transfer u viši rang, igrat će za *Dinamo* iz Vranja. Mladi **Jović** je konkurencija za mjesto stopera u *Spartaku*, u Super ligi, **Jokić** je superligaški kadar u Surdulici, dok je **Jovčić** prešao u Drugu ligu Hrvatske.

Novi članovi **Bačke** su, među ostalim, iskusni igrači, dobro poznati ljubiteljima nogometa u Subotici: **Marko Anđić**, **Nebojša Mezei** i **Aleksandar Nosković**, svi sa superligaškim iskustvom. Ostali su i mladi igrači koji su prošle sezone pokazali veliki potencijal: **Andrija Milić**, **Luka Bijelović**, **Rajkovača** je već provjeren prvotimac, kao i **Manojlović**, **Glišović**...

»Pogled na prošlu sezonu otkriva da su momci bili sjajni, pa su i ambicije kluba porasle. Nove pripreme smo radili u Subotici

i na Zlatiboru, gdje smo imali dvije dobre provjere protiv *Koma* i *Sloge* iz Požege. Pojačanja su za sada pogođena, svi su kvalitetni, brzo su se uklopili, a nekad dobar rad potraje do početka sezone. Dobar nam je ždrijeb, idemo na pobjedu u svakom meču, neće biti lako uzeti maksimalan broj bodova u prva četiri kola, ali imamo ozbiljnu kvalitetu«, ističe Pavićević.

U **Bačkoj** se nadaju maksimalnom skor u prva četiri kola, te da iskoriste dobar ždrijeb na startu sezone. Prvo kolo nosi duel protiv *Dunava* (Stari Banovci), slijedi gostovanje u Kuli, ekipi *Hajduka*, a zatim još dvije utakmice u Subotici, protiv *Omladinca* (Novi Banovci) i *Radničkog* iz Srijemske Mitrovice. Derbi jesenskog dijela Srpske lige između *Železničara* i **Bačke** bit će odigran u Pančevu, u okviru devetog kola.

»Kao najveću konkurenciju za prvo mjesto vidimo ekipu *Železničara* iz Pančeva. No, nisu oni jedini koji će se boriti za vrh. *Bečej* je konstantno dobar, *Dinamo* iz Pančeva, *Bratstvo* iz Prigrevice, *Radnički* iz Sombora... Bit će interesantna liga, siguran sam u to«, komentira predsjednik NK **Bačka 1901** **Spasoje Vujović**, pa nastavlja:

»Imamo dobar tim, dobrog trenera, odradili smo čak i pripreme na Zlatiboru, imamo i dobar ždrijeb... Mislim da je ova sezona naklonjena **Bačkoj**. Vjerujem u Pavićevića, vjerujem u ove momke, doveli smo nekoliko iskusnijih igrača. Potrebni su nam dobar start i malo sportske sreće.«

D.V.

Uspon

Prošlu sezonu **Bačka** je zaključila na diobi četvrtog mjesta. Godinu dana ranije je osigurana posljednja pozicija kojom je izbjegnuto ispadanje, trinaesto mjesto.

KOD GLAVNE POŠTE

Subotica
551-045

25 YEARS

Srebrna akcija!

Kajak

Perović nadomak finala

RAČICE – Kajakaš bezdanskog *Dunava* **Aleksandar Perović** nastup na Svjetskom juniorskom prvenstvu u Račicama završio je u polufinalu. Subotnji kvalifikacijski nastup u kajakaškoj disciplini K-1500 metara završio je na četvrtoj poziciji, s vremenom 1:59,36. Pobjednik **Lavinj** (Can) bio je za tri sekunde brži. U polufinalu se 27 kajakaša borilo za po devet mjesta u A i B finalu Svjetskog prvenstva. Perjanica *Dunava*, iako daleko brži nego u kvalifikacijama, nije se uspio plasirati u završnicu. Perovićevo vrijeme 1:52,02 bilo je dostatno tek za sedmo mjesto u polufinalnoj skupini. Posljednji kvalificirani, poziciju bolji Slovak **Meslenji**, bio je za sekundu brži od Bezdanca, dostatno za plasman u B finale. Zlato je osvojio **András Rédl**, nastavivši dominaciju mađarskih kajakaša. Pola sekunde zaostao je srebrni, Kanađanin Lavinj, a cijelu sekundu brončani, Čeh **Sobišek**.

Atletika

Novi uspjesi Apatinaca

KOPAONIK – Na nastupima tijekom vikenda natjecatelji iz AK *Apatin* zabilježili su zavidne rezultate na utrkama. Na tradicionalnoj trejli utrci *Kopaonik 2019*, u konkurenciji više od 400 natjecatelja iz Srbije i inozemstva, Apatinci su trčali na dionicama od 7 km, 15 km i u dječjoj utrci na 100 m. Najuspješniji u pojedinačnoj konkurenciji u glavnoj utrci na 15 km bio je **Đuro Borbelj**. Odlične nastupe u istoj utrci imao je i **Nebojša Čulumović**, osvajanjem 7. mjesta u ukupnom plasmanu, odnosno 1. u svojoj dobnoj kategoriji, te **Filip Đemić** s 11. mjestom u sveukupnom plasmanu i 3. u dobnoj kategoriji. U utrci na 7 km **Miroslav Pešić** je zauzeo 6. mjesto u ukupnom plasmanu, odnosno 2. u dobnoj kategoriji. U dječjoj utrci na 100 m broncu je osvojila **Hana Čegar**, a plasman među prvih deset izborila je i **Una Čegar**. Na koncu, Đuro Borbelj je nastupio za reprezentaciju Vojske Srbije na 9. Regionalnom prvenstvu u planinskom trčanju. U konačnom poretку zauzeo je odlično 4. mjesto, a od bronze ga je dijelilo svega šest stotinki. Osim vojne reprezentacije Srbije, na utrci su nastupile i ekipe OS Rusije, Poljske, Slovenije, Rumunjske, Crne Gore, BiH i Sjeverne Makedonije.

Nogomet

Srpska liga Vojvodina

Somborci punom parom

SOMBOR – Novi srpskoligaš, *Radnički 1912*, započeo je drugi dio priprema za sezonu 2019./20. pod stručnom palicom novoga stratega, bivšeg nogometaša *Crvene zvezde* i reprezentacije Jugoslavije **Ivana Gvozdenovića**. U četverotjednoj pauzi bilo je i igračkih promjena. Klub su napustili **Bulović**, **Arežina**, **Šarenac**, **Đorović**, **Radmanović** i **Čordašić**, a pristupili su **Lebović** (*Sloga*), **Matijević** i **Vukadinović** (*Radnički*), **Stojaković** (TSC), **Matić** (*Omladinac* NB), **Rahić** (*Bečej 1918*) i **Lončar** (*Kabel*). Kako prijelazni rok još traje, u klubu planiraju još nekoliko odlazaka, ali i dolazaka novih igrača, istinskih pojačanja, jer su i u novoj natjecateljskoj sezoni ciljevi vi-

soki. Usporedo s promjenama u seniorskoj ekipi čelništvo kluba je riješilo reorganizirati i rad omladinske nogometne škole. Tako će rukovođenje radom omladinske škole preuzeti **Damir Vuković**. Pionirsku selekciju s klupe će voditi **Goran Vidaković**, novi trener kadeta je **Igor Radusinović**, a brigu o omladincima vodit će **Nemanja Žigić**. Za školu nogometa bit će zaduženi Damir Vuković i **Siniša Lazić**. Iz dana u dan polaznika je sve više, trenutačno ih je oko 150. Škola je besplatna, članarina se ne naplaćuje, a klub pokriva i troškove prijevoza i kotizacije za turnire na kojima njihove ekipe sudjeluju.

Vojvođanska liga Sjever

Na startu derbi jeseni

SOMBOR – Natjecanje u sjevernoj grupi Vojvođanske lige započeo će 17. kolovoza, a voljom ždrijeba već na startu će se odigrati derbi jeseni između *Sloge* iz Čonoplje i dojučerašnjeg srpskoligaša ČSK iz Čelareva. Somborski *Radnički* sezonu će započeti gostovanjem u Turiji. *Tavankut* će ugostiti *Crvenku*, a OFK *Mladost Apa* ekipu *Vrbasa*. Najbolje plasirana ekipa na koncu prvenstva plasirat će se u Srpsku ligu Vojvodina, a fenjeraš i dofenjeraš će se preseliti u jednu od područnih liga. Konferencija klubova Sjevera ove sezone je za predsjednika izabrala **Srpka Bubnja** iz pačirske *Bačke*. Odlukom Nogometnog saveza Vojvodine za komesara natjecanja imenovan je **Ivica Bošnjak**, a **Srdan Zavišin** će biti komesar za suđenje. Disciplinski sudac za sve vojvođanske lige i dalje će biti **Miroslav Pupac**.

Ozbiljan rad Tavankučana

TAVANKUT – Promjenom dužnosnika NK *Tavankut* je na velikom dobitku. Novoizabrani će nastaviti s pojačanim ambicijama, bivši ostaju u klubu, spremni pomoći svojim iskustvom kada god se ukaže potreba. Momčad se ozbiljno priprema za ligaški start, a odigrano je i nekoliko prijateljskih utakmica. Najupečatljivije su bile one protiv *Tise* iz Adorjana, završene pobjedom od 3:2, a u subotu je u Tavankutu svladana i FC *Kunbaja* rezultatom 7:1.

I Čonopljanci u pogonu

ČONOPLJA – Nogometaši *Sloge* iz Čonoplje započeli su s pripremama za novu sezonu. Odigrali su i prvi pripremni susret u kojem su pokazali da će i u narednom prvenstvu biti među kandidatima za najviši plasman. Pred svojom publikom su remizirali (2:2) protiv vrlo jake ekipe *Hajduka 1912* iz Kule.

Područna liga Sombor

Održana Konferencija klubova

SOMBOR – Somborsko nogometno područje imat će tri predstavnika i svi će biti domaćini na otvaranju prvenstvene sezone 2019./20. ŽAK će sezonu započeti utakmicom protiv *Tvrđave* iz Bača, debitant *Kordun* iz Kljajićeva će dočekati *Budućnost* iz Paraga, a *Omladinu* iz Bukovca predstoji okružni derbi protiv *Poleta* iz Ka-

ravukova. Nova sezona započet će u subotu, 17. kolovoza. Predviđeno je da jesenska polusezona traje do 24. studenog, bez igranja srijedom. Tijekom proljeća odigrat će se dva izvanredna kola. Članovi Područne lige Sombor za predsjednika Konferencije klubova izabali su **Sándora Beresa** iz Ratkova. Njegov zamjenik je **Mile Orlić** iz Bačkog Brestovca. Ovogodišnjim natjecanjem rukovodit će **Živko Bakić**, a **Stevan Turi** iz Bačke Palanke bit će komesar za suđenje. Disciplinski sudac bit će **Dragan Marjanac**.

Odigran Memorijal na ŽAK-u

SOMBOR – Na ovogodišnjem Memorijalu *Miloš Miša Mijatović* trijumfirao je novi područni ligaš, *Kordun* iz Kljajičeva, svladavši ekipu domaćina ŽAK-a rezultatom 2:0. Kako je BSK iz Bačkog Brestovca u posljednjem trenutku otkazao sudjelovanje na turniru, u subotu je domaćin bio slobodan, a Kljajičevci su svladali ekipu *Radničkog* rezultatom 3:1.

Međuopćinska liga Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 1. razred

Prvi razred sa 16 klubova

SOMBOR – U pretposljednem ligaškom rang u predstojećoj sezoni će se natjecati četiri ekipe više u odnosu na prošlu, pa će prvenstvo početi istovremeno s Područnom i Vojvođanskom ligom, 17. kolovoza. *Dunav* iz Monoštora će u 1. kolu gostovati u Odžacima kod ekipe OFK *Odžaci*, a *Stanišić 1920*, koji se u ovaj rang plasirao tek nakon povećanja broja sudionika, očekuje gostovanje u Liparu.

Međuopćinska liga Sombor – Apatin – Kula – Odžaci 2. razred

U 2. razredu svega 10 klubova

SOMBOR – U najnižem nogometnom rang u, 2. razredu Međuopćinske lige Sombor – Apatin – Kula – Odžaci u predstojećoj sezoni će se natjecati svega deset ekipa. Do ovolike, neuobičajene nerazmjere u broju sudionika između 1. i 2. razreda došlo je zbog proširenja 1. razreda na 16 ekipa, kako bi se udovoljilo ambicijama pojedinih politički utjecajnih klubova, koji plasman u viši rang nisu uspjeli ostvariti na travnjaku. U betonu će se naći i dvije nove ekipe, novoformirana *Prigrevica 2019*, te reaktivirana *Rastina 1918*. Prvo kolo će biti odigrano u posljednjem vikendu kolovoza. U betonu će se natjecati i *Dinamo 1923* iz Berega, te *Dinamo* iz Sonte. Šokački derbi je na programu već u 2. kolu u Sonti.

Ivan Andrašić

Salašari somborski na Maratonu lađa

Veslačka ekipa HKUD-a *Vladimir Nazor Salašari somborski* i ove godine sudjelovat će na *Maratonu lađa* na Neretvi. Somborski veslači bit će jedna od 31 veslačke ekipe koja će se natjecati za štit Kneza Domagoja i bit će ovo njihovo deveto sudjelovanje na veslačkom maratonu u dolini Neretve. Maratonska veslačka utrka Neretvom od Metkovića do Ploča, od 22,5 kilometara, vesla se u nedjelju, 11. kolovoza.

Drugi puta veslale su *Nazorove* lađarice koje su sinoć (četvrtak, 8. kolovoza) sudjelovale na *Maratonu lađarica*, utrci koju ženske veslačke ekipe veslaju, uzvodno Neretvom, u duljini od 10 kilometara.

Z. V.

POGLED S TRIBINA

Tercet

Dinamo je rutinirano slavio protiv *Gorice* (3:1), *Rijeka* je identičnim rezultatom bila bolja od *Slavena* (3:1), dok je *Hajduk* bez primljenog gola okončao gostovanje u Varaždinu (3:0). Tri pobjede, tri najbolja i najveća hrvatska kluba, tercet koji nakon tri odigrana kola vodi na prvenstvenoj tablici 1. HNL. *Dinamo* je prvi zahvaljujući danom голу više (gol razlika 9:1), a zanimljivo je istaknuti kako su splitski »bili« jedina momčad bez primljenog gola (8:0). Ako je suditi prema prvim rezultatima, onda nam predstoji nova borba starog terceta za naslov nogometnoga prvaka Hrvatske.

Dinamu slijede sve teži europski ispiti (treće predkolo kvalifikacija za Ligu prvaka), *Rijeka* se također uključuje u kvalifikacije za Ligu Europe, dok je jedino *Hajduk* rasterećen europskih briga. Rano ispadanje od malteških outsidera ostavilo je puno prostora za potpunu koncentraciju snaga na domaće travnjake. Uz novog trenera **Damira Burića**, čini se kako je momčad s Poljuda ponovno ona stara na koju smo navikli.

Na drugoj strani prvenstvene tablice, u tzv. donjem domu, također se formirao tercet. *Lokomotiva*, *Slaven* i *Varaždin* nakon prva tri odigrana kola još uvijek nemaju niti jednog osvojenog

boda, a »lokosi« još uvijek nisu uspjeli ni zabiti svoj prvi ovosezonski pogodak.

Što je nogomet. A do konca prošlog prvenstva su se borili za mjesto u kvalifikacijama za Ligu Europe.

Naravno, još uvijek je itekako prerano za bilo kakve dugoročne spekulacije, jer prvenstvena utrka je praktično tek započela i još mnogo je susreta u igri. Ali nekako već godinama početak prvenstva daje vrlo objektivnu najavu kako bi se stvari mogle odvijati. S velikim izuzetkom *Hajduka*, koji je prošlu sezonu počeo katastrofalno pa se ipak uspio na koncu dokopati četvrtog (europskog) mjesta.

Jedno je sigurno: hrvatski klupski nogomet sve je bolji i zanimljiviji, a mladi hrvatski nogometaši i dalje su konstantno na nišanu najvećih europskih klubova. Odlična je to zaleđina za budućnost i očekivanu smjenu generacija koja se već postupno događa u A reprezentaciji.

Možda će baš ovo prvenstvo iznjedrati neko novo ime za koje će se uskoro otimati velikani Staroga kontinenta.

Konačno, i **Luka Modrić** je svoje nogometno ime počeo stvarati u majici *Intera* iz Zápřešića, u kojemu je bio na posudbi iz *Dinama*.

D. P.

U NEKOLIKO SLIKA

Dužijance u Mirgešu i Đurđinu

Iz Ivković šora

Slavili Dužijancu

piše: Branko Ivković

Faljnjs, čeljadi. Evo, mi se skupili ode kod mene pod ambetuš pa se latili divana. Ta šta i mož drugo čovik sad po ovim suncu neg divanit, još pogotovo vako mi svi mladi kugod rosa u podne. Nismo ni vridni bogznašta radit, al jezik nam, fala Bogu, nije otkazo, smije se moj rodo Joso. Al sad imamo šta divanit, borme se i s čim pofalit, čeljadi. Kod nas je baš proslavljena »Dužijanica« ode u kraj Ivković šora u našoj lipoj crkvi Prisveto Trojstvo, i možem vam kast da je svake godine sve lipča i lipča. Izabrani su bandaš i bandašica kaki su davno viđeni, mislim kako su bili lipi i lipo opravljeni. Naš svećenik se zdravo lipo zna organizovat, ima u njem štogod onako, kako kast, što se ne mož naučit. To je u čoviku: kad štogod radi, to radi cilim srcom. A, fala Bogu, ne nedostaje još uvijek ni vridni rukivi, složno se sastigne i poradit na uređivanju i pokosit okolo da nam bude lipa avlija u župi. A i na čišćenju slame je bilo fajn mladi, na misi u nošnjama još više, sve čoviku srce grakne kad vidi da se u svoj ovoj pomodaciji nije zaboravila ni majkina svila, ni bačine čizme, prusluk, sve se to za vaku priliku vadi lipo iz šefunera i oblači. Fijakeroši su ko i uvijek spremni za druženje, vozali se mladi i dica na nakićeni karucama sve u šesnajst. A tek barjaktar, čeljadi moja! Kad ga vidim nako mladog, uspravnog i ponosnog u sedlu s barjakom u ruki, svega se lipog sitim a sve ružno zaboravim. Čitamo mi svi u novinama svakakim da je i vako i nako, natrevljamo očel bit bolje jal neće. Al ja vam velim da dok je barjaka »Dužijance« u vakoj mladoj jakoj šaki rvacka bunjevština neće bit nikad zatrvena i zaboravljena. Tako i triba bit. Valjdar nas je još i prija manje od sto lita bilo najviše u ovoj našoj lipoj varoši. Šteta samo, čeljadi moja, što se uvijek potrebi da bosnjačka »Dužijanica« i proštenje u Gornjim Tavankutu budu zajedno, a svi znadu da ima fajn rodbine med ova dva sela. Odavno se rode i mišaje, pa se dosta sad triba rastrgnit sve obač. Na misu na dva mista ne mož ni stignit na vrime. Eto, kad bi se to kakogod moglo udesit da se ne potrebi. Ovi mi se smiju i vele da će kogod baš poslušat paora iz našeg šora. Cigurno i jeste tako, al da vam kažem samo: ni ne triba me slušat. Triba udesit da svom svitu bude lakše svudan dospit. Periša se niki zagledo, razvuko usta od uva do uva, a da nema ušivi smijo bi se cigurno oko glave. Ceri se, ceri a već nikako da stane, a mi mu velimo da se mane, jel će se još zacinit kugod malo dite kad ga čekljikaš pa će mu doč rđavo. Kad se na kraju kojikako smirio, veli nam da smo se zadivanili o »Dužijanci« i da za divno čudo nismo ni jednu rič spominili divan o politici. Ni nam ni na kraj pameti bila, jel to što još nije došlo ovo novo rešenje o vodama jal šta je već, al stvarno nismo. Joso će naglas: »Eto, čeljadi, zašto je čoviku važna kultura; kad ima dosta kulture, oma se ne baljezga o makar čemu a i fajn smo zdraviji neg kad politiziramo«. Ajd, zbogom, čeljadi moja.

Bać Ivin štodir

Jal se iskvarili ljudi jal adeti

piše: Ivan Andrašić

Bać Iva oduvijek voljio vandrovať. Njega će to, kako izgleda, držat dok živi. Eto i prvać, latijo se obilaziti njegove pajtaše Bunjevce. Ko nji vrime dužijanci, a to oduvijek voljijo. Najlipše mu bilo gledat ka bandaš i bandašica na blagosov nosu kruz o novoga žita. Tako i ka bila Dužijanca u varoši. veli, prvo će obit kuma Tunu i njegovu. Došo, domaćin već sidi navučen, pa šćim njegova bude gotova, iće u varošku kuću, tamo se svake godine pridaje kruz varoškomu ocu, a potli poslidnjega izbiranja varoške matere. Otkako kum Tuna avanzovo u njeve partije i on bude tamo, oma nuž nju. Bać Iva se samo pozdravijo š njim, pa veli, da ne smeta, otiće u njevu crkvu, pa će makar ozmolit jedanočenaš za sriću i zdravlje bandaša i bandašice. Unišo u crkvu, misa taman počela. Gledi, ne može virovat svojim rođenima očima. Izgleda mu ko da prid oltarom vidi dva bandaša i dva bandašice. Svit u starovirkima ruvima popunijo kore, al se u zraku ositilo da liva i desna strana nisu svoji. Sve se ružno pogledavali. Crkva mu se stala okretat oko njega, oma moro izajt na zrak. Izvadijo iz džepa nikaku boćicu što mu pripisala doktorica i dvatriput špricnijo usta. Za dram mu bilo bolje. Oma se sitijo svega obnarodovanoga na sokočalu i u njevi novina, a tojić u crkve vidijo i uživo, da se Bunjevci izdilili na dva fele. Sitijo se i da š jedne strane u kora vidijo i dosta nji, uredno navučeni u starovirke nošnje, kako se krstu, al ne cilom šakom, neg sa tri prsta. Sad mu to istom sinilo prid očima. U crkvu vuše ni unišo. Po najdublje ladovine ošo do varoške kuće. U velike sale za dugačkim astalom varoški dade, upolak mater. U klupa sidu na jedne strane jedni, na druge drugi, političari. Niko niskim ne divani. Ni prošlo puno vrimenta, uzmuvali se ni što bešteluju i trukuju za novine i televiziju. Bandaši i bandašice unišli svako sa svojim. Vrata bila širom otvorita, pa unišli zajedno. Da nisu, ko zna kako bi se svršilo, teško bi se mogli mirno sporazumit ko je pridniji i ko mora prvi unit. Varoške matere kruz ponudili i jedni i drugi, ko da ni o istoga žita. Oma se bać Iva sitijo i kako na sokočalu obnarodovano i da u nekoliko sela okolo bile dužijance, pa vidijo da isti bandaš ve godine bijo u dva komšicka sela, a bandašica lane u jednomu, ve godine u drugomu. Njevi stari ji nisu naučili da po adetu, otkako je Dužijance, bandaš jal bandašica nikad nigdi niko ni mogo bit dvaput. I bandaši i bandašice su uvijek divanili na ikavice, ve godine opazijo da su za novine i televiziju divanili na čiste ekavice. Izgleda da ji ni doma niko ni naučijo drugače. Oma se sitijo i njegovi. Eto, na sokočalu i u njevi novina prvać vidijo da u selu ko sestre i zeta o njegovoga krizmanoga kuma njevo najnovije društvo slavilo zavetni dan. To šarena ruva, to tambure, to igranje i pivanje, to večera, masna i slasna... a notaj dan se tamo oduvijek nosilo tavana ruva, postilo i molilo. Ni ko nji ve današnje stari kanda nisu naučili adetima. A najposli, ko zna, možda se adeti prominjili, a možda i ljudi iskvarili.

NARODNE POSLOVICE

- Čega se pametan stidi, time se lud ponosi.
- Bolje vrbac u ruci nego golub na grani.
- Šutnja zlata vrijedi.
- Po jutru se dan poznaje.

VICEVI, ŠALE...

- Zašto Pero danas nije došao na posao?
- Pero je u bolnici.
- U bolnici? Pa jučer sam ga vidio s nekom zgodnom ženom.
- Vidjela ga je i njegova supruga...

Ulazi muž u kuću i viče:

- Ženo, večeras nam dolaze gosti, spremi nešto!
- Da spremim da nam opet dođu ili nikad više?

Ljuta žena kaže mužu:

- Zar je tako teško reći oprost?

Muž kroz zube procijedi:

- Dobro, oprost.
- Pa da, najlakše je reći oprost...

Razgovaraju susjedi:

- Jesi li čuo novi »stručni« naziv za portira? To ti se sad zove menadžer za prijem.
- Uh, a lopov je onda menadžer za spontano preuzimanje imovine?

DJEČJI BISERI

Bebe su netko tko se tek rodio.

Godišnja doba postoje u četiri vrste.

Neki kućni ljubimci služe i za ukras.

FOTO KUTAK

**PETAK
9.8.2019.**

06:36 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
09:11 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Vijesti
10:22 Veterinar Engel
11:10 Cronovatori
11:43 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:26 Karipski cvijet
13:16 Dr. Oz
14:03 Mjesto koje zovem dom
15:03 Umorstva u Midsomeru
16:42 TV kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:15 HAK - promet info
17:21 turizam.hrt
17:54 I to je Hrvatska
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:46 Tema dana
20:05 Slom, film
21:58 Poroci Miamijsa, američki film
00:11 Dnevnik 3
00:32 Vijesti iz kulture
00:44 Rivijera
04:01 Dnevnik 3
04:16 Sport
04:19 Vijesti iz kulture
04:27 Sve će biti dobro
05:12 Mi smo picoki
05:42 Skica za portret
05:50 Karipski cvijet

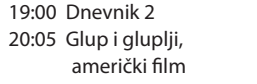
05:14 Kultura s nogu
05:41 Regionalni dnevnik
06:25 Teletubbyji
06:50 Pjesmice i brojalice
07:06 Zvrko ide u Čudovijet
07:18 Ručice čarobnice
07:24 TV vrtić: Film
07:36 Tomica i prijatelji
07:48 Mišo i Robin: Boje
07:53 Njama, njam
08:00 Vedranovi velikani
08:11 Laboratorij
08:18 Gradski heroji
08:30 Naprijed, Go Jetteri!
08:41 Andyjeve prapovijesne pustolovine
08:55 Vlak dinosaura
09:23 Flipper i Lopaka
10:16 H2O: uz malo vode
10:45 Dr. Bergmann
11:34 Istina, film
13:38 Kriva dok se ne dokaže suprotno, film

16:00 Regionalni dnevnik
16:43 Špijun u divljini: Inteligencija
17:39 Kruške i jabuke
18:11 Istina ili mit
18:18 Luda kuća
18:55 Izradi sam
18:59 Vlak dinosaura
20:05 Najveće svjetske fešte: Maraton lađa
21:00 Crna lista

**SUBOTA
10.8.2019.**

06:43 TV kalendar
06:55 Klasika mundi
08:00 Obračun na Crvenoj rijeci, film
10:10 Dobro jutro, Hrvatska
11:10 Kućni ljubimci
11:42 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 HAK - promet info
12:25 Himalajom pješice, dokumentarna serija
13:15 Mijenjamo svijet: Dizelska dimna zavjesa, dokumentarni film
14:10 Prizma, multinacionalni magazin
15:00 Sazrijevanje Whitney Brown, film
16:30 Zaronite s nama:
16:43 TV kalendar
17:15 HAK - promet info
17:20 Manjinski mozaik: Ljubav na treću

17:40 Lijepom našom: Benkovac 1
19:00 Dnevnik 2
20:05 Glup i gluplji, američki film
21:40 Terminator: Spasenje, film
23:15 Dnevnik 3
23:37 Vijesti iz kulture
23:48 Stvor, američki film
01:28 Obračun na Crvenoj rijeci, američki film
02:53 Dnevnik 3
03:11 Vijesti iz kulture
03:19 Treći format
03:59 Skica za portret
04:09 Himalajom pješice
04:55 Prizma

05:55 Regionalni dnevnik
06:39 Teletubbyji
07:05 Pjesmice i brojalice
07:10 Miru Miru

05:55 Regionalni dnevnik
06:39 Teletubbyji
07:05 Pjesmice i brojalice
07:10 Miru Miru

07:22 Zvrko ide u Čudovijet
07:52 Tomica i prijatelji
08:06 Mišo i Robin: Crtanje
08:26 Čarobna ploča - Svijet oko nas
08:41 Gradski heroji
08:52 Naprijed, Go Jetteri!
09:03 Andyjeve dinosauruske pustolovine
09:18 Volim životinje: Golub
09:23 Profesor Baltazar
09:31 Vrijeme je za priču
09:47 Luka i prijatelji: Život na otoku
10:12 EBU drama: Velika krađa slike
10:56 Kraljica Elizabeta II.
11:43 Istina ili mit
11:53 Vrtlarica
12:24 Izradi sam: Novčanici
12:33 Zavalite svoj vrt uz Alana Titchmarsha
13:26 Lyndey Milan i tajne ljetne kuhinje, dokumentarna serija
13:51 Čudesni svijet Gordona Watsona: Anita
16:00 Regionalni dnevnik
16:30 Varaždin: Atletika, Ekipno EP
20:05 Slavni holivudski parovi
21:00 Dobra žena
22:33 Vikinzi
23:20 Invazija na Zemlju
00:09 Graham Norton i gosti
01:06 Glazbeni Top20
01:52 Noćni glazbeni program - Spotovi

**NEDJELJA
11.8.2019.**

05:25 Rijeka: Kurban bajram
07:10 Popuna
07:29 TV kalendar
07:45 300 Spartanaca, film
09:40 Biblija
09:50 Portret Crkve i mjesta
10:00 Brod na Kupi: Misa, prijenos
11:08 Pozitivno
11:40 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:20 HAK - promet info
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Zadar: More
14:00 Je li moglo drugačije
15:00 Mir i dobro
15:40 Papa - najmoćniji čovjek u povijesti
16:20 I to je Hrvatska

16:38 TV kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:15 HAK - promet info
17:20 I to je Hrvatska:
17:35 Volim Hrvatsku
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Točka na A - suvremena hrvatska arhitektura
21:05 Plavi planet II
22:00 Kennedyji povjerljivo
22:50 Dnevnik 3
23:11 Vijesti iz kulture
23:23 300 Spartanaca, film
01:13 Je li moglo drugačije
02:08 Bob Dylan
03:38 Dnevnik 3
03:56 Vijesti iz kulture
04:04 Mir i dobro
04:34 Manjinski mozaik
04:49 Skica za portret
04:59 I to je Hrvatska:
05:14 Kennedyji povjerljivo
05:59 Zadar: More

06:05 Regionalni dnevnik
07:01 Pjesmice i brojalice
07:04 Miru Miru
07:31 Lein kutak
07:38 TV vrtić
07:50 Tomica i prijatelji
08:02 Mišo i Robin: Gnijezdo
08:19 Čarobna ploča
08:35 Ernest i Celestina
08:46 Moj mali planet
08:53 Moj mali planet
08:59 Andy i mladunci
09:10 Inspektor Gadget
09:23 Mali Princ
09:50 Luka i prijatelji
12:00 Dobar, bolji, najbolji
13:00 Svijet vrtlarica
13:30 Prozor u dvorište, film
15:20 Viktorija
16:05 Odbrojavanje do Tokija
16:35 Varaždin: Atletika, Ekipno EP
19:50 Glazbeni spotovi
20:05 Nekoliko dobrih ljudi, film
22:25 Katarina Velika
23:10 Igre moći
00:40 Invazija na Zemlju
01:25 Graham Norton i gosti

**PONEDJELJAK
12.8.2019.**

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti

10:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:20 Veterinar Engel
11:10 Ribar ribi grize rep
11:42 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Karipski cvijet
13:15 Dr. Oz
14:05 Mjesto koje zovem dom
15:00 Umorstva u Midsomeru
16:35 Zaronite s nama:
16:43 TV kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:15 HAK - promet info
17:20 Dr. Bergmann
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:44 Vrijeme
19:47 Tema dana
20:05 Rat prije rata
21:00 Crno-bijeli svijet
22:00 Hrvatski velikani
23:00 Dnevnik 3
23:21 Vijesti iz kulture
23:33 Rivijera
00:23 Mjesto koje zovem dom
01:13 Umorstva u Midsomeru
02:48 Dnevnik 3
03:06 Vijesti iz kulture
03:14 Sve će biti dobro
03:42 Vinkovačkih jeseni, emisija pučke i predajne kulture
04:49 Skica za portret
04:59 Žene, povjerljivo!
05:49 Karipski cvijet, telenovela

05:00 Peti dan
06:00 Riječ i život
07:04 Miru Miru
07:31 Ninin kutak za male:
07:37 TV vrtić:
08:02 Mišo i Robin
08:08 Njama, njam
08:30 Gradski heroji
08:44 Naprijed, Go Jetteri!
08:55 Andyjeve dinosauruske pustolovine
09:16 Vlak dinosaura
09:41 Flipper i Lopaka, crtana serija
10:05 H2O: uz malo vode
10:55 Katarina Velika
11:39 Oluja bez oblaka, film
13:46 Trudna u sedam naestoj, film
15:13 Mjesto pod suncem
16:44 Špijun u divljini: Prijateljstvo
17:37 Istina ili mit:
17:42 Kruške i jabuke
19:01 Vlak dinosaura
20:05 Raj za dame

21:00 Stara ekipa, novi plan, film
22:35 Nepoštena pogodba

UTORAK 13.8.2019.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:20 Veterinar Engel
11:10 Hrvatska moj izbor
11:42 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Karipski cvijet
13:15 Dr. Oz
14:05 Mjesto koje zovem dom
15:00 Umorstva u Midsomeru
16:35 Zaronite s nama:
16:43 TV kalendar
17:00 Vijesti u 17
17:15 HAK - promet info
17:20 Dr. Bergmann
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Rat prije rata
21:00 Crno-bijeli svijet
22:00 Hrvatski velikani
23:00 Dnevnik 3
23:21 Vijesti iz kulture
23:33 Rivijera
00:23 Mjesto koje zovem dom
01:13 Umorstva u Midsomeru
03:06 Vijesti iz kulture
03:14 Sve će biti dobro
03:59 S 42. Vinkovačkih jeseni
04:44 Skica za portret

04:59 Žene, povjerljivo!
05:49 Karipski cvijet

05:50 Regionalni dnevnik
07:01 Pjesmice i brojalice:
07:04 Miru Miru
07:31 Ninin kutak za male
07:49 Tomica i prijatelji
08:02 Mišo i Robin
08:08 Njama, njam:
08:30 Gradski heroji
08:44 Naprijed, Go Jetteri!
09:16 Vlak dinosaura
09:41 Flipper i Lopaka
10:05 H2O: uz malo vode
11:50 Stara ekipa, novi plan, film
13:25 Pastorov grijeh, film
14:50 Kratki dokumentarni film
15:05 Mjesto pod suncem - zimsko sunce
16:00 Regionalni dnevnik
16:42 Špijun u divljini: Nestašnost
17:37 Kruške i jabuke
18:10 Istina ili mit:
18:18 Luda kuća
19:01 Vlak dinosaura
20:05 Raj za dame
21:00 Rock'n'roll brod, film
23:10 Istok, britansko-američki film

SRIJEDA 14.8.2019.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
10:10 Dobro jutro, Hrvatska
10:20 Veterinar Engel

11:42 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Karipski cvijet
13:15 Dr. Oz
15:00 Umorstva u Midsomeru
16:35 Zaronite s nama:
16:43 TV kalendar
17:15 HAK - promet info
17:20 Dr. Bergmann
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Rat prije rata, dokumentarna serija
21:00 Crno-bijeli svijet
22:00 Hrvatski velikani
23:00 Dnevnik 3
23:21 Vijesti iz kulture
23:33 Rivijera
00:23 Mjesto koje zovem dom
01:13 Umorstva u Midsomeru
02:48 Dnevnik 3
03:06 Vijesti iz kulture
03:59 Slava i Sveti Jaki, emisija pučke i predajne kulture
04:44 Skica za portret
04:59 Žene, povjerljivo!

05:15 Što je klasika?
05:50 Regionalni dnevnik
07:01 Pjesmice i brojalice
07:04 Miru Miru
07:31 Ninin kutak za male:
07:37 TV vrtić
07:49 Tomica i prijatelji
08:02 Mišo i Robin:
08:08 Njama, njam:
08:44 Naprijed, Go Jetteri!
09:16 Vlak dinosaura
09:41 Flipper i Lopaka,
10:05 H2O: uz malo vode

11:35 Rock'n'roll brod, film
13:45 Dobra vještica i nova gradonačelnica, film
15:10 Mjesto pod suncem - zimsko sunce
16:00 Regionalni dnevnik
16:45 Povezanost divljinom: Veliki most
17:39 Svaki dan dobar dan: Usprkos svemu
18:28 Luda kuća
19:03 Vlak dinosaura
20:04 Raj za dame
20:59 Liverpool - Chelsea
23:04 Slobodni dan, film

ČETVRTAK 15.8.2019.

06:40 TV kalendar
06:55 Dobro jutro, Hrvatska
07:00 Vijesti
09:10 Dobro jutro, Hrvatska
09:55 Aljmaš
11:45 TV kalendar
12:00 Dnevnik 1
12:25 Karipski cvijet
13:15 Dr. Oz
15:00 Umorstva u Midsomeru
16:35 Zaronite s nama:
16:43 TV kalendar
17:15 HAK - promet info
17:20 Dr. Bergmann, seoski liječnik
18:10 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Rat prije rata
21:00 Crno-bijeli svijet
22:00 Velikani hrvatskog glumišta - Ena Begović
23:00 Dnevnik 3

23:21 Vijesti iz kulture
23:33 Rivijera
00:23 Mjesto koje zovem dom
01:13 Umorstva u Midsomeru
02:48 Sve će biti dobro, serija
03:33 Priča s končom iz borše Stanka Ferića
04:30 Skica za portret
04:45 Zaronite s nama:
04:50 Žene, povjerljivo!
05:40 Karipski cvijet

05:20 Knjiga ili život
05:50 Regionalni dnevnik
07:01 Pjesmice i brojalice:
07:49 Tomica i prijatelji
08:02 Mišo i Robin:
08:08 Njama, njam:
08:14 Vedranovi velikani
08:30 Gradski heroji
08:44 Naprijed, Go Jetteri!
09:16 Vlak dinosaura
09:41 Flipper i Lopaka
10:05 H2O: uz malo vode
11:00 Dr. Bergman
11:50 Djedica iza rešetaka, film
13:35 Čudo u Fatimi, film
15:05 Mjesto pod suncem - zimsko sunce
16:00 Regionalni dnevnik
16:44 Povezanost divljinom: Tragovi u prašumi
17:37 Intolerancija na hranu
18:25 Luda kuća
19:01 Vlak dinosaura
20:05 Raj za dame
21:00 Beskrajni dan, film
22:40 Najduži sati, film
00:20 Bijela robinja
01:05 Graham Norton i gosti

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik*, u trajanju od deset minuta, emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* – rezime najvažnijih događaja u hrvatskoj zajednici tijekom tjedna – na programu je nedjeljom u 16, a *Svjetionik* – o političkim i kulturnim događanjima u zajednici – nedjeljom od 16.30 sati. Obje emisije traju pola sata. Polusatne radijske emisije s raznovrsnim temama iz hrvatske zajednice, na Trećem programu Radija Novi Sad emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati.

GLAS DOMOVINE

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT 1 utorkom od 11.10 sati. Radijski program *Glasa Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelom svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 i utorkom u repriznim terminima u 3.05 i 20.15 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 21.05, koju prenosi i Prvi program Hrvatskog radija.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice*, na valovima Radio Bačke (99,1 Mhz) emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD-a *Vladimir Nazor* iz Stanišića emitira se na valovima Radio *Fortuna*, na frekvenciji 106,6 Mhz, subotom od 16 do 17 sati. Vijesti ove produkcije, u tekstualnom obliku, mogu se pročitati na internetskom izdanju Novog Radio Sombora.

Ljeto i Bol

Nekako mi ne polazi za rukom razumjeti rezerviranje unaprijed. Zapravo, možda sam se pogrešno izrazila, stvar je u tome da se divim ljudima koji mogu krajem ove godine uplatiti ljetovanje za sljedeću, koji kartu za koncert uplate u momentu kada koncert bude najavljen... Čini mi se to prevelikom kontrolom nad vremenom. Usmjeriti život da ništa ne pođe po neplaniranom. Istina, tako zauzete stvari (karte, ljetovanja, izleti...) imaju uvjerljivo najpovoljnije cijene, ali mi to izgleda nije dovoljno.

Okršaj veslača na Neretvi se bliži, a samim tim i ljetovanje i valjalo je odabrati destinaciju na koju nismo išli i koja je blizu Ušća i uz to po nekoj ok cijeni.

Bez nekog očiglednog razloga Brač me je zvao. Istraživala sam razne opcije i na kraju svakog istraživanja se vraćala na Brač. Stvar je postala jasna.

Splet silnih okolnosti

Sada dolazimo do dijela kako nemam razloga za ranija rezerviranja i kako je to možda i dobro. Plan je bio na Brač prijeći iz Makarske, jer nam je to najbliže za stići, a i Sumartin u koji stiže trajekt iz Makarske je najbliži Bolu na kom je i izbor kampova najbolji. Trajekta baš na ovim relacijama nije mnogo i po nekim izračunima stižemo na onaj u pola tri, i to laganom vožnjom, ali eto nešto mi nije dalo hrabrosti kartu poručiti online. U strahu da će ovo biti priča o jednoj trajekt vožnji, prekidam zaplet informacijom da smo stigli u tri, dakle kasno za željeni i prognozirani termin, a slobodnih termina za naredni već nije bilo. Dakle, rezultat između rezerviranja i nerezerviranja je bio neodlučen.

Socijalne i entuzijastične već smo pozvale prijatelje i pretvorile cijelu situaciju u ugodno popodne u Makarskoj, a početak ljetovanja u pravu malu avanturu.

Draga druženja uvijek brzo prolete, a kada ih začine nova poznanstva onda kao da ih netko ukrade. Trajekt u 21 sat je stigao i mi smo bile na njemu. Bez ideje gdje dalje, ali vrlo ushićene jer se naš dolazak na Brač bližio. A na Braču...

A na Braču bajka. Čak i tako noću obasjan, otok nas je odmah zarobio u naručje i nije nas puštao tjedan dana. No, nije tako lagodno počelo. Hajdemo redom. Stići na bilo koju odrednicu kasno noću i bez ideje o tome gdje prenočiti ipak je malo stresno. Stići na otok kasno u noći i bez ideje gdje prenočiti, na koju stranu iz trajekta krenuti, ipak je malo više stresno. No, odmor je. Uputile smo se ka Bolu i čekale da se nešto samo namjesti. Istinu govoreći, nekako sam vjerovala u nevjerovatne okolnosti života i nadala se na trajektu upoznati nekoga tko bi nam mogao pomoći oko toga gdje prenočiti, ali kako se to nije dogodilo morale smo nastaviti izazivati dobar splet događaja. Interesantno je to kretanje bez plana, kao kada pokušas kontrolirati muhu bez glave. Otišle smo u centar Bola, koji je još uvijek bio živahan i odlučile prošetati. Baš kao da nismo lutale i putovale cijeli dan, kasnile na trajekt, gluvarile po Makarskoj i bez ikakve ideje stigle na Brač. Ubrzo smo postale svjesne da je auto

jedino sigurno mjesto koje nam se smiješi i da nam valja naći neki parking na kojem ćemo moći realizirati ovu ideju. Djevojka iz pekare nam je savjetovala parking uz plažu, koji se nalazi preko puta Franjevačkog samostana. Moja prva turistička noć u autu je mogla početi. San mi je bio toliko jako spokojan kao što me je jako prženje sunca probudilo ujutro.

Jutro je promijenilo sve

I od neorganiziranih turista porasle smo do sretnica koje su pronašle odličan kamp za život narednih par dana, upoznale sjajne ljude, preživjele veliko nevrijeme, opet spavale u autu, napravile brdo fotografija i nevjerovatnih avantura i sa zrikavicima najljepše pjesme pjevale.

Gorana Koporan

RADIO MARIJA

NOVI SAD
SUBOTICA
SOMBOR
VRDNIK
NIŠ
LESKOVAC

90,0 MHz
90,7 MHz
95,7 MHz
88,4 MHz
102,7 MHz
107,4 MHz

Spremni za put...

Najbrže i najjednostavnije
do polise putnog osiguranja

FILIJALA SUBOTICA - Karađorđev put 38, tel. 024 555 867

 **MILENIJUM®
OSIGURANJE**

www.webshop.milenijum-osiguranje.rs

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA
I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATA

SUBOTICA DUŽIJANCA

11. 8. 2019.

